

Aiškinamosios pastabos

ES PVM pokyčiai, susiję su
specialia mažosioms įmonėms skirta schema

Tarybos direktyva (ES) 2020/285
Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/2007

Atsakomybės ribojimo pareiškimas. Šios aiškinamosios pastabos nėra teisiškai privalomos, jose pateikiamos tik praktinės ir neoficialios gairės, kaip reikėtų taikyti ES teisę, remiantis Komisijos Mokesčių ir muitų sąjungos generalinio direktorato nuomone.

EUROPOS KOMISIJA

Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas
C direktoratas. Netiesioginiai mokesčiai ir mokesčių administravimas
C.1 skyrius. Pridėtinės vertės mokesčio politika

Kontaktiniai duomenys: taxud-unit-c1@ec.europa.eu

*European Commission
B-1049 Brussels*

Šis dokumentas parengtas Europos Komisijai, tačiau jame pateikiama tik jo autorių nuomonė ir Europos Komisija nėra atsakinga už jokiais pasekmes, kylančias dėl pakartotinio šio leidinio naudojimo.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024

© Europos Sąjunga, 2024 m.

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika nustatyta 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimu 2011/833/ES dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39). Jei nenurodyta kitaip, šį dokumentą leidžiama pakartotinai naudoti pagal licenciją Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas leidžiamas, jeigu tinkamai nurodomas šaltinis ir visi pakeitimai.

Šiomis aiškinamosiomis pastabomis siekiama padėti geriau suprasti tam tikras ES PVM teisės aktų dalis. Jas parengė Komisijos tarnybos ir, kaip nurodyta pirmame puslapyje pateiktame atsakomybės ribojimo pareiškime, jos nėra teisiškai privalomos.

Šios aiškinamosios pastabos nėra išsamios. Tai reiškia, kad nors jose pateikta išsamios informacijos įvairiais klausimais, gali būti elementų, kurie nėra įtraukti į šį dokumentą.

Bet kuriam šių aiškinamųjų pastabų naudotojui, kurį domina konkreti tema, patartina ir rekomenduojama perskaityti visą skyrių, kuriame nagrinėjamas tas konkretus dalykas.

- **Kodėl reikalingos aiškinamosios pastabos?**

Pagal specialią mažosioms įmonėms skirtą schemą (toliau – MVĮ schema) mažosios įmonės gali savo klientams parduoti prekes ir paslaugas neapmokestindamos jų PVM (taikomas neapmokestinimas PVM) ir gali supaprastinti savo reikalavimų laikymosi ir sąskaitų faktūrų išrašymo prievoles. Ši schema yra neprivaloma, taigi mažosios įmonės gali nuspręsti ją taikyti (jeigu atitinka jos sąlygas) arba laikytis standartinių PVM taisyklių ir imti PVM iš savo klientų.

Šios aiškinamosios pastabos parengtos dėl galiojančių MVĮ schemos taikymo taisyklių pakeitimo. Nujos taisyklės bus taikomos nuo 2025 m. sausio 1 d. Šių aiškinamųjų pastabų tikslas – paaiškinti MVĮ schemos veikimą pagal naujas taisykles ir padėti **geriau suprasti ES lygmeniu priimtus teisės aktus**, visų pirma [Tarybos direktyvą \(ES\) 2020/285](#), kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 2006/112/EB (PVM direktyva) ir Reglamentas (ES) Nr. 904/2010 dėl administracinio bendradarbiavimo.

- **Kokią informaciją rasite aiškinamosiose pastabose?**

Aiškinamosios pastabos laikytinos **rekomendacine priemone**, kuri gali būti naudojama naujųjų su specialia mažosioms įmonėms skirta schema susijusių taisyklių taikymui praktikoje paaiškinti. Aiškinamosiose pastabose paaiškinamos taisyklės, taikomos nuo 2025 m. sausio 1 d., įskaitant ir galiojančias taisykles, kurios bus toliau taikomos po 2025 m. sausio 1 d., ir naujas taisykles.

Pateikiamos nuorodos į PVM direktyvos straipsnius yra nuorodos į nuo 2025 m. sausio 1 d. taikytinas tų straipsnių nuostatas, nebent būtų nurodyta kitaip.

Šiose aiškinamosiose pastabose rasite atsakymus, be kita ko, į šiuos klausimus:

- Kas yra MVĮ schema ir kaip ji veikia?
 - Kokie yra MVĮ schemos ir standartinės PVM tvarkos skirtumai?
 - Kas man pasikeis nuo 2025 m. sausio 1 d., jeigu jau taikau MVĮ schemą savo valstybėje narėje?
 - Ką turėčiau daryti, jeigu netaikau MVĮ schemos, tačiau norėčiau ją taikyti savo valstybėje narėje nuo 2025 m. sausio 1 d.?
 - Kas yra tarpvalstybinė MVĮ schema ir kokios yra jos taikymo sąlygos?
 - Ką turėčiau daryti, jeigu nebenoriu taikyti MVĮ schemos?
 - Kas man pasikeis, jei naudojuosi vieno langelio principu grindžiama sistema (OSS)?
-

- **Aiškinamųjų pastabų ypatumai**

Aiškinamosios pastabos yra bendro darbo rezultatas. Nors šias aiškinamąsias pastabas paskelbė Europos Komisijos Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas (DG TAXUD), jas rengiant konsultuotasi su valstybėmis narėmis ir su verslo subjektais atitinkamai Grupėje dėl PVM ateities (GFV) ir PVM ekspertų grupėje (VEG).

Šios aiškinamosios pastabos nėra teisiškai privalomos. Pastabose neišreikšta oficiali Europos Komisijos nuomonė, o Europos Komisijai nėra privaloma laikytis jokių jose išreikštų nuomonių.

Aiškinamosios pastabos neatstoja PVM komiteto rekomendacijų – pastarosios atlieka savo atskirą funkciją. Be to, jų pobūdis kitoks: aiškinamosios pastabos atspindi Mokesčių ir muitų sąjungos GD nuomonę, o PVM komiteto rekomendacijas suderina PVM komitetas, kuris yra patariamasis komitetas, sudarytas iš valstybių narių ir Komisijos atstovų. Tačiau, siekiant pateikti visą turimą informaciją šia tema, į šias aiškinamąsias pastabas įtrauktos kelios rekomendacijos dėl specialios mažosioms įmonėms skirtos schemos, dėl kurių PVM komitetas jau buvo susitaręs tuo metu, kai paskelbtos šios aiškinamosios pastabos.

Nacionaliniai mokesčių administratoriai taip pat gali paskelbti savo rekomendacijas dėl naujųjų PVM taisyklių, susijusių su specialia mažosioms įmonėms skirta schema, taikymo.

Aiškinamosios pastabos nuolat tikslinamos: jos nėra galutinės, o atspindi padėtį tam tikru laiko momentu, remiantis tuo metu turimomis žiniomis ir patirtimi.

Turinys

Turinys

Turinys	4
Paveikslų sąrašas.....	7
Santrumpos.....	10
Terminų žodynelis	11
Santrauka.....	14
1. Įvadas	16
1.1. Esminis standartinės PVM tvarkos veikimas	16
1.2. Speciali mažosioms įmonėms skirta schema	17
1.2.1. Mažosios įmonės samprata	17
1.2.2. Neapmokestinimas PVM ir PVM atskaita	17
1.2.3. Neprivalomas taikymas	18
1.2.4. Mažiau darbo siekiant laikytis reikalavimų	19
1.3. Priežastis, dėl kurios peržiūrėta MVĮ schema	19
1.4. Naujosios MVĮ schemos esminis principas – jos teritorinės taikymo srities išplėtimas ..	21
1.5. Naujoji MVĮ schema: du taikymo lygmenys	22
1.5.1. Nacionalinis lygmuo	23
1.5.2. Tarpvalstybinis lygmuo	23
1.6. Aktualūs teisės aktai.....	25
2. Pagrindiniai naujosios MVĮ schemos bruožai	27
2.1. Įsisteigimo samprata	27
2.1.1. Įsisteigimo valstybė narė	27
2.1.2. ES mažųjų įmonių nuolatinio padalinio ir registravimosi PVM mokėtoju padėtis	28
2.1.3. Ne ES mažųjų įmonių padėtis	29
2.2. Taikymo sritis	29
2.2.1. Apimami sandoriai.....	29
2.2.2. Neapimami sandoriai.....	31
2.2.3. MVĮ schema ar standartinė PVM tvarka – kuri iš jų viršesnė?	31
2.3. Nacionalinė metinė ribinė vertė arba sektoriams nustatytos ribinės vertės.....	37

2.4.	Metinės apyvartos apskaičiavimas.....	37
3.	Nacionalinė MVĮ schema	42
3.1.	Šios schemos taikymo sąlygos.....	42
3.1.1.	Įsisteigimo valstybė narė	42
3.1.2.	Apimami sandoriai.....	43
3.1.3.	Nacionalinė metinė ribinė vertė arba sektoriams nustatytos ribinės vertės	43
3.2.	Pagal šią schemą taikomas supaprastinimas	46
3.2.1.	Registracija	46
3.2.2.	PVM deklaracijos	46
3.2.3.	Apskaita	47
3.2.4.	Sąskaitos faktūros.....	47
3.2.5.	Kitos administracinės prievolės.....	47
3.3.	Pasitraukimas iš šios schemos.....	48
3.3.1.	Perėjimas prie tarpvalstybinės MVĮ schemos.....	48
3.3.2.	Ekonominės veiklos buveinės perkėlimas	48
3.3.3.	Savanoriškas MVĮ schemos taikymo nutraukimas	49
3.3.4.	Nebegalėjimas naudotis šia schema.....	49
3.3.5.	Karantino laikotarpis	54
4.	Tarpvalstybinė MVĮ schema	56
4.1.	Metinė apyvarta Sąjungoje: teisės taikyti MVĮ schemą patikrinimas	57
4.2.	Nacionalinė metinė ribinė vertė	59
4.3.	Išankstinis pranešimas	65
4.3.1.	Išankstinio pranešimo turinys	66
4.3.2.	Praneštinis sumos.....	69
4.3.3.	Išankstinio pranešimo pildymas: metinė apyvarta ir ribinės vertės.....	70
4.3.4.	Kalba	73
4.3.5.	Valiuta.....	73
4.4.	Vienas atskiras identifikacinis numeris („EX“ numeris)	75
4.5.	Registracijos procedūra.....	76
4.5.1.	Terminai.....	76
4.5.2.	Taikymo pradžios data.....	77
4.6.	Išankstinio pranešimo atnaujinimas	79
4.6.1.	Su MVĮ susijusios informacijos pakeitimas.....	79
4.6.2.	Schemos taikymo išplėtimas, įtraukiant papildomą valstybę narę (-es).....	80
4.6.3.	Reikšmingos iki „EX“ numerio suteikimo aptiktos klaidos	80

4.6.4.	Po „EX“ numerio suteikimo atliekamos pataisos ir aptinkamos klaidos	81
4.7.	Ketvirčio ataskaita	81
4.7.1.	Ištrauktinos vertės	84
4.7.2.	Ypatingas atvejis – pirmoji ketvirčio ataskaita	84
4.7.3.	Ypatingu atveju, kai viršijama metinės apyvartos Sąjungoje ribinė vertė, pateikiama galutinė ataskaita	86
4.7.4.	Pataisos.....	87
4.7.5.	Kitos supaprastintos prievolės	88
4.7.6.	Prievolių nevykdymo padariniai	88
4.8.	Pasitraukimas iš tarpvalstybinės MVĮ schemos	90
4.8.1.	Savanoriškas šios schemos taikymo nutraukimas	90
4.8.2.	Nebegalėjimas naudotis šia schema.....	91
4.9.	Apeliaciniai skundai.....	99
5.	Pirkimo PVM ataskaita.....	100
5.1.	Nacionalinė MVĮ schema.....	100
5.2.	Tarpvalstybinė MVĮ schema	101
6.	Sąveika su standartine PVM tvarka.....	107
6.1.	Sandoriai, dėl kurių reikia įsiregistruoti PVM mokėtoju	107
6.2.	Sandoriai, kuriems MVĮ schema netaikoma.....	109
7.	Sąveika su kitomis specialiomis schemomis	110
7.1.	MVĮ schemos ir vieno langelio principu grindžiamos sistemos (OSS) sąveika	110
7.1.1.	MVĮ schemos ir OSS Sąjungos sistemos galimas taikymas kartu	110
7.1.2.	Nuotolinė prekyba prekėmis ir telekomunikacijų, transliavimo bei elektroninėmis paslaugomis vartotojams: prekių tiekimo arba paslaugų teikimo vieta	112
7.1.3.	MVĮ schema ir Sąjungos OSS sistema: konkrečių atvejų scenarijai	114
7.2.	MVĮ schemos ir vieno langelio principu grindžiamos importo sistemos (IOSS) sąveika	118
7.3.	MVĮ schema ir vienodo tarifo ūkininkams schema	119
7.4.	MVĮ schema, kelionių agentūroms skirta schema ir naudotoms prekėms skirta schema	119
7.5.	MVĮ schema ir investicinio aukso schema.....	120
8.	Pinigų apskaita.....	121
	Priedas – Laipsniškos mokesčio lengvatos veikimas.....	122

Paveikslų sąrašas

1 paveikslas.	PVM rinkimas pagal standartinę PVM tvarką.....	16
2 paveikslas.	Pagrindinis MVĮ schemos mechanizmas	18
3 paveikslas.	Apmokestinimo vieta – kilmės vieta ar paskirties vieta	20
4 paveikslas.	MVĮ schemos teritorinė taikymo sritis iki 2024 m. gruodžio 31 d.....	21
5 paveikslas.	MVĮ schemos teritorinė taikymo sritis nuo 2025 m. sausio 1 d.....	22
6 paveikslas.	MVĮ schemos taikymo nacionalinis lygmuo	23
7 paveikslas.	MVĮ schemos taikymo tarpvalstybinis lygmuo – A1 scenarijus.....	23
8 paveikslas.	MVĮ schemos taikymo tarpvalstybinis lygmuo – A2 scenarijus.....	24
9 paveikslas.	MVĮ schemos taikymo tarpvalstybinis lygmuo – B scenarijus.....	24
10 paveikslas.	Įsisteigimo vieta pagal MVĮ schemą	28
11 paveikslas.	Neapmokestinimas PVM, pagal modelį B2B („verslas verslui“) tiekiant prekes į kitą valstybę narę	32
12 paveikslas.	Paslaugų teikimas kitoje valstybėje narėje esančiam verslo klientui....	34
13 paveikslas.	Nuotolinė prekyba prekėmis galutiniams vartotojams.....	35
14 paveikslas.	Prekių tiekimas, kai jos gabenamos arba siunčiamos iš ES į išorę	36
15 paveikslas.	Metinės apyvartos apskaičiavimas – suvestinė lentelė	40
16 paveikslas.	Nacionalinė metinė ribinė vertė praėjusiais ir einamaisiais kalendoriniais metais.....	44
17 paveikslas.	Nacionalinė metinė ribinė vertė einamaisiais kalendoriniais metais ir dvejais praėjusiais kalendoriniais metais	45
18 paveikslas.	Pereinamojo laikotarpio taikymas – A pavyzdys.....	50
19 paveikslas.	Pereinamojo laikotarpio taikymas – B pavyzdys.....	51
20 paveikslas.	Data, nuo kurios nebegalima naudotis MVĮ schema. A scenarijus	52
21 paveikslas.	Data, nuo kurios nebegalima naudotis MVĮ schema. B scenarijus	53
22 paveikslas.	Data, nuo kurios nebegalima naudotis MVĮ schema. C scenarijus	54
23 paveikslas.	Karantino laikotarpis, kurio trukmė – vieni kalendoriniai metai	55
24 paveikslas.	Karantino laikotarpis, kurio trukmė – dveji kalendoriniai metai	55
25 paveikslas.	Metinės apyvartos Sąjungoje apsauginės ribos taikymas – A scenarijus.. ..	58
26 paveikslas.	Metinės apyvartos Sąjungoje apsauginės ribos taikymas – B scenarijus.. ..	58
27 paveikslas.	Metinės apyvartos Sąjungoje apsauginės ribos taikymas – C scenarijus.. ..	59

28 paveikslas.	Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – A scenarijus.....	60
29 paveikslas.	Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – B scenarijus.....	61
30 paveikslas.	Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – C scenarijus.....	62
31 paveikslas.	Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – D scenarijus.....	63
32 paveikslas.	Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – E scenarijus	64
33 paveikslas.	Įsisteigimo valstybė narė – vienas bendras kontaktinis punktas palaikant ryšius tarp MVĮ ir kitų valstybių narių.....	65
34 paveikslas.	Išankstinis pranešimas – viena nacionalinė ribinė vertė.....	71
35 paveikslas.	Išankstinis pranešimas – įvairiems sektoriams nustatytos ribinės vertės, 1 scenarijus	72
36 paveikslas.	Išankstinis pranešimas – įvairiems sektoriams nustatytos ribinės vertės, 2 scenarijus	73
37 paveikslas.	Išankstinis pranešimas, kai nacionalinė valiuta yra kita nei euras	74
38 paveikslas.	Vienas atskiras identifikacinis „EX“ numeris	75
39 paveikslas.	Įprastos registracijos procedūros terminai	77
40 paveikslas.	Taikymo pradžios data.....	79
41 paveikslas.	Ataskaitiniai laikotarpiai ir ataskaitos pateikimo terminas.....	82
42 paveikslas.	Ketvirčio ataskaitos teikimo pavyzdys.....	83
43 paveikslas.	Nebegalėjimas naudotis šia schema, kai viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė	93
44 paveikslas.	Karantino laikotarpis, taikomas, kai viršijama metinės apyvartos Sąjungoje ribinė vertė.....	94
45 paveikslas.	Nebegalėjimas naudotis šia schema, kai viršijama nacionalinė metinė ribinė vertė	96
46 paveikslas.	Karantino laikotarpis, kurio trukmė – vieni kalendoriniai metai	97
47 paveikslas.	Karantino laikotarpis, kurio trukmė – du kalendoriniai metai	98
48 paveikslas.	Nacionalinė MVĮ schema ir teisė atskaityti PVM.....	100
49 paveikslas.	Tarpvalstybinė MVĮ schema ir PVM atskaita – A scenarijus	101
50 paveikslas.	MVĮ schema ir PVM atskaita – B scenarijus	102
51 paveikslas.	MVĮ schema ir PVM atskaita – C scenarijus	103
52 paveikslas.	Tarpvalstybinė MVĮ schema ir PVM atskaita – D scenarijus	104
53 paveikslas.	Tarpvalstybinė MVĮ schema ir PVM atskaita – E scenarijus.....	105
54 paveikslas.	Tarpvalstybinė MVĮ schema ir PVM atskaita – F scenarijus.....	106
55 paveikslas.	MVĮ schema ir OSS	111
56 paveikslas.	Nuotolinė prekyba prekėmis ir TTE paslaugų teikimas galutiniams vartotojams	114

57 paveikslas. Standartinė PVM tvarka ir pinigų apskaita	121
--	-----

Santrumpos

B2B	verslas verslui (angl. <i>business-to-business</i>)
B2C	verslas vartotojui (angl. <i>business-to-consumer</i>)
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
ES	Europos Sąjunga
IOSS	vieno langelio principu grindžiama importo sistema
VN	valstybė narė
ĮVN	įsisteigimo valstybė narė
NVN	neapmokestinančioji valstybė narė
OSS	vieno langelio principu grindžiama sistema
MVĮ	mažoji įmonė
MVĮ schema	speciali mažosioms įmonėms skirta schema
PVM	pridėtinės vertės mokestis
PVM direktyva	Tarybos direktyva 2006/112/EB
PVM įgyvendinimo reglamentas	Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 282/2011

Terminų žodynelis

Tarpvalstybinis neapmokestinimas PVM – neapmokestinimas PVM, taikomas pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą ⁽¹⁾.

Tarpvalstybinė MVĮ schema – specialios mažosioms įmonėms skirtos schemos lygmuo, kai ši schema taikoma tik kitose valstybėse narėse nei įsisteigimo valstybė narė ⁽²⁾ arba ir įsisteigimo valstybėje narėje, ir kitose valstybėse narėse.

Tarpvalstybinis prekių tiekimas ir paslaugų teikimas – prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, kai tiekėjas yra valstybėje narėje, o PVM už tas tiekiamas prekes ar teikiamas paslaugas mokėtinas kitoje valstybėje narėje.

Nuotolinė prekyba prekėmis – valstybėje narėje įsisteigusio tiekėjo prekių tiekimas galutiniams vartotojams, esantiems kitoje valstybėje narėje (-ėse).

Nuotolinė prekyba paslaugomis – valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo paslaugų teikimas galutiniams vartotojams, esantiems kitoje valstybėje narėje (-ėse).

Neapmokestinimas PVM šalies viduje – neapmokestinimas PVM, taikomas apmokestinamajam asmeniui, įsisteigusiam toje valstybėje narėje, kurioje mokėtinas PVM ⁽³⁾.

Nacionalinė MVĮ schema – MVĮ schema, taikoma tik įsisteigimo valstybėje narėje.

„EX“ numeris – vienas atskiras identifikacinis numeris su sufiksu „EX“ ⁽⁴⁾, pagal kurį įsisteigimo valstybėje narėje identifikuojamas apmokestinamasis asmuo, norintis naudotis tarpvalstybiniu neapmokestinimu PVM.

Nuo PVM atleista mažoji įmonė – pagal šią specialią schemą tai individualus prekybininkas ar įmonė, kuriems pagal MVĮ schemą taikomas neapmokestinimas PVM toje valstybėje narėje, kurioje pagal standartinę PVM tvarką būtų mokėtinas PVM.

Prekių eksportas – prekių tiekimas, kai prekės gabenamos iš valstybės narės į ES nepriklausančią šalį.

⁽¹⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 2 dalis.

⁽²⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 2 dalis.

⁽³⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 1 dalis.

⁽⁴⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 3 dalis.

Pirkimo sandoriai – prekių ir paslaugų pirkimas šalies viduje (taip pat kai taikomas atvirkštinio apmokestinimo mechanizmas), iš kitos valstybės narės tiekiamų prekių pirkimas, paslaugų pirkimas iš kitoje valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo, prekių importas ir paslaugų pirkimas iš ES nepriklausančių šalių.

Prekių tiekimas ES viduje – prekių tiekimas, kai prekės gabenamos iš vienos valstybės narės į kitą.

Metinė apyvarta valstybėje narėje – bendra metinė toje valstybėje narėje per kalendorinius metus mažosios įmonės tiekėtų prekių ir teiktų paslaugų vertė be PVM.

Įsisteigimo valstybė narė (IVN) – valstybė narė, kurioje yra įsisteigusi mažoji įmonė, turinti teisę būti pagal MVĮ schemą neapmokestinama PVM už savo tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas⁽⁵⁾; tai yra valstybė narė, kurioje atliekamos tos mažosios įmonės centrinio administravimo funkcijos arba, fizinio asmens atveju, kurioje yra to asmens nuolatinis adresas⁽⁶⁾.

Neapmokestinančioji valstybė narė (NVN) – valstybė narė, kuri nėra įsisteigimo valstybė narė ir kurioje mažoji įmonė turi teisę būti pagal MVĮ schemą neapmokestinama PVM už savo tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas.

Nacionalinė metinė ribinė vertė – valstybės narės nustatoma viršutinė riba, iki kurios taikomas neapmokestinimas PVM pagal MVĮ schemą. Nacionalinė metinė ribinė vertė negali viršyti 85 000 EUR (arba lygiavertės sumos nacionaline valiuta).

Pardavimo sandoriai – vietos prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, tarpvalstybinis prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, taip pat prekių eksportas ir paslaugų teikimas klientams, įsisteigusiems ES nepriklausančiose šalyse.

Įsisteigimo vieta – vieta, kurioje yra mažosios įmonės ekonominės veiklos buveinė. Fizinio asmens atveju įsisteigimo vieta yra ta vieta, kur yra jo nuolatinis adresas.

⁽⁵⁾ Siekiant nustatyti, kas laikytina įsisteigimu valstybėje narėje, taip pat žr. po 2023 m. lapkričio 20 d. įvykusio 123-iojo posėdžio pateiktas gaires: *Document A – taxud.c.1(2024)794997 – Working paper No 1075* (p. 295).

⁽⁶⁾ Siekiant nustatyti, kas laikytina įsisteigimu valstybėje narėje, taip pat žr. po 2023 m. lapkričio 20 d. įvykusio 123-iojo posėdžio pateiktas gaires: *Document A – taxud.c.1(2024)794997 – Working paper No 1075* (p. 295).

Sektoriams nustatytos ribinės vertės reiškia tokią padėtį, kai valstybėje narėje taikoma daugiau kaip viena nacionalinė metinė ribinė vertė. Sektoriams nustatytos ribinės vertės – valstybės narės nustatomos metinės apyvartos ribinės vertės, kurios nepasiekus mažoji įmonė gali turėti teisę taikyti MVĮ schemą ir būti neapmokestinama PVM. Nė viena iš sektoriams nustatytų ribinių verčių negali būti didesnė nei 85 000 EUR (arba lygiavertė suma nacionaline valiuta).

Mažosios įmonės sąvoka apima ekonominę veiklą vykdančius fizinius asmenis, verslininkus, juridinius asmenis ir t. t.

MVĮ schema – speciali mažosioms įmonėms skirta schema, kaip nustatyta PVM direktyvos XII antraštinės dalies 1 skyriuje ⁽⁷⁾.

Standartinė PVM tvarka – PVM direktyvoje nustatytos įprastos PVM taisyklės.

Bendrijos teritoriją sudaro valstybių narių teritorijos, kaip apibrėžta PVM direktyvos II antraštinės dalies 5 straipsnyje.

Metinė apyvarta Sąjungoje – bendra metinė Bendrijos teritorijoje per kalendorinius metus mažosios įmonės tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertė be PVM.

Sąjungos metinė ribinė vertė yra nustatyta lygi 100 000 EUR ir tik tos mažosios įmonės, kurių metinė apyvarta Sąjungoje neviršija šios Sąjungos ribinės vertės, turės teisę taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą. Sąjungos metine ribine verte užtikrinama, kad tik mažosios įmonės galėtų naudotis tarpvalstybiniu neapmokestinimu PVM.

Vindzoro sistemos tvarka – Jungtinio komiteto, įsteigto Susitarimu dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos, patvirtinta tvarka, įtvirtinta jo 2023 m. kovo 24 d. Sprendimu Nr. 1/2023, kuriuo nustatoma su Vindzoro sistema susijusi tvarka [2023/819].

Darbo dienos – visos dienos, išskyrus valstybines šventes, sekmadienius ir šeštadienius, kaip nurodyta 1971 m. birželio 3 d. [Tarybos reglamento \(EEB, Euratomas\) Nr. 1182/71](#), nustatančio terminams, datoms ir laikotarpiams taikytinas taisyklės, 2 straipsnio 2 dalyje.

⁽⁷⁾ Bet kokia nuoroda į MVĮ schemą reglamentuojančias nuostatas, nurodytas šiose aiškinamosiose pastabose, yra nuoroda į tų nuostatų formuluotę nuo 2025 m. sausio 1 d.

Santrauka

Bendroji informacija

- MVĮ schema yra speciali apmokestinimo PVM tvarka, pagal kurią mažosioms įmonėms leidžiama nerinkti PVM už savo tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas ir taip palengvinamas susijusių PVM reikalavimų laikymosi prievolių vykdymas. Taikant neapmokestinimą PVM, kartu prarandama teisė atskaityti pirkimo PVM, susidariusį perkant prekes ir paslaugas, kai tai susiję su PVM neapmokestinamu prekių tiekimu ar paslaugų teikimu.
- MVĮ schema yra neprivaloma ir taikoma beveik visose valstybėse narėse.
- Iki 2024 m. gruodžio 31 d. MVĮ schema gali naudotis tik mažosios įmonės, įsisteigusios valstybėje narėje, kurioje mokėtinas PVM (MVĮ schemos taikymas šalies viduje). Tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų apmokestinimo perkėlimas iš kilmės vietos į paskirties vietą lėmė tam tikrą nelygybę tarp toje pačioje valstybėje narėje įsisteigusių ir neįsisteigusių mažųjų įmonių. Siekiant sudaryti visoms mažosioms įmonėms vienodas sąlygas, peržiūrėtos MVĮ schemos taisyklės ir nustatytos tam tikros naujos bendros taisyklės.
- Taigi, nuo 2025 m. sausio 1 d. MVĮ schema gali naudotis ir mažosios įmonės, neįsisteigusios toje valstybėje narėje, kurioje mokėtinas PVM (tarpvalstybinis MVĮ schemos taikymas). MVĮ schemos taikymas šalies viduje tebėra galimas. MVĮ schema gali naudotis tik Europos Sąjungoje įsisteigusios mažosios įmonės.
- MVĮ schema ir vieno langelio principu grindžiama Sąjungos sistema (OSS) yra suderinamos ir gali būti taikomos kartu.

Nacionalinė MVĮ schema

- Kad mažoji įmonė galėtų taikyti nacionalinę MVĮ schemą, jos metinė apyvarta turi neviršyti įsisteigimo valstybės narės (toliau – ĮVN) nustatytos nacionalinės metinės ribinės vertės arba taikytinos konkrečiam sektoriui nustatytos ribinės vertės. Ši riba negali būti aukštesnė nei 85 000 EUR.
 - Jei mažoji įmonė taiko tik nacionalinę MVĮ schemą, ji turi kreiptis į savo įsisteigimo valstybę narę, kad gautų informacijos apie savo PVM reikalavimų laikymosi (registracijos, PVM deklaracijos teikimo ir kt.) prievoles (jei tokių prievolių yra), nes kiekvienai valstybei narei leidžiama nustatyti savas taisykles ir atleisti mažąsias įmones nuo vienos ar kelių iš šių PVM prievolių laikymosi.
-

- Jeigu MVĮ norėtų taikyti MVĮ schemą ir savo įsisteigimo valstybėje narėje, ir vienoje ar keliose kitose valstybėse narėse, ji turės taikyti dėl tarpvalstybinės MVĮ schemos nustatytas taisykles.

Tarpvalstybinė MVĮ schema

- Kad MVĮ turėtų teisę taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą, tos MVĮ bendra metinė apyvarta 27 valstybėse narėse neturi viršyti Sąjungos metinės ribinės vertės, kuri yra 100 000 EUR arba lygiavertė suma nacionaline valiuta.
 - Be to, MVĮ metinė apyvarta kiekvienoje iš valstybių narių, kuriose ji nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą, neturi viršyti kiekvienoje iš jų taikomos nacionalinės metinės ribinės vertės arba taikytinos konkrečiam sektoriui nustatytos ribinės vertės.
 - Kai MVĮ prašo leisti naudotis tarpvalstybine MVĮ schema, ji turi pateikti tik vieną išankstinį pranešimą savo ĮVN. ĮVN veikia kaip kontaktinis punktas palaikant ryšius tarp mažosios įmonės ir kitos valstybės narės (-ių).
 - Mažosios įmonės PVM prievolės yra supaprastintos: turi būti ĮVN teikiama viena bendra ketvirčio ataskaita, kurioje pranešama tos MVĮ apyvarta 27 valstybėse narėse. MVĮ leidžiama išrašyti supaprastintas sąskaitas faktūras.
 - MVĮ gali savanoriškai pasitraukti iš tarpvalstybinės MVĮ schemos vienoje ar daugiau valstybių narių.
 - Kai MVĮ metinė apyvarta Sąjungoje viršija 100 000 EUR, ji tarpvalstybinė MVĮ schema jai nebetaikoma visose valstybėse narėse. MVĮ, net jei jos metinė apyvarta Sąjungoje neviršija 100 000 EUR, negali naudotis šia schema vienoje ar daugiau neapmokestinančiųjų valstybių narių (toliau – NVN), jeigu jos metinė apyvarta vienoje ar daugiau NVN viršija tų NVN nustatytas nacionalines metines ribines vertes (arba baigiasi pereinamasis laikotarpis), ir taip yra nuo tada, kai tai įvyksta.
 - Tai, kad mažoji įmonė negali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema, neturėtų užkirsti jai kelio taikyti nacionalinę MVĮ schemą, jei ta mažoji įmonė atitinka ĮVN nustatytas sąlygas.
 - MVĮ schemos ir vieno langelio principu grindžiamos sistemos (OSS) taikymas kartu yra galimas. Mažoji įmonė gali kai kuriose valstybėse narėse (įskaitant ĮVN) taikyti MVĮ schemą, o kitose valstybėse narėse – OSS (tačiau OSS negali būti taikoma ĮVN). Taigi, jei mažoji įmonė negali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema vienoje ar daugiau valstybių narių, ji gali šioje valstybėje narėje (-ėse) taikyti vieno langelio principu grindžiamą sistemą.
-

1. Įvadas

Šiose aiškinamosiose pastabose nurodomos **taisyklės, taikomos nuo 2025 m. sausio 1 d.**, įskaitant ir tas **esamas taisykles**, kurios tebebus taikomos, ir visas **naujas taisykles**.

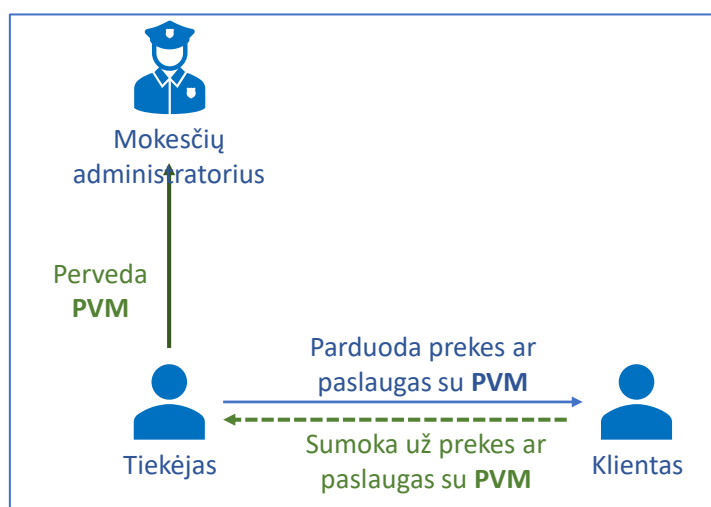
Šiame skirsnyje atsakoma į šiuos klausimus:

- Kaip veikia standartinė PVM tvarka? (trumpas aprašymas)
- Kas yra speciali mažosioms įmonėms skirta schema (MVĮ schema)?
- Kodėl keičiamos MVĮ schemas taisyklės?

1.1. Esminis standartinės PVM tvarkos veikimas

Pagal bendrąją taisyklę, prekes ir (arba) paslaugas parduodanti įmonė (toliau – tiekėjas) turi rinkti PVM iš savo klientų. Klientas tiekėjui sumoka PVM, o pastarasis perveda šį PVM mokesčių administratoriui. Iš esmės **tiekėjas, rinkdamas PVM iš klientų, įgyja teisę atskaityti PVM, susidariusį perkant** prekes ir paslaugas, naudojamas šioms apmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti ⁽⁸⁾.

Toliau pateiktame paveiksle apibendrintai parodyta, kaip pagal standartinę PVM tvarką tiekėjas mokesčių administratoriaus vardu renka PVM iš savo klientų.

1 paveikslas. PVM rinkimas pagal standartinę PVM tvarką

⁽⁸⁾ PVM direktyvos 168 straipsnis.

Siekiant padėti mokesčių administratoriams rinkti PVM, PVM direktyvoje ⁽⁹⁾ nustatytos taisyklės, kurių turi laikytis įmonės (pvz., registravimas PVM mokėtoju, sąskaitų faktūrų išrašymas, apskaita ir ataskaitų teikimas). Laikydamosi šių taisyklių mažosios įmonės (toliau – MVĮ) patiria proporcingai didesnes reikalavimų laikymosi išlaidas negu didelės įmonės, nes joms prieinami išteklių yra labiau riboti, o nacionalinės PVM sistemos yra sudėtingos ir skirtingos.

1.2. Speciali mažosioms įmonėms skirta schema

Speciali mažosioms įmonėms skirta schema (toliau – MVĮ schema), nustatyta PVM direktyvos XII antraštinės dalies 1 skyriuje, yra skirta MVĮ tenkančiai su PVM susijusių reikalavimų laikymosi naštai palengvinti taikant tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų **neapmokestinimą PVM**, taip pasiekiant, kad **reikėtų įdėti mažiau darbo siekiant laikytis reikalavimų**.

1.2.1. Mažosios įmonės samprata

MVĮ schema yra sukurta mažosioms įmonėms. Pagal šias aiškinamąsias pastabas, mažosios įmonės samprata apima bet kurį asmenį, laikomą PVM apmokestinamuoju asmeniu ⁽¹⁰⁾, nepriklausomai nuo jo formos (tai gali būti savarankiškai dirbantis asmenys, laisvai samdomi darbuotojai, startuoliai, įsteigtos bendrovės, ekonominę veiklą vykdančios fizinės asmenys ir t. t.), kurio metinė apyvarta Europos Sąjungoje neviršija 100 000 EUR (pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą) arba įsisteigimo valstybės narės nustatytos nacionalinės metinės ribinės vertės ar konkrečiam sektoriui nustatytos ribinės vertės (pagal nacionalinę MVĮ schemą).

1.2.2. Neapmokestinimas PVM ir PVM atskaita

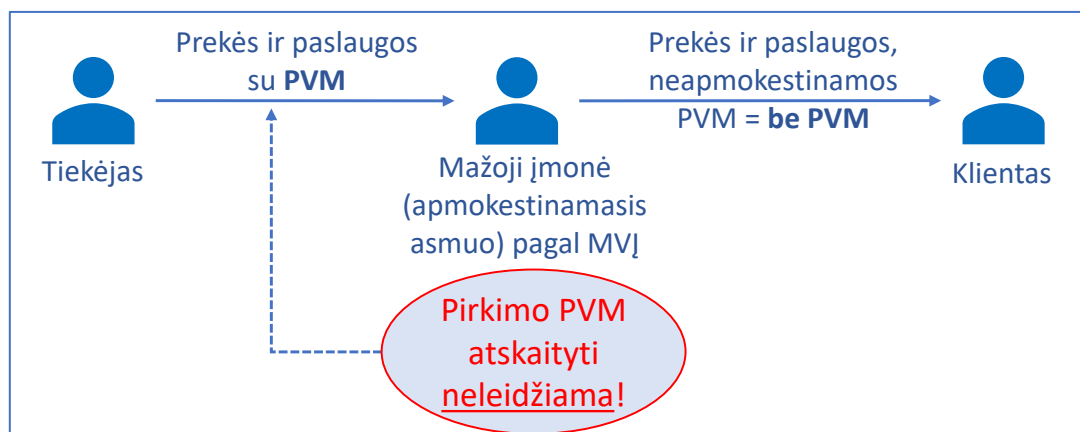
Pagal MVĮ schemą mažoji įmonė gali **be apmokestinimo PVM ⁽¹¹⁾ tiekti prekes ir teikti paslaugas** savo klientams – įmonėms ir (arba) galutiniams vartotojams, jeigu jos metinė apyvarta nesiekia tam tikros metinės ribinės vertės, kurią nustato atitinkamos valstybės narės. Neapmokestinimas PVM reiškia, kad mažoji įmonė **nerenka PVM iš savo klientų**.

⁽⁹⁾ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1).

⁽¹⁰⁾ PVM direktyvos III antraštinė dalis.

⁽¹¹⁾ PVM direktyvos 284 straipsnis. Laipsniška mokesčio lengvata nebetaikoma nuo 2025 m. sausio 1 d.

Kai taikomas neapmokestinimas PVM pagal MVĮ schemą, mažajai įmonei **neleidžiama atskaityti pirkimo PVM** ⁽¹²⁾, sumokėto perkant prekes ir paslaugas, naudojamas šioms neapmokestinamoms PVM prekėms tiekti ir paslaugoms teikti, kaip toliau parodyta 2 paveiksle.

2 paveikslas. Pagrindinis MVĮ schemos mechanizmas

1.2.3. Neprivalomas taikymas

Ir valstybėms narėms, ir mažosioms įmonėms **taikyti MVĮ schemos neprivaloma**.

Tai reiškia, kad **valstybės narės gali rinktis**, įgyvendinti ar neįgyvendinti MVĮ schemą nacionalinės teisės aktais. Jeigu valstybė narė (1-oji VN) nusprendžia įgyvendinti šią schemą mažosioms įmonėms, įsisteigusioms jos jurisdikcijos teritorijoje (tai yra neapmokestinimas PVM šalies viduje), ji privalo išplėsti neapmokestinimo PVM taikymą, kad tai būtų taikoma ir kitoje valstybėje narėje įsisteigusioms mažosioms įmonėms (atitinkančioms reikalavimus), kurios norėtų taikyti neapmokestinimą PVM 1-ojoje VN (tarptvalstybinis neapmokestinimas PVM). Jeigu valstybė narė (2-oji VN) neįgyvendina MVĮ schemos, MVĮ schemos 2-ojoje VN negali taikyti jokios (nei joje įsisteigusios, nei joje neįsisteigusios) MVĮ.

Tuo atveju, kai valstybė narė renkasi neįgyvendinti MVĮ schemos pagal savo jurisdikciją, ji vis vien bus įsisteigimo valstybė narė (JVN) ir veiks kaip kontaktinis punktas palaikant ryšius tarp MVĮ, įsisteigusių jos jurisdikcijos teritorijoje, ir bet kurių kitų valstybių narių, kuriose šios MVĮ norėtų taikyti tarptvalstybinį neapmokestinimą PVM (žr. 4 skirsnį).

Šios schemos neprivalomas pobūdis reiškia, kad **bet kuri mažoji įmonė**, atitinkanti sąlygas, **gali rinktis**, ar taikyti MVĮ schemą ⁽¹³⁾ (jeigu ją įgyvendina valstybė narė, kurioje ta mažoji įmonė nori naudotis neapmokestinimu PVM). Jei mažoji įmonė nuspręš taikyti

⁽¹²⁾ Daugiau informacijos apie teisę atskaityti PVM pateikta 5 skirsnyje.

⁽¹³⁾ PVM direktyvos 290 straipsnis.

MVĮ schemą, neapmokestinimas PVM bus taikomas visoms jos tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms. Jeigu ji nuspręst netaikyti MVĮ schemas, visoms tiekiamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms bus automatiškai taikoma standartinė PVM tvarka. Vis dėlto valstybės narės gali mažosioms įmonėms, netaikančioms MVĮ schemas, taikyti supaprastintas PVM taisykles ⁽¹⁴⁾.

Visas sąlygas atitinkančios MVĮ gali rinktis, nuo kurio momento taikys MVĮ schemą (nacionalinę ir (arba) tarpvalstybinę schemą). Ekonominę veiklą pradėdanti mažoji įmonė gali taikyti MVĮ schemą, jeigu atitinka sąlygas. Mažoji įmonė, taikanti standartinę PVM tvarką ir renkanti PVM iš savo klientų, taip pat gali nuspręsti tai pakeisti ir taikyti savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų neapmokestinimą PVM. Bet kokiu atveju mažoji įmonė, norinti taikyti MVĮ schemą, tai daro ketindama ją taikyti nuolat. Tai reiškia, kad mažoji įmonė negali pasirinkti dalyvauti MVĮ schemeje ir atsisakyti joje dalyvauti bet kada, kai to pageidauja.

1.2.4. Mažiau darbo siekiant laikytis reikalavimų

Siekiant sumažinti MVĮ administracinę naštą, PVM reikalavimų laikymosi prievolės yra supaprastintos, kaip išsamiai išdėstyta tolesniuose šių aiškinamųjų pastabų skirsniuose. Kai kuriais atvejais, kai mažoji įmonė nusprendžia taikyti MVĮ schemą tik savo įsisteigimo valstybėje narėje (tai yra neapmokestinimas PVM šalies viduje), ta valstybė narė gali atleisti šią įmonę nuo visų arba tam tikrų PVM prievolių, pavyzdžiui, reikalavimo įsiregistruoti PVM mokėtoja, teikti PVM deklaracijas, išrašyti sąskaitas faktūras, tvarkyti apskaitą ir atlikti kitas administracines prievoles ⁽¹⁵⁾ (žr. 3 skirsnį). Mažoji įmonė taip pat atleidžiama nuo tam tikrų reikalavimų laikymosi prievolių pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą (žr. 4 skirsnį).

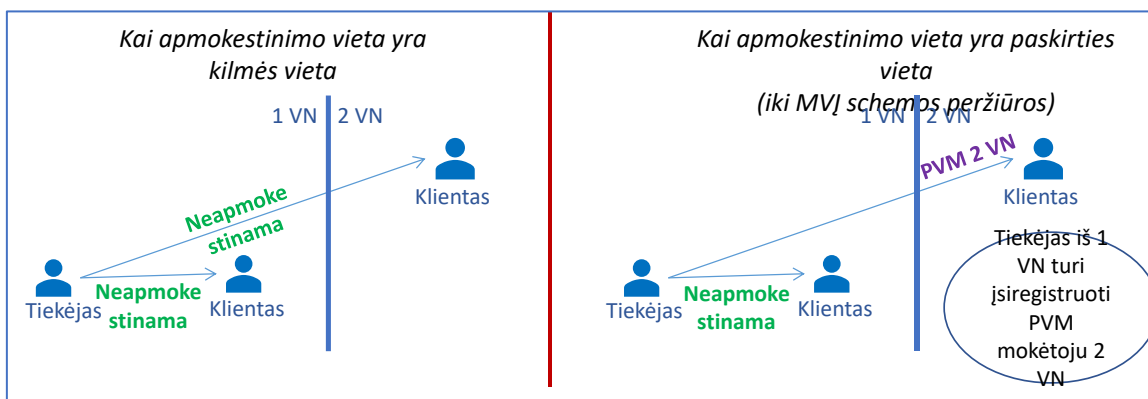
1.3. Priežastis, dėl kurios peržiūrėta MVĮ schema

MVĮ schema pradėta taikyti 1977 m. Ją peržiūrėti paskatino prekių tiekimo ir paslaugų teikimo apmokestinimo vietos pakeitimas iš **kilmės** vietos (kurioje įsisteigęs tiekėjas) į **paskirties** vietą (kurioje prekės ir paslaugos yra vartojamos). Dėl to atsirado toje pačioje valstybėje narėje įsisteigusių ir neįsisteigusių MVĮ tarpusavio konkurencijos iškreipimų

⁽¹⁴⁾ PVM direktyvos 281 straipsnis.

⁽¹⁵⁾ PVM direktyvos 292b ir 292c straipsniai. Žr. MVĮ skirtą interneto portalą (<https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>): jame rasite daugiau informacijos apie kiekvienoje valstybėje narėje taikomą supaprastinimą.

taikant MVĮ schemą. Toliau pateiktame paveiksle išsamiau palygintas apmokestinimo kilmės vietoje ir apmokestinimo paskirties vietoje poveikis.

3 paveikslas. Apmokestinimo vieta – kilmės vieta ar paskirties vieta

Atvejo, kai apmokestinimo vieta yra kilmės vieta (kairysis paveikslėlis), paaiškinimas

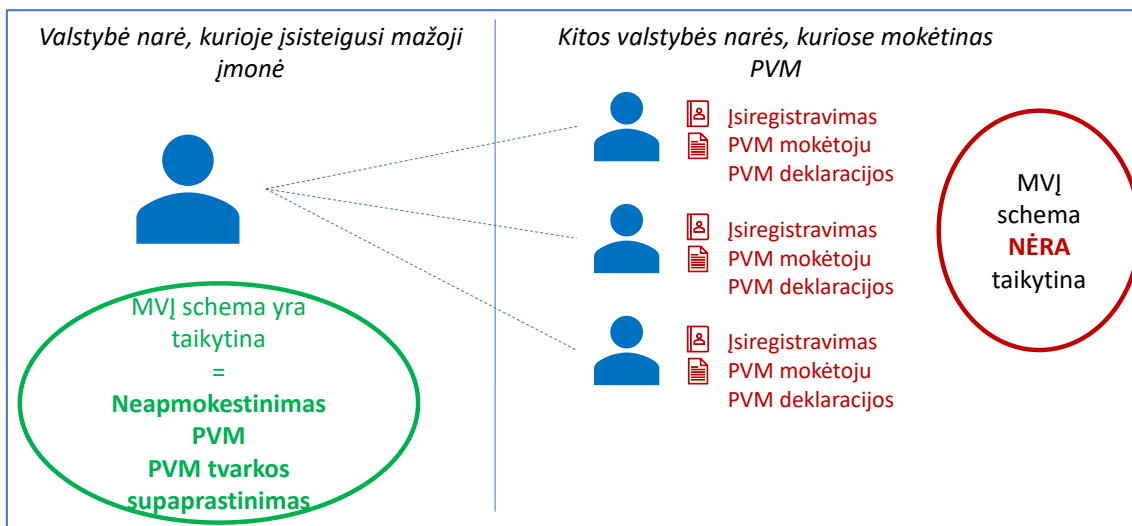
Nors prekių tiekimo arba paslaugų teikimo vieta buvo ten, kur įsisteigęs tiekėjas, tiekiamos prekės arba teikiamos paslaugos buvo apmokestinamos 1-ojoje VN. Taigi klientams ir (arba) galutiniams vartotojams, esantiems 1-ojoje ir 2-ojoje VN, tiekiamos prekės arba teikiamos paslaugos galėjo būti neapmokestinamos PVM pagal MVĮ schemą. Tuo metu tai reiškė, kad tiekėjo PVM prievolės yra palengvintos.

Atvejo, kai apmokestinimo vieta yra paskirties vieta, kaip buvo iki MVĮ schemas peržiūros (dešinysis paveikslėlis), paaiškinimas

Bendroji taisyklė dėl teikimo, kai turimos omenyje paslaugos, yra tokia, kad teikimo vieta yra ta vieta, kurioje įsisteigęs klientas⁽¹⁶⁾ (apmokestinimas paskirties vietoje). Iki 2024 m. gruodžio 31 d. MVĮ schema gali būti taikoma tik toje valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs tiekėjas. Taigi iki tos datos tiekimas klientui ir (arba) galutiniam vartotojui 1-ojoje VN gali būti neapmokestinamas PVM pagal MVĮ schemą, nes tiek tiekėjas, tiek klientas ir (arba) vartotojas yra 1-ojoje VN (apmokestinimas paskirties vietoje). Tačiau tiekimas klientui ir (arba) galutiniam vartotojui 2-ojoje VN negali būti neapmokestinamas PVM, nes MVĮ schema gali būti taikoma tik toje valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs tiekėjas. Kai taikomas apmokestinimas paskirties vietoje, tiekimui 2-ojoje VN esančiam klientui taikomas PVM 2-ojoje VN. Tai reiškia, jog tiekėjas, kad galėtų rinkti 2-ojoje VN taikomą PVM iš galutinių vartotojų ir jį sumokėti mokesčių administratoriui, turi įsiregistruoti PVM mokėtoju ir atlikti PVM prievolės 2-ojoje VN. Taigi tiekėjo PVM prievolės supaprastintos tik jo įsisteigimo valstybėje narėje, tačiau ne kitose valstybėse narėse, kuriose mokėtinas PVM.

⁽¹⁶⁾ PVM direktyvos 44 straipsnis.

Todėl iki **2024 m. gruodžio 31 d.**, nors taikant MVĮ schemą palengvinta PVM administracinė našta tiekėjui, įsisteigusiam valstybėje narėje, kurioje mokėtinas PVM (tai yra įsisteigimo valstybė narė), PVM administracinė našta gali būti nemaža, jeigu tiekėjas privalo įsiregistruoti PVM mokėtoju ir rinkti vietas PVM visose kitose valstybėse narėse, kuriose mokėtinas PVM, kaip toliau parodyta 4 paveiksle. Tai ypač svarbu tiekėjams, kurie užsiima paslaugų teikimu ir prekių tiekimu galutiniams vartotojams (e. prekyboje ir nuotolinėje prekyboje).

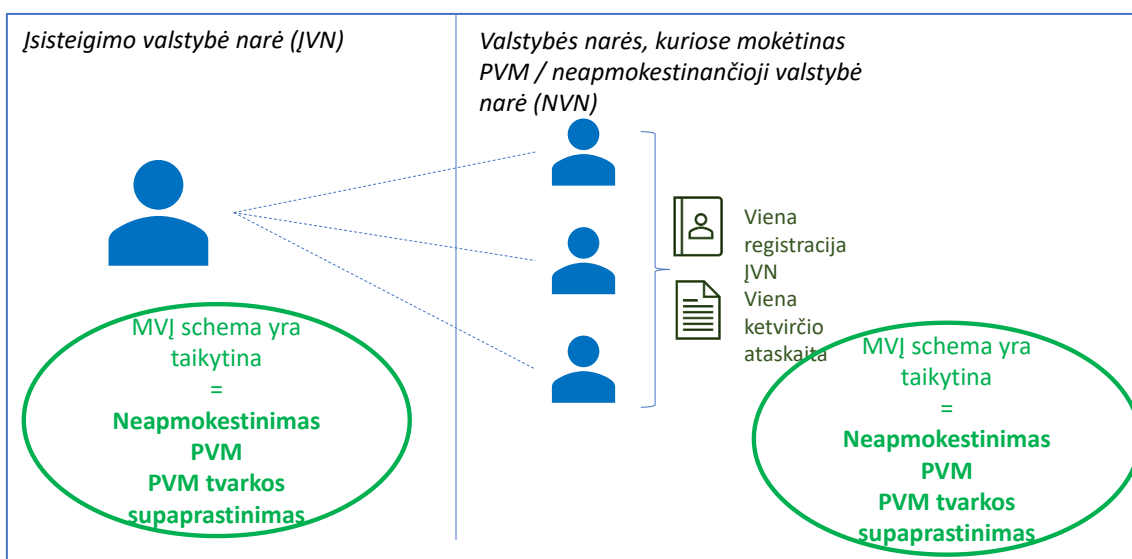
4 paveikslas. MVĮ schemos teritorinė taikymo sritis iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Dėl tokios padėties iškraipoma konkurencija tarp mažųjų įmonių, įsisteigusių valstybėje narėje, kurioje mokėtinas PVM, ir joje neįsisteigusių. Nors valstybėje narėje, kurioje mokėtinas PVM, įsteigta mažoji įmonė gali naudotis neapmokestinimu PVM pagal MVĮ schemą ir būti atleista nuo kai kurių arba visų PVM prievolių, mažoji įmonė, kuri nėra įsisteigusi toje pačioje valstybėje narėje, gali būti įpareigota įsiregistruoti PVM mokėtoja ir atlikti PVM prievoles, įskaitant PVM mokėjimą.

1.4. Naujosios MVĮ schemos esminis principas – jos teritorinės taikymo srities išplėtimas

Leisti MVĮ schemoje dalyvauti MVĮ, neįsisteigusios toje valstybėje narėje, kurioje mokėtinas PVM, reikėjo tam, kad visos MVĮ – tiek įsisteigusios, tiek neįsisteigusios toje valstybėje narėje – turėtų vienodas sąlygas, taigi būtų pašalinti konkurencijos iškraipymai, atsiradę dėl perėjimo prie apmokestinimo paskirties vietoje.

Nuo 2025 m. sausio 1 d. mažajai įmonei, jeigu ji atitinka sąlygas, praktiškai leidžiama pasirinkti dalyvauti MVĮ schemeje ir tose valstybėse narėse, kuriose ji nėra įsisteigusi⁽¹⁷⁾ ir kuriose mokėtinas PVM (tarpvalstybinis neapmokestinimas PVM). Tai reiškia, kad mažoji įmonė, besinaudojanti MVĮ schema bet kurioje valstybėje narėje, kuri nėra jos įsisteigimo valstybė narė, gali neapmokestinti PVM savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų toje valstybėje narėje, kaip toliau parodyta 5 paveiksle. Toje pačioje valstybėje narėje įsisteigusi mažoji įmonė jau gali naudotis tokiu neapmokestinimu PVM.

5 paveikslas. MVĮ schemos teritorinė taikymo sritis nuo 2025 m. sausio 1 d.

Galimybė taikyti MVĮ schemą valstybėje narėje (-ėse), kurioje (-iose) mokėtinas PVM, tačiau kurioje (-iose) MVĮ nėra įsisteigusi, (toliau – neapmokestinančioji valstybė narė, NVN) taip pat lemia supaprastintas tarpvalstybinės PVM prievoles, kaip aprašyta tolesniuose skirsniuose.

1.5. Naujoji MVĮ schema: du taikymo lygmenys

Atveriant galimybes plačiau dalyvauti MVĮ schemeje, sukuriami **du jos taikymo lygmenys**: nacionalinis lygmuo ir tarpvalstybinis lygmuo.

⁽¹⁷⁾ PVM direktyvos 283 straipsnio 1 dalies c punktas bus išbrauktas nuo 2025 m. sausio 1 d.

1.5.1. Nacionalinis lygmuo

Nacionalinis lygmuo reiškia atvejį, kai mažoji įmonė taiko MVĮ schemą *tik* savo įsisteigimo valstybėje narėje.

<p><i>Įsisteigimo valstybė narė (JVN)</i></p> <p>MVĮ schema</p>	<p><i>Kitos valstybės narės, kuriose mokėtinas PVM</i></p> <p> 1 valstybė narė Standartinė PVM tvarka</p> <p> 2 valstybė narė Standartinė PVM tvarka</p> <p> 3 valstybė narė Standartinė PVM tvarka</p>
--	---

6 paveikslas. MVĮ schemos taikymo nacionalinis lygmuo

Kitose valstybėse narėse (1-ojoje, 2-ojoje, 3-iojoje VN), kuriose mokėtinas PVM ir kuriose mažoji įmonė vykdo veiklą, ji taiko standartinę PVM tvarką (arba supaprastintas procedūras) savanoriškai (MVĮ schema yra neprivaloma) arba dėl to, kad neatitinka MVĮ schemos taikymo tose valstybėse narėse reikalavimų.

1.5.2. Tarpvalstybinis lygmuo

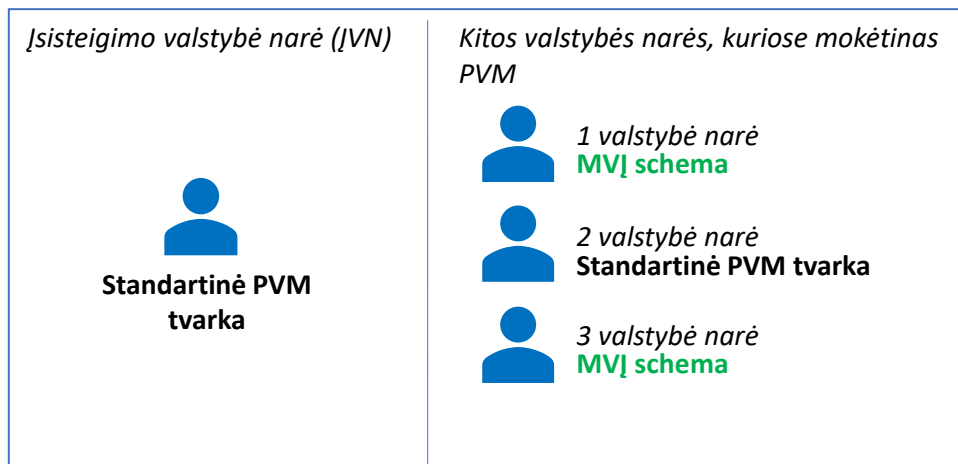
Tarpvalstybinis lygmuo apima šiuos du scenarijus:

- a) Mažoji įmonė MVĮ schemą taiko tik kitoje valstybėje narėje (-ėse) nei jos įsisteigimo valstybė narė (įsisteigimo valstybė narė neapimama).

<p><i>Įsisteigimo valstybė narė (JVN)</i></p> <p>Standartinė PVM tvarka</p>	<p><i>Kitos valstybės narės, kuriose mokėtinas PVM</i></p> <p> 1 valstybė narė MVĮ schema</p> <p> 2 valstybė narė MVĮ schema</p> <p> 3 valstybė narė MVĮ schema</p>
--	---

7 paveikslas. MVĮ schemos taikymo tarpvalstybinis lygmuo – A1 scenarijus

Pagal A1 scenarijų, jeigu mažoji įmonė atitinka reikalavimus, kurie turi būti įvykdyti norint taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą visose valstybėse narėse, kuriose mokėtinas PVM, ji gali nuspręsti taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą visose tose valstybėse narėse.

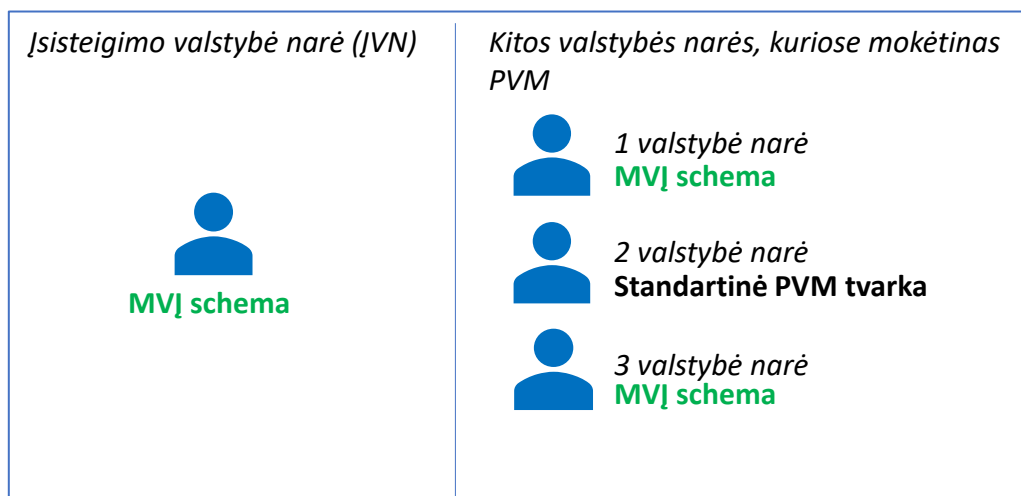

8 paveikslas. MVĮ schemos taikymo tarpvalstybinis lygmuo – A2 scenarijus

Pagal A2 scenarijų, nors mažoji įmonė atitinka reikalavimus, kurie turi būti įvykdyti norint taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą visose valstybėse narėse, kuriose mokėtinas PVM, ji vis vien gali nuspręsti taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą tik kai kuriose iš šių valstybių narių.

Jei kai kuriose valstybėse narėse, kuriose mokėtinas PVM, mažoji įmonė neatitinka reikalavimų, kurie turi būti įvykdyti norint taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą, ji turės ten taikyti standartinę PVM tvarką, bet vis vien galėtų nuspręsti taikyti MVĮ schemą kitose valstybėse narėse, kuriose ji atitinka reikalavimus.

- b) Mažoji įmonė MVĮ schemą taiko ir savo įsisteigimo valstybėje narėje, ir kitoje valstybėje narėje (-ėse).

9 paveikslas. MVĮ schemos taikymo tarpvalstybinis lygmuo – B scenarijus

Pagal B scenarijų vienintelis skirtumas nuo A1 ir A2 scenarijų yra tas, kad mažoji įmonė taip pat taiko MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje.

MVĮ schemos taikymas ir atitinkamos PVM reikalavimų laikymosi prievolės skiriasi priklausomai nuo MVĮ pasirinkto varianto (nacionalinė ar tarpvalstybinė schema).

- **Nacionalinė** MVĮ schema taikoma tuo atveju, kai mažoji įmonė naudojami MVĮ schema tik savo įsisteigimo valstybėje narėje.
- **Tarpvalstybinė** MVĮ schema taikoma tais atvejais, kai mažoji įmonė naudojami MVĮ schema: a) tik kitoje valstybėje narėje (-ėse) nei įsisteigimo valstybė narė arba b) ir kitoje valstybėje narėje (-ėse), ir savo įsisteigimo valstybėje narėje.

Siekiant geriau suprasti kiekvieno lygmens veikimą ir susijusias prievoles, į šias aiškinamąsias pastabas įtraukti skirsniai, kuriuose kiekvienas iš šių lygmenų nagrinėjamas atskirai, ir keli kiti skirsniai, kurie taikomi visiems lygmenims. Kiekviename skirsnyje bus nurodyta, kuriam – nacionaliniam ar tarpvalstybiniam – lygmeniui jis taikomas.

1.6. Aktualūs teisės aktai

Komisija 2016 m. balandžio 7 d. PVM veiksmų plane⁽¹⁸⁾ pranešė apie visapusišką MVĮ skirtą supaprastinimo priemonių, skirtų jų augimui skatinti ir palankių tarpvalstybinei prekybai, rinkinį. Dėl to reikėjo peržiūrėti MVĮ schemą. 2018 m. sausio 18 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos PVM direktyvos nuostatos, susijusios su MVĮ schema.

Teisės aktai, kuriais nustatyti šiose aiškinamosiose pastabose nagrinėjami PVM pakeitimai, yra:

- a) 2020 m. vasario 18 d. Tarybos direktyva (ES) 2020/285, kuria iš dalies keičiami Direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos, kiek tai susiję su specialia mažosioms įmonėms skirta schema, ir Reglamentas (ES) Nr. 904/2010, kiek tai susiję su administraciniu bendradarbiavimu ir keitimusi informacija tinkamo specialios mažosioms įmonėms skirtos schemos taikymo stebėsenos tikslais;

⁽¹⁸⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12764-2016-INIT/lt/pdf>

- b) 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva (ES) 2022/542, kuria iš dalies keičiamos direktyvų 2006/112/EB ir (ES) 2020/285 nuostatos dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifų;
 - c) 2021 m. lapkričio 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/2007, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (ES) Nr. 904/2010 taikymo taisyklės dėl specialios mažosioms įmonėms skirtos schemos.
-

2. Pagrindiniai naujosios MVĮ schemos bruožai

Šis skirsnis yra **bendras visiems lygmenims**, nepriklausomai nuo to, ar mažoji įmonė nori taikyti MVĮ schemą tik savo įsisteigimo valstybėje narėje (nacionalinis lygmuo), tik kitoje valstybėje narėje (-ėse) (tarpvalstybinis lygmuo) arba savo įsisteigimo valstybėje narėje ir kitoje valstybėje narėje (-ėse) (tarpvalstybinis lygmuo). Norint žinoti, kaip veikia MVĮ schema, **itin svarbu** suprasti esminius jos elementus.

2.1. Įsisteigimo samprata

MVĮ schemoje skiriamos mažosios įmonės, kurios yra įsisteigusios valstybės narės teritorijoje, ir mažosios įmonės, kurios nėra įsisteigusios joje.

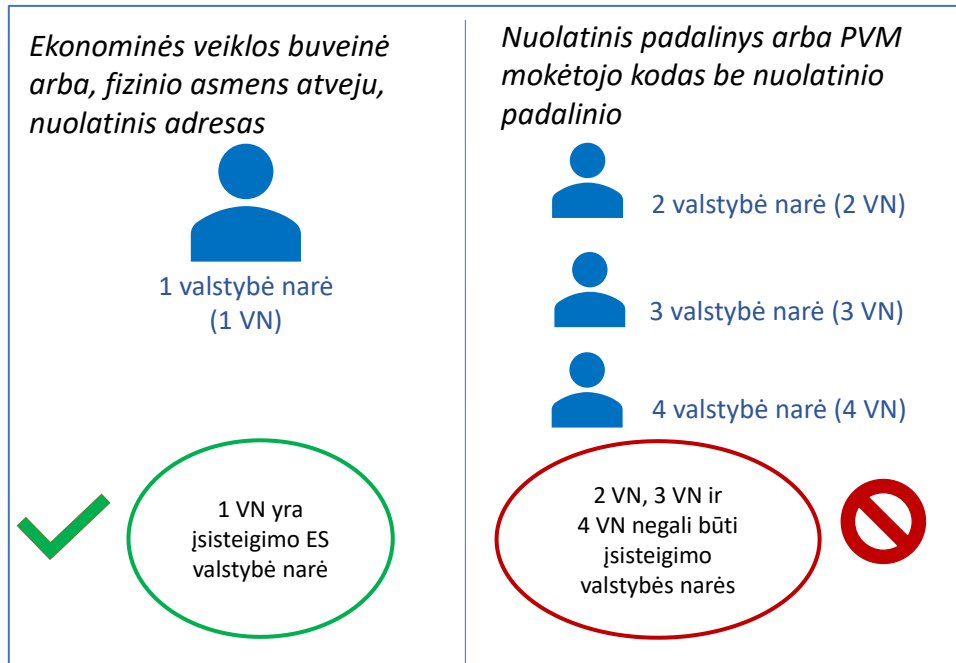
Kad MVĮ schema būtų tinkamai taikoma, **įsisteigimo valstybė narė (IVN) gali būti tik viena**. Kitos valstybės narės, kuriose MVĮ nori taikyti MVĮ schemą, vadinamos neapmokestinančiosiomis valstybėmis narėmis (NVN).

2.1.1. Įsisteigimo valstybė narė

Mažoji įmonė laikoma įsisteigusia toje valstybėje narėje, kurioje **yra jos ekonominės veiklos buveinė** ⁽¹⁹⁾, t. y. vieta, kurioje atliekamos jos verslo centrinio administravimo funkcijos. Fizinio asmens atveju įsisteigimo vieta gali būti valstybėje narėje, kurioje yra to asmens nuolatinis adresas. Siekiant užtikrinti, kad MVĮ schema būtų veiksmingai taikoma, **įsisteigimo valstybė narė gali būti tik viena**. Būtent toje valstybėje narėje mažoji įmonė turi būti identifikuota, kad galėtų naudotis tarpvalstybiniu neapmokestinimu PVM. MVĮ įsisteigimo tam tikroje valstybėje narėje samprata neapima vietų, kuriose ji turi nuolatinį padalinį ⁽²⁰⁾, nes kitaip ji galėtų būti identifikuota keliose vietose.

⁽¹⁹⁾ 2011 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 282/2011, kuriuo nustatomos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos įgyvendinimo priemonės, (nauja redakcija) (OL L 77, 2011 3 23, p. 1) 10 straipsnio 2 ir 3 dalys.

⁽²⁰⁾ Tai apsvarstyta PVM komiteto 121-ajame posėdyje, remiantis darbinio dokumentu Nr. 1051 (*The new special scheme for small enterprises and fixed establishments*), ir jo 123-iajame posėdyje, remiantis darbinio dokumentu Nr. 1073 (*The SME scheme updated as of 1 January 2025*).

10 paveikslas. Įsisteigimo vieta pagal MVĮ schemą

Kaip parodyta 10 paveiksle, įsisteigimo valstybė narė (1VN) yra ta valstybė narė, kurioje yra mažosios įmonės ekonominės veiklos buveinė (1-oji VN). Fizinio asmens atveju ekonominės veiklos buveinė gali būti to asmens nuolatinis adresas.

Valstybė narė, kurioje mažoji įmonė turi nuolatinių padalinių arba kurioje ji yra įregistruota PVM mokėtoja be nuolatinio padalinio (šiuo atveju tai yra 2-oji, 3-ioji ir 4-oji VN), negali būti laikoma įsisteigimo valstybe nare. Jei mažoji įmonė norėtų taikyti MVĮ schemą 2-ojoje, 3-iojoje ir (arba) 4-ojoje VN, tai įmanoma nuo 2025 m. sausio 1 d. pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą (jeigu MVĮ atitinka visas sąlygas). Tokiu atveju 2-oji, 3-ioji ir 4-oji valstybės narės bus neapmokestinančiosios valstybės narės (NVN).

2.1.2. ES mažųjų įmonių nuolatinio padalinio ir registravimosi PVM mokėtoju padėtis

Jeigu mažoji įmonė turi nuolatinį padalinį arba turi PVM mokėtojo kodą be nuolatinio padalinio vienoje ar daugiau valstybių narių, kuriose ji taiko standartinę PVM tvarką, ir ji vietoj to norėtų ten taikyti neapmokestinimą PVM (tarpvalstybinis neapmokestinimas PVM), ta mažoji įmonė turės išsiregistruoti iš PVM mokėtojų tose valstybėse narėse, kai jai bus leista naudotis tarpvalstybine MVĮ schema.

Jeigu mažoji įmonė turi nuolatinį padalinį valstybėje narėje, kurioje ji jau taiko MVĮ schemą (nacionaliniu lygmeniu), ir ji nori toliau taikyti MVĮ schemą (tarpvalstybinio lygmeniu) po 2025 m. sausio 1 d., ta mažoji įmonė turės laikytis tarpvalstybinėje MVĮ

schemoje taikomų registracijos taisyklių, išdėstytų 4 skirsnyje, ir išsiregistruoti iš PVM mokėtojų toje valstybėje narėje.

Jei mažoji įmonė turi nuolatinį padalinį arba PVM mokėtojo kodą be nuolatinio padalinio vienoje ar daugiau valstybių narių, kuriose ji nenori taikyti neapmokestinimo PVM (pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą), naujosios nuo 2025 m. sausio 1 d. taikomos taisyklės poveikio neturės.

2.1.3. Ne ES mažųjų įmonių padėtis

Ne ES įmonė – įmonė, kurios ekonominės veiklos buveinė, nuolatinis adresas ir kt. yra už ES ribų. **Ne ES įmonės negali taikyti MVĮ schemas (nei nacionalinės, nei tarpvalstybinės schemas).** Ne ES įmonė, turinti **nuolatinį padalinį (-ius) ar nuolatinę buveinę (-es) ES, taip pat negali taikyti MVĮ schemas.**

Jungtinėje Karalystėje, įskaitant Šiaurės Airiją, įsisteigusios mažosios įmonės ⁽²¹⁾ taikant MVĮ schemą turėtų būti laikomos ne ES įmonėmis. Taigi MVĮ schema netaikoma šiems sandoriams:

- a) prekių tiekimui, kai prekes tiekia apmokestinamasis asmuo, įsisteigęs valstybėje narėje, ir to tiekimo vieta yra Šiaurės Airijoje;
- b) prekių tiekimui, kai prekes tiekia apmokestinamasis asmuo, įsisteigęs Šiaurės Airijoje, ir to tiekimo vieta yra valstybėje narėje.

Tik mažosios įmonės, kurių įsisteigimo vieta yra **ES valstybėje narėje**, gali taikyti MVĮ schemą.

2.2. Taikymo sritis

2.2.1. Apimami sandoriai

Pagal MVĮ schemą neapmokestinimas PVM taikomas toliau nurodytam prekių tiekimui ir paslaugų teikimui verslo klientams ir (arba) galutiniams vartotojams:

- prekių tiekimui šalies viduje;

⁽²¹⁾ Žr. [pranešimą spaudai dėl naujos Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos perspektyvos](#) ir [informacijos apie Vindzoro sistemą suvestinę](#).

Pavyzdys. Suvenyrų tiekimas, kai ir tiekėjas, ir galutinis vartotojas yra toje pačioje valstybėje narėje ir PVM yra mokėtinas toje valstybėje narėje.

- Bendrijos vidaus nuotolinei prekybai prekėmis ⁽²²⁾;
Pavyzdys. 1 valstybėje narėje įsisteigęs tiekėjas parduoda knygas ir siunčia jas galutiniams vartotojams, esantiems 2 valstybėje narėje.
- paslaugų teikimui šalies viduje (paslaugų tiekėjas yra įsisteigęs toje valstybėje narėje, kurioje mokėtinas PVM);
Pavyzdys. Paslaugų tiekėjas valdo restoraną, kuriame lankytojai valgo vietoje.
- elektroninėmis priemonėmis teikiamoms paslaugoms;
Pavyzdys. 1 valstybėje narėje įsisteigusio mažoji įmonė internetu teikia interjero dizaino paslaugas verslo klientams arba galutiniams vartotojams, esantiems 2 valstybėje narėje.
- prekių tiekimui, kai jos siunčiamos arba gabenamos iš vienos valstybės narės į kitą valstybę narę joje esančiam verslo klientui (prekių tiekimas Bendrijos viduje);
Pavyzdys. Automobilių atsarginių dalių tiekimas, kai jos gabenamos iš 1 valstybėje narėje įsisteigusio tiekėjo 2 valstybėje narėje esančiam klientui.
- prekių tiekimui, kai jos siunčiamos arba gabenamos iš valstybės narės į ES nepriklausančią šalį (eksportas).
Pavyzdys. Automobilių atsarginių dalių tiekimas, kai jos gabenamos iš 1 valstybėje narėje įsisteigusio tiekėjo ES nepriklausančioje šalyje esančiam klientui.

Jeigu MVĮ pasirenka taikyti MVĮ schemą, neapmokestinimas PVM taikomas visoms jos teikiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms (išskyrus atvejus, kai tiems sandoriams ši schema netaikoma, kaip toliau paaiškinta 2.2.2 skirsnyje). Taigi, jei prekių tiekimas ar paslaugų teikimas patenka į šios schemos taikymo sritį, MVĮ negali pasirinkti, kad MVĮ schema būtų taikoma tik tam tikriems atskiriems sandoriams, o kitiems sandoriams būtų taikoma standartinė PVM tvarka.

Neapmokestinimas PVM taikomas tik prekių tiekimui ir paslaugų teikimui. Tai reiškia, kad neapmokestinimas PVM netaikomas prekių ir paslaugų pirkimui taikant atvirkštinį apmokestinimą ⁽²³⁾ ir prekių importui. Dėl šių sandorių mažoji įmonė vis dar gali būti įpareigota mokėti PVM, įsiregistruoti PVM mokėtoja ir atlikti reikalavimų laikymosi prievoles pagal standartinės PVM taisykles ⁽²⁴⁾ toje valstybėje narėje, kurioje vykdomi šie sandoriai. MVĮ schemos ir standartinės PVM tvarkos sąveika išsamiau paaiškinta 6 skirsnyje.

⁽²²⁾ PVM direktyvos 33 straipsnis.

⁽²³⁾ PVM direktyvos 196 straipsnis ir, jei aktualu, 194 arba 199 straipsnis.

⁽²⁴⁾ Darbinis dokumentas Nr. 1049 (*Working paper No 1049. The new special scheme for small enterprises: interaction with rules on intra Community acquisitions*).

2.2.2. Neapimami sandoriai

MVĮ schema netaikoma ⁽²⁵⁾ šiems sandoriams:

- sandoriams, kurie vykdomi ne nuolat ⁽²⁶⁾, pavyzdžiui, pastato ar pastato dalių tiekimui iki pirmo pastato panaudojimo arba žemės statybai tiekimui,
- PVM neapmokestinamam tarpvalstybiniam naujų transporto priemonių tiekimui iš vienos valstybės narės į kitą ⁽²⁷⁾.

Be minėtų sandorių, valstybės narės gali nuspręsti MVĮ schemas netaikyti ir bet kokiam kitam savo pasirinktam prekių tiekimui ar paslaugų teikimui ⁽²⁸⁾. Nors tai yra galima pagal PVM direktyvą ⁽²⁹⁾, dėl to gali padidėti sudėtingumas mažosioms įmonėms, nes taip MVĮ schema neatlieka numatytosios – supaprastinimo – paskirties: MVĮ, kurios kitaip turėtų teisę taikyti neapmokestinimą PVM, yra priverstos taikyti standartinę PVM tvarką sandoriams, kurių MVĮ schema neapima.

Jeigu MVĮ schema taikoma ne visiems sandoriams, mažoji įmonė gali atsidurti tokioje padėtyje, kai privalėtų įsiregistruoti PVM mokėtoja ir atlikti PVM reikalavimų laikymosi prievoles dėl sandorių, kuriems ši schema netaikoma, nors tebeturėtų teisę taikyti MVĮ schemą sandoriams, patenkantiems į jos taikymo sritį (jei ta mažoji įmonė atitiktų sąlygas). Vis dėlto, kadangi MVĮ schemas taikyti neprivaloma, mažoji įmonė visada turi galimybę įvertinti, ar tokia padėtis būtų tinkama iš verslo perspektyvos.

2.2.3. MVĮ schema ar standartinė PVM tvarka – kuri iš jų viršesnė?

Neapmokestinimui PVM pagal MVĮ schemą tenka viršenybė prieš PVM taikymą pagal standartinę PVM tvarką, kaip paaiškinta toliau.

1 pavyzdys

Mažoji įmonė tiekia prekes verslo klientui ir tos prekės gabenamos iš 1 valstybės narės (1-oji VN) į 2 valstybę narę (2-oji VN).

Pagal standartinę PVM tvarką **prekių tiekimas Bendrijos viduje** yra pagal PVM direktyvos 138 straipsnį neapmokestinamas PVM ir tiekėjas (mažoji įmonė) įgyja teisę atskaityti su šiuo tiekimu susijusį pirkimo PVM 1-ojoje VN.

⁽²⁵⁾ PVM direktyvos 283 straipsnio 1 dalis.

⁽²⁶⁾ Kaip nurodyta PVM direktyvos 12 straipsnyje.

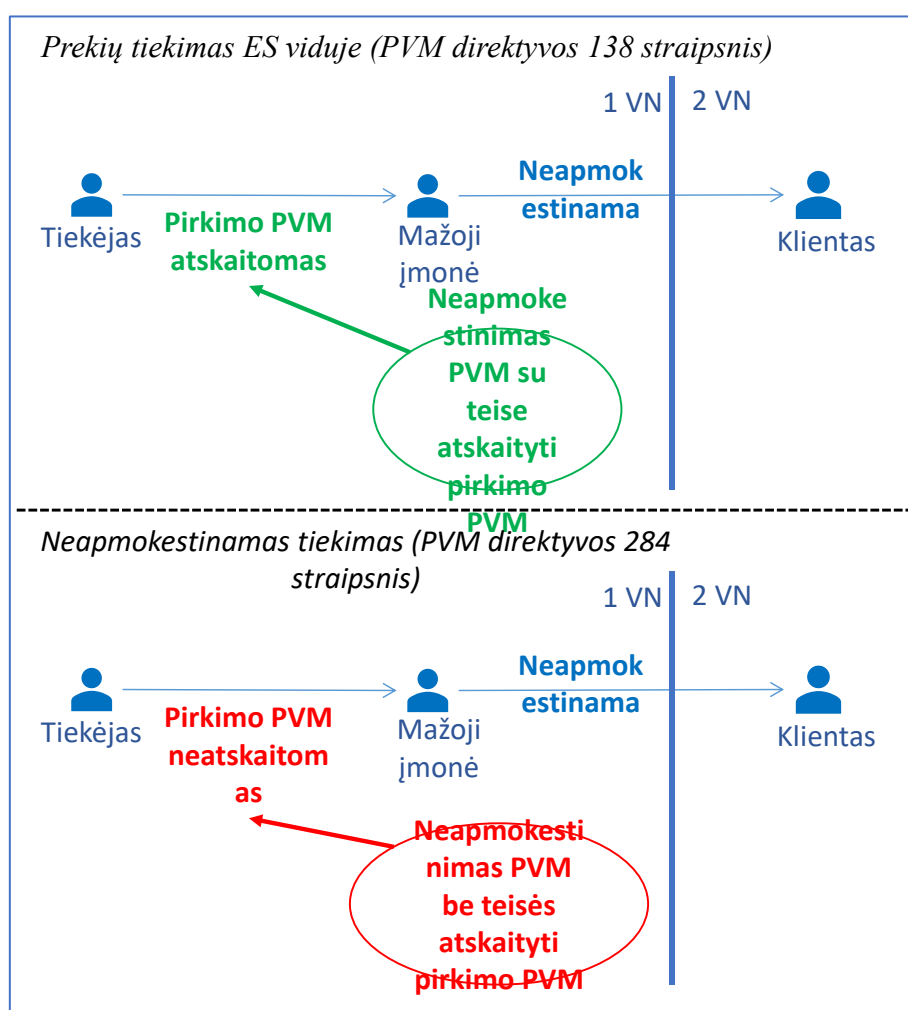
⁽²⁷⁾ Kaip nurodyta PVM direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje, ir tai vykdoma 138 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies a punkte nurodytomis sąlygomis.

⁽²⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽²⁹⁾ PVM direktyvos 283 straipsnio 2 dalis.

Jeigu mažoji įmonė vykdo tą patį prekių tiekimą pagal MVĮ schemą, tos schemos taisyklės yra viršesnės už standartinę PVM tvarką. Tas tiekimas yra pagal PVM direktyvos 284 straipsnį neapmokestinamas PVM ir jį vykdydama mažoji įmonė neįgyja teisės atskaityti pirkimo PVM, sumokėto perkant su šiuo tiekimu susijusias prekes ir paslaugas 1-ojoje VN.

Pagal MVĮ schemą, po prekių tiekimo, neapmokestinamo PVM, nėra vykdomas PVM apmokestinamas prekių įsigijimas Bendrijos viduje ⁽³⁰⁾. Verslo klientui tai reiškia, kad jis neturėtų tvarkyti šio pirkimo PVM apskaitos. Verslo klientui tenka atsakomybė patikrinti mažosios įmonės neapmokestinimo PVM statusą naudojantis taikomąja programa „SME-on-the-Web“ ⁽³¹⁾.

11 paveikslas. Neapmokestinimas PVM, pagal modelį B2B („verslas verslui“) tiekiant prekes į kitą valstybę narę

⁽³⁰⁾ PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis ir 139 straipsnis.

⁽³¹⁾ Nuoroda į ją veiks nuo 2025 m. sausio mėn.: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sme-verification.

2 pavyzdys

1 valstybėje narėje (1-oji VN) įsisteigusi mažoji įmonė teikia reklamos paslaugas verslo klientui, esančiam 2 valstybėje narėje (2-oji VN). Pagal bendrąją paslaugų teikimo vietos taisyklę⁽³²⁾ šių paslaugų teikimas apmokestinamas toje valstybėje narėje, kurioje yra klientas – 2-ojoje VN (apmokestinimas paskirties vietoje). Tai reiškia, kad šis paslaugų teikimas neapmokestinamas PVM 1-ojoje VN.

Pagal standartinę PVM tvarką, taip teikdamas paslaugas 2-ojoje VN, paslaugų teikėjas (mažoji įmonė) vis vien įgytų teisę atskaityti pirkimo PVM 1-ojoje VN už perkamas su tuo paslaugų teikimu susijusias prekes ir paslaugas. Kadangi paslaugų teikimo vieta yra 2-ojoje VN, verslo klientas tvarkytų PVM apskaitą 2-ojoje VN pagal atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą⁽³³⁾.

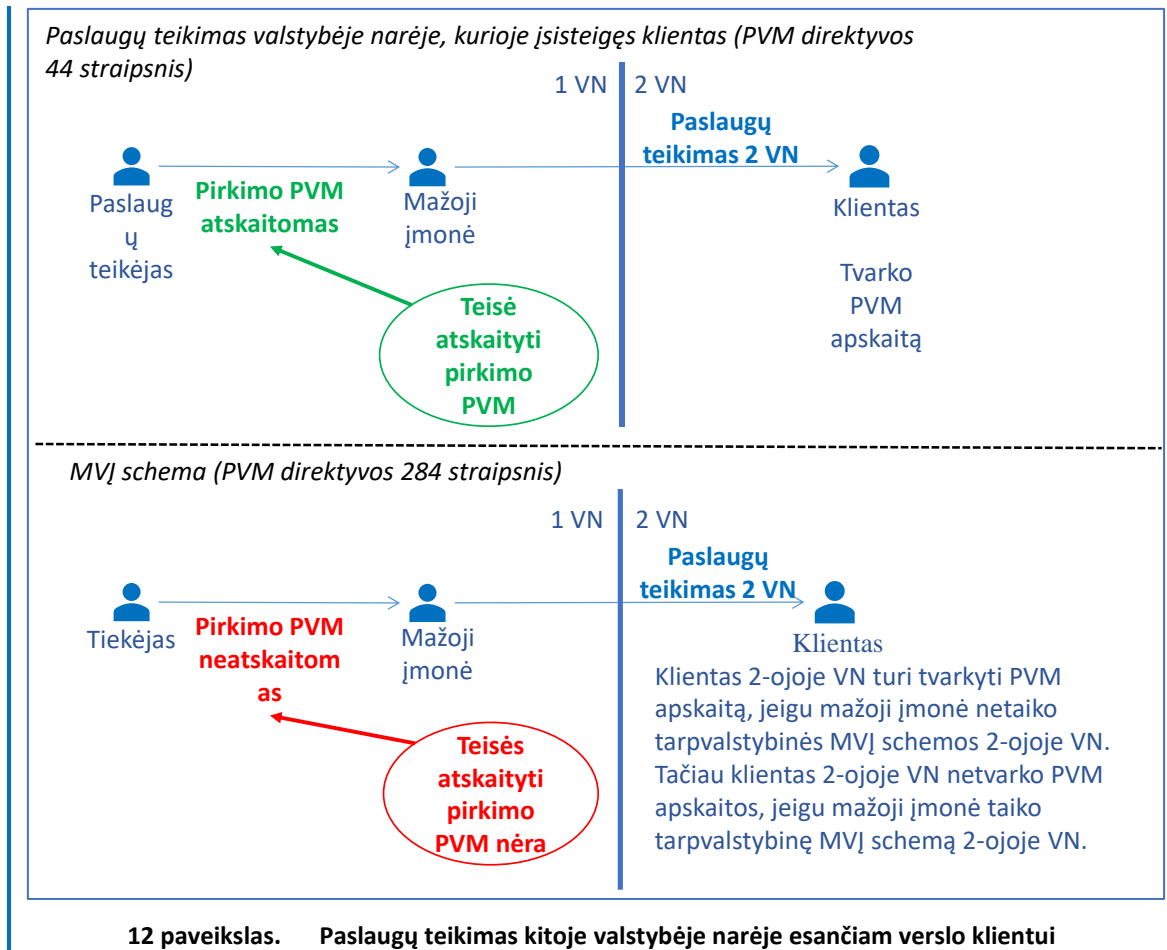
Pagal MVĮ schemą, tas paslaugų teikimas taip pat bus vykdomas 2-ojoje VN. Jeigu mažoji įmonė netaiko tarpvalstybinės MVĮ schemas 2-ojoje VN (valstybėje narėje, kurioje mokėtinas PVM), verslo klientas vis vien privalės tvarkyti PVM apskaitą 2-ojoje VN pagal atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą.

Jeigu mažoji įmonė taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą 2-ojoje VN, tam paslaugų teikimui taikomas tarpvalstybinis neapmokestinimas PVM 2-ojoje VN, taigi nėra PVM, dėl kurio klientas turėtų tvarkyti apskaitą. Verslo klientui tenka atsakomybė patikrinti mažosios įmonės neapmokestinimo PVM statusą naudojantis taikomąja programa „SME-on-the-Web“⁽³⁴⁾.

⁽³²⁾ PVM direktyvos 44 straipsnis.

⁽³³⁾ PVM direktyvos 196 straipsnis.

⁽³⁴⁾ Nuoroda į ją veiks nuo 2025 m. sausio mėn.: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sme-verification.

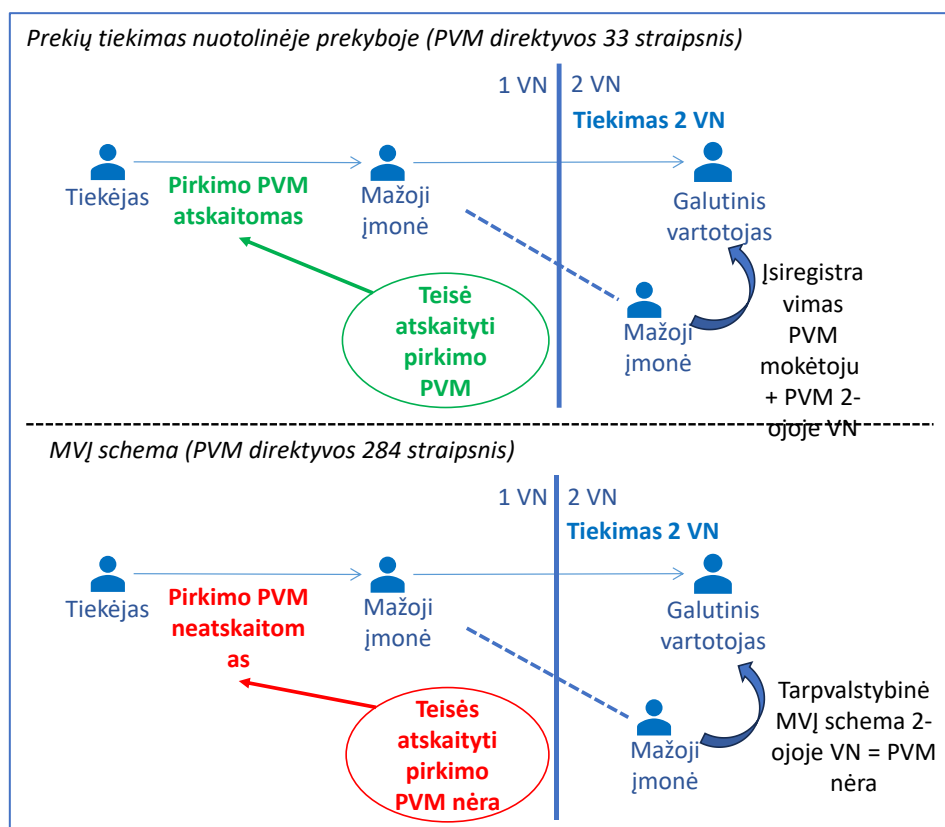

3 pavyzdys

Mažoji įmonė tiekia prekes iš 1 valstybės narės (1-oji VN) galutiniams vartotojams, esantiems 2 valstybėje narėje (2-oji VN). Šio tiekimo vieta yra 2-ojoje VN ⁽³⁵⁾.

Jei ši mažoji įmonė nesinaudoja tarpvalstybine MVĮ schema 2-ojoje VN, taikoma standartinė PVM tvarka. Pagal šį scenarijų mažoji įmonė turėtų įsiregistruoti PVM mokėtoja 2-ojoje VN ir turėtų iš galutinių vartotojų rinkti PVM, taikomą 2-ojoje VN. Alternatyva standartinei PVM tvarkai galėtų būti vieno langelio principu grindžiamos Sąjungos sistemos (OSS) taikymas (žr. 7 skirsnį). Vykdydama šį prekių tiekimą mažoji įmonė (tiekėjas) turėtų įgyti teisę atskaityti su tuo tiekimu susijusį pirkimo PVM.

Jei ši mažoji įmonė taikytų tarpvalstybinę MVĮ schemą 2-ojoje VN, tiekimas būtų neapmokestinamas PVM, todėl iš galutinio vartotojo 2-ojoje VN neturėtų būti imamas PVM. Vykdydant šį prekių tiekimą nebūtų įgyjama teisė atskaityti pirkimo PVM. Mažoji įmonė neturėtų prievolės registruotis 2-ojoje VN, nes ji jau yra įregistruota pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą.

13 paveikslas. Nuotolinė prekyba prekėmis galutiniams vartotojams

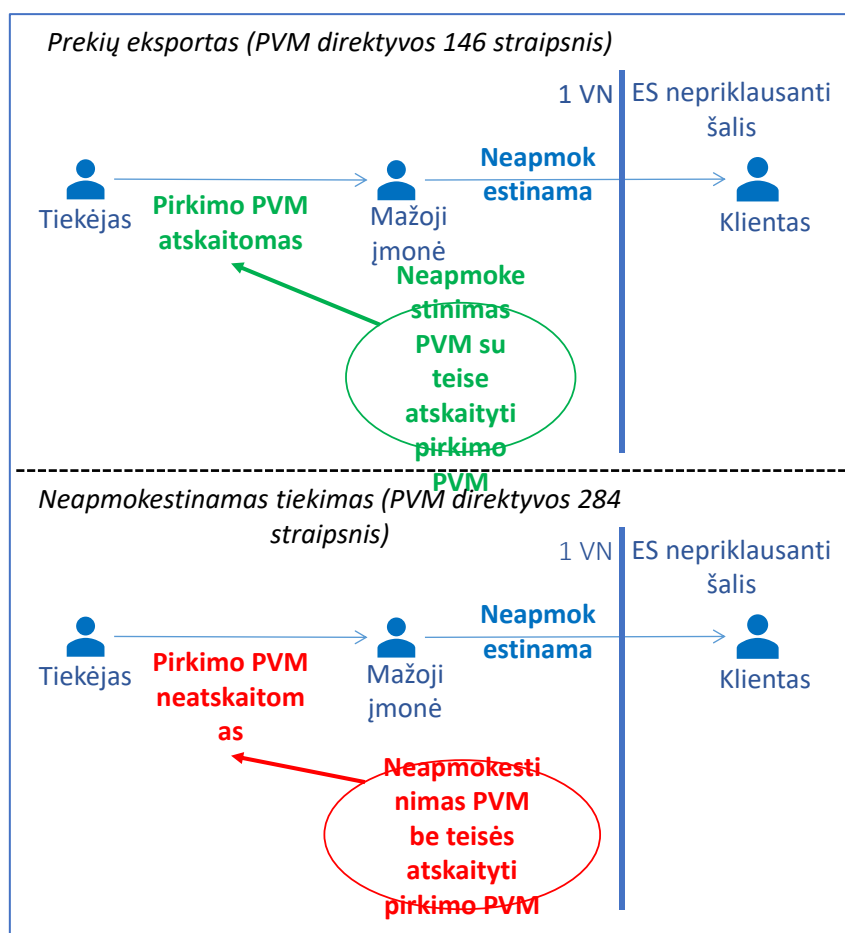
⁽³⁵⁾ PVM direktyvos 33 ir 139 straipsniai.

4 pavyzdys

Mažosios įmonės tiekiamos prekės yra gabenamos iš 1 valstybės narės (1-oji VN) į ES nepriklausančią šalį.

Pagal standartinę PVM tvarką, prekių eksportas yra pagal PVM direktyvos 146 straipsnį neapmokestinamas PVM ir tiekėjas (mažoji įmonė) įgyja teisę atskaityti su šiuo prekių eksportu iš ES susijusį pirkimo PVM.

Jeigu mažoji įmonė vykdo tą patį prekių tiekimą pagal MVĮ schemą, tos schemos taisyklės yra viršesnės už standartinę PVM tvarką. Prekių tiekimas pagal PVM direktyvos 284 straipsnį neapmokestinamas PVM, o tiekėjas (mažoji įmonė) neįgyja teisės atskaityti pirkimo PVM.

14 paveikslas. Prekių tiekimas, kai jos gabenamos arba siunčiamos iš ES į išorę

2.3. Nacionalinė metinė ribinė vertė arba sektoriams nustatytos ribinės vertės

Pagal bendrąją neapmokestinimo PVM tvarką ⁽³⁶⁾ yra nustatyta aukščiausia **nacionalinė metinės apyvartos ribinė vertė – 85 000 EUR** (arba lygiavertė suma nacionaline valiuta) visose valstybėse narėse. Pagal PVM direktyvą valstybėms narėms neleidžiama nustatyti aukštesnės nacionalinės metinės ribinės vertės. Valstybės narės turi taikyti tokią pačią nacionalinę metinę ribinę vertę MVĮ, įsisteigusioms jų jurisdikcijos teritorijoje, ir MVĮ, įsisteigusioms ne jų jurisdikcijos teritorijoje, o kitoje valstybėje narėje. Nustatoma nacionalinė metinė ribinė vertė turėtų būti apskaičiuota be PVM.

Valstybės narės gali taikyti daugiau kaip vieną ribinę vertę. Jos gali nustatyti skirtingas ribines vertes įvairiems verslo sektoriams. Daugiau kaip vienos ribinės vertės taikymas yra bendrosios taisyklės išimtis. Sektoriams nustatytų ribinių verčių buvimas turi būti pagrįstas objektyviais kriterijais ir nė viena iš šių ribinių verčių negali viršyti 85 000 EUR (arba lygiavertės sumos nacionaline valiuta). Vis dėlto mažosios įmonės, kurios turi teisę naudotis ne viena, o daugiau sektoriams nustatytų ribinių verčių konkrečioje valstybėje narėje, gali taikyti tik **vieną iš tų ribinių verčių visam savo prekių tiekimui ir paslaugų teikimui toje valstybėje narėje**. Šiuo konkrečiu atveju bet kuriai daugiau kaip vieną ribą taikančiai valstybei narei tenka atsakomybė pateikti mažajai įmonei aiškias gaires, kurią ribą ji turėtų taikyti. Informacijos apie valstybių narių taikomas ribines vertes galite rasti MVĮ skirtame interneto portale ⁽³⁷⁾. Siekiant, kad nebūtų teisinio netikrumo mažajai įmonei, kurios veiklos, kuriai taikoma daugiau kaip viena ribinė vertė, aktyvumas per metus gali kisti, atitinkama valstybė narė turėtų reikalauti pereiti nuo vienos ribinės vertės prie kitos tik kartą per metus, kiekvienų kalendorinių metų pradžioje, remiantis veikla, apie kurią mažoji įmonė pranešė per praėjusius kalendorinius metus.

2.4. Metinės apyvartos apskaičiavimas

Metine apyvarta remiamasi kaip atskaitos tašku taikant MVĮ schemą; naudojamos tokios jos sumos (be PVM) ⁽³⁸⁾:

- a) tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų, kurios būtų apmokestinamos, jei būtų tiekiamos ar teikiamos ne pagal MVĮ schemą, vertė;

⁽³⁶⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 1 dalis.

⁽³⁷⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽³⁸⁾ PVM direktyvos 288 straipsnis.

Pavyzdys. Kirpyklų paslaugų teikimas, internetu parduodamų drabužių tiekimas ir kt.

- b) sandorių, kurie neapmokestinami PVM suteikiant teisę atskaityti pirmiau sumokėtą PVM pagal PVM direktyvos 98 straipsnio 2 dalį arba 105a straipsnį, vertė;

Pavyzdys. Koncertų biliety tiekimas, valymo paslaugos privačiuose namų ūkiuose ir kt.

- c) sandorių, kurie susiję su neapmokestinamu eksportu, tarptautiniu transportu ir susijusiu tarpininkavimo paslaugų teikimu, vertė ⁽³⁹⁾;

Pavyzdys. Prekių tiekimas, kai jos gabenamos arba siunčiamos ES nepriklausančioje šalyje esantiems klientams.

- d) neapmokestinamų Bendrijos viduje tiekiamų prekių vertė ⁽⁴⁰⁾;

Pavyzdys. Prekių tiekimas, kai jos gabenamos arba siunčiamos klientams, esantiems kitoje valstybėje narėje nei ta, iš kurios išvežamos prekės.

- e) nekilnojamojo turto sandorių, PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b–g punktuose nurodytų finansinių sandorių ir draudimo bei perdraudimo paslaugų, jei tie sandoriai nėra pagalbiniai, vertė.

Pavyzdys. Nekilnojamojo turto nuoma, loterijų ir lošimo paslaugų teikimas ir kt.

Mažosios įmonės veiklai skirto turto dalį sudarančių **prekių perdavimas** į kitą valstybę narę turi būti laikomas prekių tiekimu už atlygį ⁽⁴¹⁾. Perduotų prekių vertė įtraukiama apskaičiuojant MVĮ metinę apyvartą valstybėje narėje, iš kurios išvežtos atsargos. Ta vertė atitinka pirkimo kainą arba, jei pirkimo kainos nėra, tų prekių savikainą ⁽⁴²⁾.

Sandoriai, neįtraukiami į metinę apyvartą:

- Prekių pervežimas į ES nepriklausančią šalį: jei prekės eksportuojamos nevykdant tiekimo (taip gali būti, kai jos tiesiog perkeliamos į **atsargas ES nepriklausančioje šalyje**), su tuo susijusios apyvartos nėra. Todėl tuo konkrečiu atveju apskaičiuojant apyvartą neturėtų būti atsižvelgiama į perduotų prekių kiekius.
Pavyzdys. ES mažoji įmonė dalį savo žaliavų atsargų, esančių ES, perkelia į sandėlį ES nepriklausančioje šalyje.
- MVĮ **ilgalaikio materialiojo arba nematerialiojo turto perleidimas**: į tai neturėtų būti atsižvelgiama apskaičiuojant metinę apyvartą.

⁽³⁹⁾ PVM direktyvos 146–149 straipsniai ir 151, 152 ir 153 straipsniai.

⁽⁴⁰⁾ PVM direktyvos 138 straipsnis.

⁽⁴¹⁾ PVM direktyvos 17 straipsnis.

⁽⁴²⁾ PVM direktyvos 76 straipsnis.

Pavyzdys. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti, pavyzdžiui, kompiuteris ar mašina, mažosios įmonės naudojami savo ekonominei veiklai vykdyti. Apskaičiuojant metinę apyvartą neįtraukiama iš mažosios įmonės verslo pašalinto ilgalaikio materialiojo arba nematerialiojo turto vertė.

- **Neapmokestinamas prekių tiekimas ar paslaugų teikimas tam tikrai su visuomenės interesais susijusiai veiklai ⁽⁴³⁾.**

Pavyzdys. Apskaičiuojant metinę apyvartą neįtraukiamas neapmokestinamas universitetų ar ligoninių prekių tiekimas ar paslaugų teikimas.

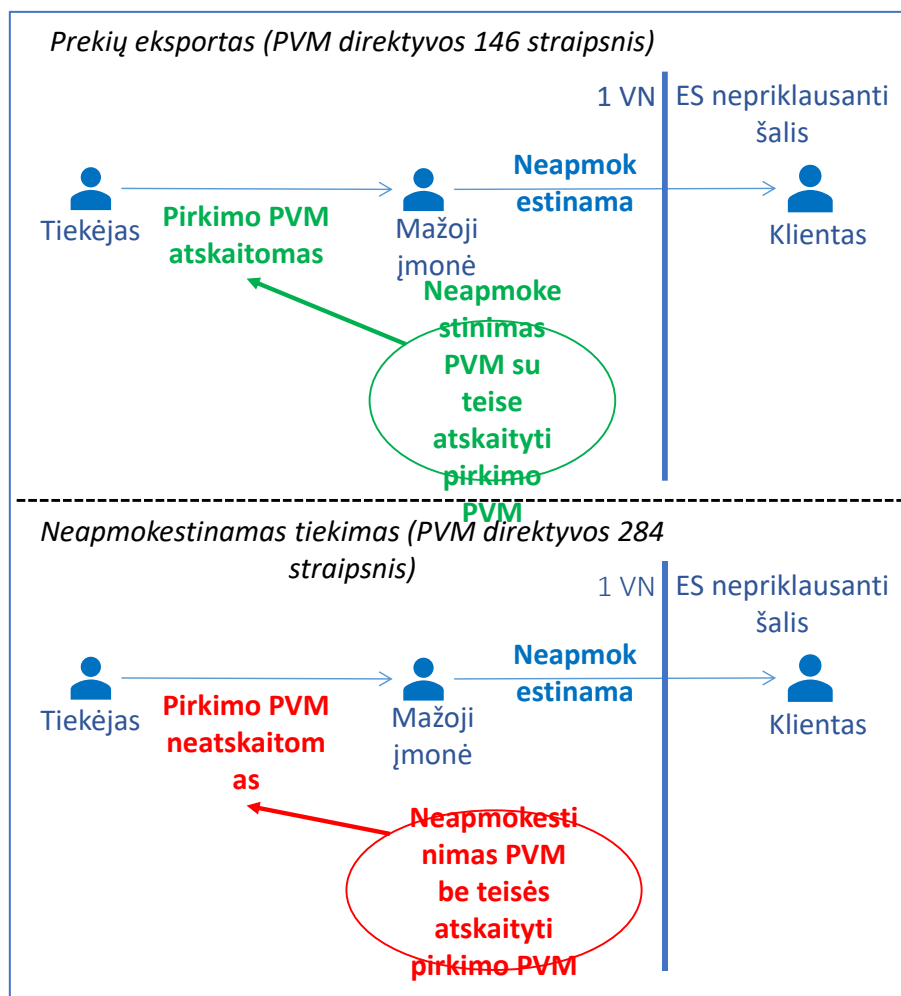
Pagal bendrąją taisyklę apyvarta apima visų tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų vertę. Į sumas, susijusias su pirkimu, neatsižvelgiama. Taigi į šį skaičiavimą neturėtų būti įtraukiamas prekių įsigijimas ES viduje ir importas, vykdomas MVĮ. Neįtraukiama ir paslaugų, dėl kurių MVĮ turi tvarkyti PVM apskaitą pagal atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą, vertė ⁽⁴⁴⁾.

⁽⁴³⁾ PVM direktyvos 132 straipsnis.

⁽⁴⁴⁾ PVM direktyvos 196 straipsnis.

5 pavyzdys

Mažoji įmonė yra įsisteigusi 1 valstybėje narėje (1-oji VN) ir gamina keramikos gaminius (lėkštes, puodelius ir kt.), kuriuos parduoda verslo klientams 1-ojoje VN ir 2 valstybėje narėje (2-oji VN). Ji taiko MVĮ schemą 1-ojoje VN, bet jos netaiko 2-ojoje VN. Ji nevykdo ekonominės veiklos jokiaje kitoje valstybėje narėje. Kartais ji parduoda prekes ES nepriklausančioje šalyje esantiems galutiniams vartotojams. Savo veiklos tikslais ji perkėlė atsargas iš 1-osios VN į 2-ąją VN. Šiais metais ji taip pat iš savo veiklai skirtu turto pašalino mašiną, naudotą keramikos gaminiams gaminti, ir ją pakeitė nauja mašina, piršta iš 1-ojoje VN įsisteigusio tiekėjo. Ji perka žaliavas, tiekiamas jai 1-ojoje VN, iš tiekėjo, įsisteigusio 3-iojoje VN (prekių įsigijimas Bendrijos viduje). Toliau pateiktoje lentelėje parodyta, kaip apskaičiuojama šios mažosios įmonės apyvarta 1-ojoje VN.

15 paveikslas. Metinės apyvartos apskaičiavimas – suvestinė lentelė

6 pavyzdys

Universitetas teikia PVM neapmokestinamas paslaugas (universitetinio išsilavinimo teikimas) ir apmokestinamas paslaugas (mokslinių tyrimų atlikimas). Teikiamų PVM neapmokestinamų paslaugų vertė neturi būti įtraukiama į universiteto metinę apyvartą, tačiau jo teikiamoms apmokestinamoms paslaugoms galėtų būti taikoma MVĮ schema, todėl jų vertė turėtų būti įtraukiama apskaičiuojant metinę apyvartą. Jei universitetas nuspręstų taikyti MVĮ schemą, jis negalėtų atskaityti pirkimo PVM (kaip išdėstyta 5 skirsnyje).

3. Nacionalinė MVĮ schema

Šiame skirsnyje paaiškinama, kaip veikia **nacionalinė MVĮ schema** ir kokios yra jos reikalavimų laikymosi prievolės. Ji taikoma MVĮ, norinčioms taikyti MVĮ schemą **tik** savo įsisteigimo valstybėje narėje.

Jei MVĮ nori taikyti MVĮ schemą ir savo įsisteigimo valstybėje narėje, ir kitoje valstybėje narėje (-ėse), ji turėtų remtis 4 skirsniu dėl tarpvalstybinės MVĮ schemos, nes tuo atveju taikytinos taisyklės ir reikalavimų laikymosi prievolės yra tos, kurios taikomos tarpvalstybinėje MVĮ schemoje.

3.1. Šios schemos taikymo sąlygos

3.1.1. Įsisteigimo valstybė narė

Kaip išsamiai aprašyta 2.1 skirsnyje, nacionalinė MVĮ schema taikoma tik įsisteigimo valstybėje narėje. Tai ta valstybė narė, kurioje **yra MVĮ ekonominės veiklos buveinė** ⁽⁴⁵⁾ – vieta, kurioje atliekamos jos verslo centrinio administravimo funkcijos. Fizinio asmens atveju įsisteigimo vieta gali būti ten, kur yra to asmens nuolatinis adresas. Siekiant užtikrinti, kad MVĮ schema būtų veiksmingai taikoma, **įsisteigimo valstybė narė gali būti tik viena**. Todėl MVĮ, įsisteigusios tam tikroje valstybėje narėje, samprata neapima nuolatinių padalinių ar PVM mokėtojo kodo turėjimo ⁽⁴⁶⁾ (žr. 10 paveikslą).

Kadangi valstybės narės neprivalo įgyvendinti MVĮ schemos, nacionalinė MVĮ schema taikoma tik tose valstybėse narėse, kurios yra įgyvendinusios MVĮ schemą pagal savo jurisdikciją. Jei valstybė narė nėra įgyvendinusi MVĮ schemos, nacionalinė MVĮ schema nebus taikoma, taigi mažoji įmonė negalės toje valstybėje narėje savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų neapmokestinti PVM. Tačiau tokioje valstybėje narėje įsisteigusi mažoji įmonė vis dar gali taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą kitose ją įgyvendinuosiose valstybėse narėse (neapmokestinančiojoje valstybėje narėje (-ėse)), jei ta mažoji įmonė atitinka sąlygas (žr. 4 skirsinį).

⁽⁴⁵⁾ 2011 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 282/2011, kuriuo nustatomos Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos įgyvendinimo priemonės, (nauja redakcija) (OL L 77, 2011 3 23, p. 1) 10 straipsnio 2 ir 3 dalys.

⁽⁴⁶⁾ Tai apsvarstyta PVM komiteto 121-ajame posėdyje, remiantis darbinio dokumentu Nr. 1051 (*The new special scheme for small enterprises and fixed establishments*).

3.1.2. Apimami sandoriai

MVĮ gali taikyti nacionalinę MVĮ schemą visoms savo tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms, kurioms taikoma MVĮ schema (2.2 skirsnis). MVĮ schema nebus taikoma sandoriams, kurių neapima MVĮ schema (2.2.2 skirsnis). Pastariesiems sandoriams bus taikoma standartinė PVM tvarka arba supaprastintos procedūros, jeigu jos taikomos įsisteigimo valstybėje narėje (IVN).

7 pavyzdys

MVĮ internetu teikia interjero dizaino paslaugas. Jai taip pat priklauso žemės sklypas, kurį ji nori parduoti. Internetu teikiamoms interjero dizaino paslaugoms būtų taikoma nacionalinė MVĮ schema, tačiau žemės sklypo pardavimui bus taikoma standartinė PVM tvarka.

3.1.3. Nacionalinė metinė ribinė vertė arba sektoriams nustatytos ribinės vertės

Kad MVĮ galėtų taikyti nacionalinę MVĮ schemą, jos metinė apyvarta įsisteigimo valstybėje narėje **neturi viršyti toje valstybėje narėje nustatytos nacionalinės metinės ribinės vertės arba taikytinos konkrečiam sektoriui nustatytos ribinės vertės** einamaisiais kalendoriniais metais ir praėjusiais kalendoriniais metais (2.3 skirsnis).

8 pavyzdys

Įsisteigimo valstybės narės (ĮVN) nustatyta nacionalinė metinė ribinė vertė yra 65 000 EUR. Tai reiškia, kad toje valstybėje narėje įsisteigusi MVĮ, kurios metinė apyvarta einamaisiais kalendoriniais metais ir praėjusiais kalendoriniais metais neviršija 65 000 EUR, galėtų taikyti nacionalinę MVĮ schemą. Ir, priešingai, jeigu jos metinė apyvarta einamaisiais kalendoriniais metais ir (arba) praėjusiais kalendoriniais metais viršytų 65 000 EUR, ji negalėtų taikyti nacionalinės MVĮ schemos savo įsisteigimo valstybėje narėje.

Atvejų scenarijai	Nacionalinė metinė ribinė vertė (EUR)	Praėjusių kalendorinių metų (Y – 1) metinė apyvarta (EUR)	Einamųjų kalendorinių metų (Y) metinė apyvarta (EUR)	Teisė taikyti nacionalinę MVĮ schemą
1 atvejo scenarijus	65 000	55 000	61 000	Yra
2 atvejo scenarijus		67 000	52 000	Nėra
3 atvejo scenarijus		40 000	75 000	Nėra
4 atvejo scenarijus		70 000	66 000	Nėra

16 paveikslas. Nacionalinė metinė ribinė vertė praėjusiais ir einamaisiais kalendoriniais metais

Pagal 1 atvejo scenarijų metinė apyvarta ir einamaisiais kalendoriniais metais (Y), ir praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1) neviršija nacionalinės metinės ribinės vertės, kuri yra 65 000 EUR. Taigi MVĮ galėtų taikyti nacionalinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje.

Pagal 2, 3 ir 4 atvejų scenarijus metinė apyvarta viršija nacionalinę metinę ribinę vertę praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1) (2 atvejo scenarijus), einamaisiais kalendoriniais metais (Y) (3 atvejo scenarijus) arba ir praėjusiais, ir einamaisiais kalendoriniais metais (Y – 1 ir Y) (4 atvejo scenarijus). Taigi pagal joki iš šių atvejų scenarijų MVĮ negalėtų taikyti nacionalinės MVĮ schemos savo įsisteigimo valstybėje narėje einamaisiais kalendoriniais metais (Y).

Kai kurios valstybės narės gali reikalauti iš MVĮ, norinčių taikyti MVĮ schemą, kad jų metinė apyvarta einamaisiais kalendoriniais metais ir **dvejais praėjusiais kalendoriniais metais** neviršytų nacionalinės metinės ribinės vertės ⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁷⁾ PVM direktyvos 288a straipsnio 1 dalis.

9 pavyzdys

Kad maža įmonė turėtų teisę taikyti MVĮ schemą, jos metinė apyvarta turi neviršyti nacionalinės metinės ribinės vertės einamaisiais kalendoriniais metais (Y) ir dvejais praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1 ir Y – 2) (taip yra pagal 1 atvejo scenarijų).

Atvejų scenarijai	Nacionalinė metinė ribinė vertė (EUR)	Metų,ėjusių prieš praėjusius kalendorinius metus, (Y – 2) metinė apyvarta (EUR)	Praėjusių kalendorinių metų (Y – 1) metinė apyvarta (EUR)	Einamųjų kalendorinių metų (Y) metinė apyvarta (EUR)	Teisė taikyti nacionalinę MVĮ schemą
1 atvejo scenarijus	65 000	55 000	61 000	56 000	Yra
2 atvejo scenarijus		64 000	52 000	67 000	Nėra
3 atvejo scenarijus		40 000	75 000	63 000	Nėra
4 atvejo scenarijus		66 000	70 000	68 000	Nėra
5 atvejo scenarijus		70 000	56 000	60 000	Nėra

17 paveikslas. Nacionalinė metinė ribinė vertė einamaisiais kalendoriniais metais ir dvejais praėjusiais kalendoriniais metais

Daugiau informacijos apie jūsų įsisteigimo valstybėje narėje taikomas taisykles yra prieinama MVĮ skirtame interneto portale ⁽⁴⁸⁾.

MVĮ, pradanti savo ekonominę veiklą, taip pat gali taikyti nacionalinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje. Tokiu atveju jos metinė apyvarta praėjusiais kalendoriniais metais (arba dvejais praėjusiais kalendoriniais metais) ir (arba) einamaisiais metais bus lygi nuliui (0).

⁽⁴⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

3.2. Pagal šią schemą taikomas supaprastinimas

3.2.1. Registracija

Valstybės narės turi galimybę atleisti jų teritorijoje įsisteigusias MVĮ nuo prievolės pranešti apie savo veiklos pradžią, įsiregistruoti ir gauti PVM mokėtojo kodą įsisteigimo valstybėje narėje, **jeigu jos taiko tik nacionalinę MVĮ schemą** ⁽⁴⁹⁾.

Jeigu įsisteigimo valstybė narė nuspręstų neatleisti MVĮ nuo prievolės registruotis, ji turėtų užtikrinti, kad identifikavimo procedūra truktų ne ilgiau kaip 15 darbo dienų. Ši procedūra gali trukti ilgiau, kai konkrečiais atvejais įsisteigimo valstybei narei reikia daugiau laiko tyrimams atlikti, kad būtų išvengta mokesčių slėpimo ar vengimo. Registracijos procedūra ir prievolės gali skirtis priklausomai nuo MVĮ padėties ir nuo įsisteigimo valstybėje narėje taikomų taisyklių. Daugiau informacijos apie valstybių narių nustatomus reikalavimus yra prieinama MVĮ skirtame interneto portale ⁽⁵⁰⁾.

Vis dėlto, kadangi MVĮ schema apima prekių tiekimą ir paslaugų teikimą, tačiau neapima pirkimo, MVĮ vis vien gali būti įpareigota taikyti standartinę PVM tvarką arba supaprastintas procedūras pirkimui, dėl kurio ji privalo deklaruoti ir sumokėti PVM (žr. 6 skirsnį). Jeigu MVĮ vykdo sandorius, kuriems MVĮ schema netaikoma (žr. 2.2.2 skirsnį), tiems sandoriams ji taip pat turės taikyti standartinę PVM tvarką.

3.2.2. PVM deklaracijos

Valstybės narės turi galimybę atleisti jų teritorijoje įsisteigusias MVĮ, kurios taiko MVĮ schemą **tik** nacionaliniu lygmeniu, nuo prievolės pateikti PVM deklaraciją ⁽⁵¹⁾.

Jeigu įsisteigimo valstybė narė nesinaudoja šia galimybe ir vietoj to reikalauja, kad MVĮ pateiktų PVM deklaraciją, ši PVM deklaracija turi būti supaprastinta ir apimti vienu kalendorinių metų laikotarpį. Vis dėlto MVĮ gali pasirinkti ir kitokį mokestinį laikotarpį ⁽⁵²⁾. Daugiau informacijos apie taisykles, taikomas jūsų įsisteigimo valstybėje narėje, galite rasti MVĮ skirtame interneto portale ⁽⁵³⁾.

⁽⁴⁹⁾ PVM direktyvos 292b straipsnis.

⁽⁵⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵¹⁾ PVM direktyvos 292c straipsnis.

⁽⁵²⁾ Mokestinis laikotarpis turėtų būti nustatytas pagal PVM direktyvos 252 straipsnį.

⁽⁵³⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

3.2.3. Apskaita

Valstybės narės turi galimybę atleisti jų teritorijoje įsisteigusias MVĮ, kurios taiko MVĮ schemą nacionaliniu lygmeniu, nuo prievolės tvarkyti apskaitą⁽⁵⁴⁾. Daugiau informacijos apie taisykles, taikomas jūsų įsisteigimo valstybėje narėje, yra prieinama MVĮ skirtame interneto portale⁽⁵⁵⁾.

3.2.4. Sąskaitos faktūros

Valstybės narės turi galimybę atleisti MVĮ, įsisteigusias jų teritorijoje, kurios taiko MVĮ schemą nacionaliniu lygmeniu, nuo prievolės išrašyti sąskaitas faktūras⁽⁵⁶⁾. Jeigu įVN nustato prievolę išrašyti sąskaitas faktūras, MVĮ turėtų būti leidžiama išrašyti supaprastintas sąskaitas faktūras⁽⁵⁷⁾. Daugiau informacijos apie taisykles, taikomas jūsų įsisteigimo valstybėje narėje, yra prieinama MVĮ skirtame interneto portale⁽⁵⁸⁾.

3.2.5. Kitos administracinės prievolės

Valstybės narės turi galimybę atleisti MVĮ, įsisteigusias jų teritorijoje, kurios taiko MVĮ schemą nacionaliniu lygmeniu, nuo kitų administracinių prievolių⁽⁵⁹⁾. Daugiau informacijos apie taisykles, taikomas jūsų įsisteigimo valstybėje narėje, yra prieinama MVĮ skirtame interneto portale⁽⁶⁰⁾.

Jeigu mažoji įmonė **taiko MVĮ schemą tik nacionaliniu lygmeniu**, įsisteigimo valstybė narė gali atleisti ją nuo kai kurių arba visų PVM prievolių. Daugiau informacijos apie jūsų įsisteigimo valstybėje narėje taikomas taisykles galite rasti MVĮ skirtame interneto portale.

⁽⁵⁴⁾ PVM direktyvos 292d straipsnis.

⁽⁵⁵⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵⁶⁾ PVM direktyvos 292d straipsnis.

⁽⁵⁷⁾ PVM direktyvos 220a straipsnio 1 dalies c punktas ir 226b straipsnis.

⁽⁵⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵⁹⁾ PVM direktyvos 292d straipsnis.

⁽⁶⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

3.3. Pasitraukimas iš šios schemos

3.3.1. Perėjimas prie tarpvalstybinės MVĮ schemos

Jeigu mažoji įmonė, taikanti nacionalinę MVĮ schemą, nori išplėsti MVĮ schemos taikymą, kad ji būtų taikoma ir kitose valstybėse narėse, taigi taikyti tarpvalstybinį neapmokestinimą PVM, ta MVĮ turi atitikti sąlygas ir laikytis taisyklių, kurios paaiškintos 4 skirsnyje.

10 pavyzdys

Mažoji įmonė taiko tik nacionalinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN) – 1 valstybėje narėje. Tam tikru momentu ji nusprendžia taikyti MVĮ schemą ir 2 valstybėje narėje. Mažoji įmonė turės pateikti išankstinį pranešimą prašydama leisti taikyti MVĮ schemą 2 valstybėje narėje. Daugiau informacijos pateikta 4 skirsnyje.

3.3.2. Ekonominės veiklos buveinės perkėlimas

Jeigu MVĮ perkels savo ekonominės veiklos buveinę (arba, fizinio asmens atveju, nuolatinį adresą) į kitą valstybę narę arba į ES nepriklausančią šalį, nacionalinė MVĮ schema nebebus taikoma pradinėje ĮVN.

11 pavyzdys

Mažoji įmonė perkelia savo ekonominės veiklos buveinę (arba nuolatinį adresą) iš įsisteigimo valstybės narės (1 valstybė narė) į kitą valstybę narę (2 valstybė narė). Tokiu atveju nacionalinė MVĮ schema 1 valstybėje narėje nebetaikoma.

Jeigu MVĮ norėtų taikyti nacionalinę MVĮ schemą naujojoje įsisteigimo valstybėje narėje (2 valstybė narė), ji privalėtų laikytis toje valstybėje narėje taikomų taisyklių.

3.3.3. Savanoriškas MVĮ schemos taikymo nutraukimas

MVĮ, taikančios nacionalinę MVĮ schemą, gali nuspręsti savo noru pasitraukti iš šios schemos. Tai tiesiogiai lems, kad bus taikoma standartinė PVM tvarka⁽⁶¹⁾ arba supaprastintos procedūros⁽⁶²⁾.

Mažoji įmonė turi susipažinti su savo įsisteigimo valstybėje narėje taikomomis taisyklėmis dėl savanoriško pasitraukimo iš nacionalinės MVĮ schemos procedūros (jei yra) ir dėl PVM prievolių, vykdytinų pasitraukus iš šios schemos.

Valstybės narės gali nustatyti karantino laikotarpį savanoriškai iš šios schemos pasitraukiančioms MVĮ⁽⁶³⁾, nors tai neprivaloma. Jeigu MVĮ, savanoriškai pasitraukusi iš nacionalinės MVĮ schemos, norėtų vėl taikyti šią schemą, jai reikėtų dėl to kreiptis į savo įsisteigimo valstybę narę.

3.3.4. Nebegalėjimas naudotis šia schema

Kai tam tikrais kalendoriniais metais viršijama nacionalinė metinė ribinė vertė (arba taikytina konkrečiam sektoriui nustatyta ribinė vertė), MVĮ nebegali naudotis nacionaline MVĮ schema. Mažosios įmonės turi susipažinti su jų įsisteigimo valstybėje narėje taikomomis taisyklėmis dėl procedūros (jei yra) tuo atveju, jei jos nebegalėtų naudotis nacionaline MVĮ schema.

Valstybės narės gali nuspręsti, ar, viršijus nacionalinę metinę ribinę vertę arba taikytiną konkrečiam sektoriui nustatytą ribinę vertę, pereinamasis laikotarpis yra taikomas, ar ne. Jeigu pereinamasis laikotarpis netaikomas, nacionaline MVĮ schema nebegalima naudotis nuo to momento, kai viršijama nacionalinė metinė ribinė vertė arba taikytina konkrečiam sektoriui nustatyta ribinė vertė. Šis momentas praktiškai yra sandorio, dėl kurio metinė apyvarta viršija ribinę vertę, įvykdymo momentas.

Jei būtų taikomas pereinamasis laikotarpis, valstybės narės galėtų pasirinkti taikyti vieną iš šių viršutinių ribų:

- a) leisti MVĮ toliau taikyti neapmokestinimą PVM pagal nacionalinę MVĮ schemą tol, kol nacionalinė metinė ribinė vertė (arba taikytina konkrečiam sektoriui nustatyta ribinė vertė) viršijama ne daugiau kaip 10 proc., bet ne ilgiau kaip iki tų kalendorinių metų pabaigos, arba

⁽⁶¹⁾ PVM direktyvos 290 straipsnis.

⁽⁶²⁾ PVM direktyvos 281 straipsnis.

⁽⁶³⁾ PVM direktyvos 290 straipsnis.

- b) leisti MVĮ toliau taikyti neapmokestinimą PVM pagal nacionalinę MVĮ schemą tol, kol nacionalinė metinė ribinė vertė (arba taikytina konkrečiam sektoriui nustatyta ribinė vertė) viršijama ne daugiau kaip 25 proc., bet ne ilgiau kaip iki tų kalendorinių metų pabaigos, arba
- c) jei konkreti viršutinė riba netaikoma – leisti MVĮ toliau taikyti neapmokestinimą PVM pagal nacionalinę MVĮ schemą iki jos metinė apyvarta pasiekia 100 000 EUR ribą, bet ne ilgiau kaip iki tų kalendorinių metų pabaigos.

12 pavyzdys

Įsisteigimo valstybėje narėje taikoma nacionalinė metinė ribinė vertė yra 65 000 EUR. Toliau pateiktoje lentelėje dėl kiekvieno su pereinamaisiais laikotarpiais susijusio varianto parodoma, kada MVĮ galėtų toliau taikyti neapmokestinimą PVM, ir kada ji turi nustoti tai taikyti.

Pereinamojo laikotarpio taikymo variantai	Metinės apyvartos riba, iki kurios MVĮ gali toliau taikyti neapmokestinimą PVM pagal MVĮ schemą per kalendorinius metus (EUR)	Metinės apyvartos riba, kurią pasiekusi MVĮ turi nustoti taikyti neapmokestinimą PVM pagal MVĮ schemą per kalendorinius metus (EUR)
Pereinamojo laikotarpio nėra	65 000	65 001
10 % viršutinė riba	71 500	71 501
25 % viršutinė riba	81 250	81 251
Metinė apyvarta, neviršijanti 100 000 EUR	100 000	100 001

18 paveikslas. Pereinamojo laikotarpio taikymas – A pavyzdys

Pavyzdžiui, JVN taiko 25 proc. viršutinę ribą. Jeigu MVĮ metinė apyvarta einamaisiais kalendoriniais metais (Y) viršija 65 000 EUR, bet neviršija 81 250 EUR iki Y metų gruodžio 31 d., ta MVĮ gali taikyti MVĮ schemą iki einamųjų kalendorinių metų (Y) pabaigos, o nuo kitų kalendorinių metų (Y + 1) sausio 1 d. ji nebegalės naudotis nacionaline MVĮ schema.

Jeigu MVĮ metinė apyvarta Y metų rugsėjo 1 d. viršija 81 250 EUR, nuo tos dienos MVĮ nebegali naudotis MVĮ schema, skaičiuojant nuo to prekių tiekimo ar paslaugų teikimo, dėl kurio metinė apyvarta viršijo 25 proc. viršutinę ribą.

13 pavyzdys

ĮVN taikoma nacionalinė metinė ribinė vertė yra 85 000 EUR. Toliau pateiktoje lentelėje dėl kiekvieno varianto nurodyta padėtis, kada MVĮ galėtų toliau taikyti neapmokestinimą PVM, ir kada ji turi nustoti tai taikyti.

Pereinamojo laikotarpio taikymo variantai	Metinės apyvartos riba, iki kurios MVĮ gali toliau taikyti neapmokestinimą PVM pagal MVĮ schemą per kalendorinius metus (EUR)	Metinės apyvartos riba, kurią pasiekusi MVĮ turi nustoti taikyti neapmokestinimą PVM pagal MVĮ schemą per kalendorinius metus (EUR)
Pereinamojo laikotarpio nėra	85 000	85 001
10 % viršutinė riba	93 500	93 501
25 % viršutinė riba	100 000*	100 001
Metinė apyvarta, neviršijanti 100 000 EUR	100 000	100 001

19 paveikslas. Pereinamojo laikotarpio taikymas – B pavyzdys

* 25 proc. viršutinė riba būtų 106 250 EUR. Tačiau didžiausia PVM direktyvoje ⁽⁶⁴⁾ leidžiama metinė apyvarta Sąjungoje, kurios nepasiekus galima naudotis neapmokestinimu PVM pagal MVĮ schemą, yra 100 000 EUR. Tad net jei valstybė narė yra nustačiusi aukštą ribinę vertę ir taiko pereinamąjį laikotarpį, kuriuo viršutinė riba yra 25 proc., MVĮ nebegalės naudotis MVĮ schema, kai jos metinė apyvarta viršys 100 000 EUR.

Nebegalėjimas naudotis MVĮ schema tiesiogiai lemia, kad taikoma standartinė PVM tvarka arba supaprastintos procedūros. Mažosios įmonės turėtų susipažinti su jų įsisteigimo valstybėje narėje taikomomis PVM taisyklėmis, kad žinotų savo prievolės tuo atveju, jei nebegalėtų naudotis nacionaline MVĮ schema.

Momentas, nuo kurio mažoji įmonė nebegali naudotis nacionaline MVĮ schema, yra tas momentas, kai jos metinė apyvarta viršija nacionalinę metinę ribinę vertę (arba taikytiną konkrečiam sektoriui nustatytą ribinę vertę) arba, jei ĮVN taiko pereinamąjį laikotarpį, taikytiną viršutinę ribą.

⁽⁶⁴⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 2 dalies a punktas.

14 pavyzdys

Nacionalinė metinė ribinė vertė yra 65 000 EUR. Įsisteigimo valstybė narė netaiko pereinamojo laikotarpio, taigi, kai tik MVĮ metinė apyvarta viršija 65 000 EUR, ji nebegali naudotis MVĮ schema.

Mažosios įmonės metinė apyvarta nuo Y metų sausio 1 d. iki Y metų rugsėjo 26 d. yra 64 800 EUR. Y metų rugsėjo 27 d. mažoji įmonė atlieka pirmą prekių tiekimą (prekių vertė yra 100 EUR) ir antrą prekių tiekimą (prekių vertė yra 300 EUR).

Nuo Y metų rugsėjo 27 d. – nuo antrojo (300 EUR vertės) prekių tiekimo – ta mažoji įmonė nebegali naudotis MVĮ schema, nes po to prekių tiekimo jos metinė apyvarta viršija ribinę vertę.

Pirmasis prekių tiekimas tebėra neapmokestinamas PVM pagal nacionalinę MVĮ schemą. Antrasis prekių tiekimas turi atitikti apmokestinimo taisykles pagal standartinę PVM tvarką (arba supaprastintas procedūras).

Laikotarpiai	Einamųjų metų metinės apyvartos suma (EUR)	Rezultatas
Visų prekių tiekimas nuo Y m. sausio 1 d. iki Y m. rugsėjo 26 d.	64 800	Data, nuo kurios nebegalima naudotis schema: Y m. rugsėjo 27 d. – nuo antrojo prekių tiekimo
Pirmasis prekių tiekimas Y m. rugsėjo 27 d.	100	
Antrasis prekių tiekimas Y m. rugsėjo 27 d.	300	
Bendra suma	65 200	

20 paveikslas. Data, nuo kurios nebegalima naudotis MVĮ schema. A scenarijus

15 pavyzdys

ĮVN nacionalinė metinė ribinė vertė yra 65 000 EUR ir joje taikomas pereinamasis laikotarpis su 25 proc. viršutine riba. Šiuo atveju MVĮ nebegali naudotis nacionaline MVĮ schema, kai tik jos metinė apyvarta viršija 81 250 EUR.

Y metų rugsėjo 26 d. mažosios įmonės metinė apyvarta yra 81 100 EUR, taigi viršija nacionalinę metinę ribinę vertę (65 000 EUR), bet vis dar nesiekia 25 proc. viršutinės ribos (81 250 EUR). Y metų rugsėjo 27 d. ta mažoji įmonė dar kartą tiekia prekes, kurių vertė yra 300 EUR. Kadangi metinė apyvarta Y metų rugsėjo 27 d. viršija 81 250 EUR, nuo Y metų rugsėjo 27 d. – nuo to 300 EUR vertės prekių tiekimo – ta MVĮ nebegali naudotis nacionaline MVĮ schema ir nuo to momento turi taikyti standartinę PVM tvarką (arba supaprastintas procedūras).

Laikotarpiai	Einamųjų metų metinės apyvartos suma (EUR)	Rezultatas
Visų prekių tiekimas nuo Y m. sausio 1 d. iki Y m. rugsėjo 26 d.	81 100	Data, nuo kurios nebegalima naudotis schema: Y m. rugsėjo 27 d., t. y. nuo 300 EUR vertės prekių tiekimo
Prekių tiekimas Y m. rugsėjo 27 d.	300	
Bendra suma	81 400	

21 paveikslas. Data, nuo kurios nebegalima naudotis MVĮ schema. B scenarijus

16 pavyzdys

ĮVN nacionalinė metinė ribinė vertė yra 65 000 EUR ir joje taikomas pereinamasis laikotarpis su 25 proc. viršutine riba. MVĮ nebegali naudotis nacionaline MVĮ schema, kai tik jos metinė apyvarta viršija 81 250 EUR. Y metų spalio 20 d. MVĮ viršija nacionalinę metinę ribinę vertę – 65 000 EUR, bet jos apyvarta neviršija 81 250 EUR iki Y metų pabaigos (gruodžio 31 d.).

Tokiu atveju MVĮ gali taikyti nacionalinę MVĮ schemą iki Y kalendorinių metų pabaigos, t. y. iki Y metų gruodžio 31 d. Ji nuo Y + 1 metų sausio 1 d. nebegalėtų naudotis MVĮ schema ir nuo tos datos turėtų taikyti standartinę PVM tvarką arba supaprastintas procedūras.

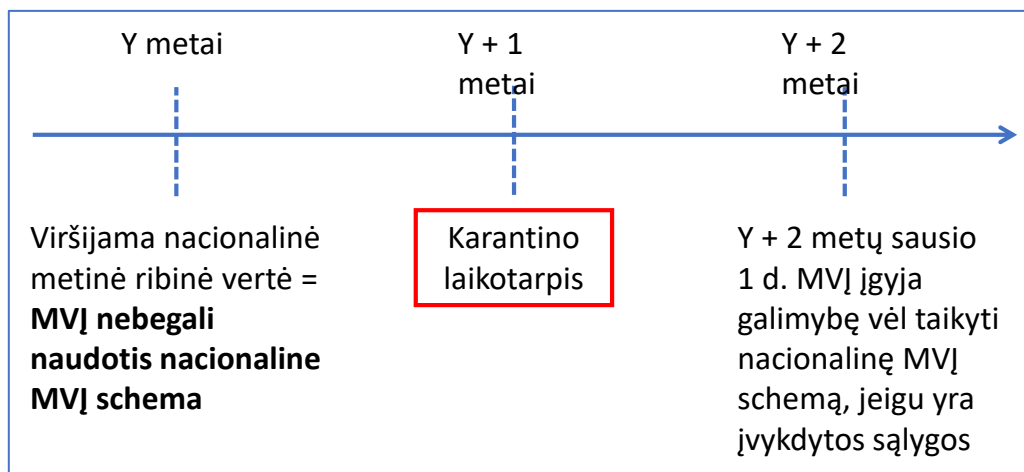
Laikotarpiai	Einamųjų metų metinės apyvartos suma (EUR)	Rezultatas
Visų prekių tiekimas nuo Y m. sausio 1 d. iki Y m. spalio 19 d.	64 800	Data, nuo kurios nebegalima naudotis schema: Y + 1 metų sausio 1 d. Prekių tiekimas nuo Y m. spalio 20 d. iki Y m. gruodžio 31 d. tebėra neapmokestinamas PVM
Prekių tiekimas Y m. spalio 20 d.	300	
Prekių tiekimas nuo Y m. spalio 21 d. iki Y m. gruodžio 31 d.	10 000	
Bendra suma Y m. gruodžio 31 d.	75 100	

22 paveikslas. Data, nuo kurios nebegalima naudotis MVĮ schema. C scenarijus

3.3.5. Karantino laikotarpis

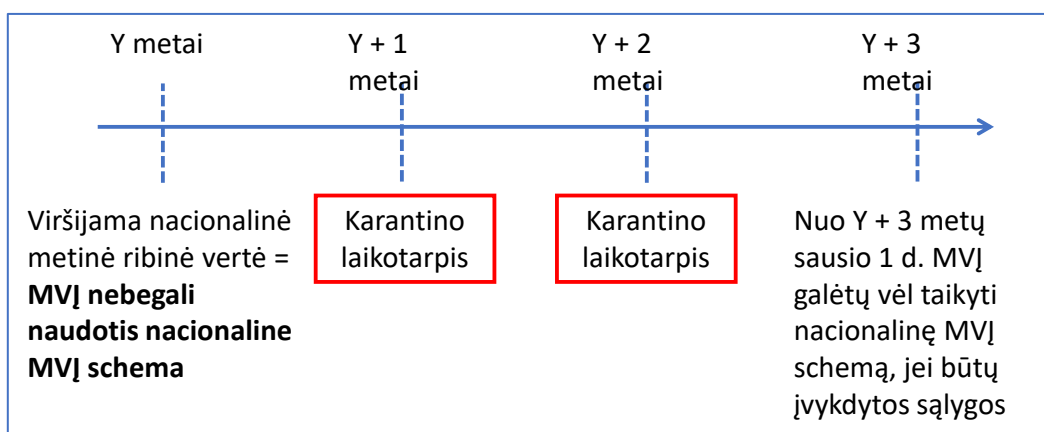
MVĮ, kuri **nebegali naudotis** nacionaline MVĮ schema, **vienų kalendorinių metų (Y + 1) laikotarpį negalės vėl taikyti nacionalinės MVĮ schemas.**

Praktiškai, jeigu mažoji įmonė norėtų vėl dalyvauti nacionalinėje MVĮ schemoje, ji turės palaukti iki Y + 2 metų sausio 1 d. ir tik tada galės taikyti šią schemą, taip pat ji privalės laikytis registracijos procedūros (jei yra) savo ĮVN. Bet kokiu atveju, mažoji įmonė turėtų kreiptis į savo valstybės narės mokesčių administratorių, kad gautų informacijos apie bet kokius galimus formalumus, kuriuos reikia atlikti, kad galėtų vėl dalyvauti MVĮ schemoje.

23 paveikslas. Karantino laikotarpis, kurio trukmė – vieni kalendoriniai metai

Šį laikotarpį, kuriuo negalima naudotis šia schema, valstybės narės gali pratęsti iki dvejų kalendorinių metų ⁽⁶⁵⁾ (Y + 1 ir Y + 2). Tokiu atveju mažajai įmonei tektų palaukti iki Y + 3 metų sausio 1 d. ir tik tada ji galėtų vėl pradėti taikyti šią schemą, jeigu atitiktų sąlygas.

24 paveikslas. Karantino laikotarpis, kurio trukmė – dveji kalendoriniai metai

⁽⁶⁵⁾ PVM direktyvos 288a straipsnio 1 dalis.

4. Tarpvalstybinė MVĮ schema

Šiame skirsnyje paaiškinama, kaip veikia **tarpvalstybinė MVĮ schema** ir kokios yra jos reikalavimų laikymosi prievolės. Ji taikoma:

- a) MVĮ, norinčioms taikyti MVĮ schemą tik kitose valstybėse narėse, o ne savo įsisteigimo valstybėje narėje, ir
- b) MVĮ, norinčioms taikyti MVĮ schemą ir savo įsisteigimo valstybėje narėje, ir kitose valstybėse narėse.

Mažoji įmonė, norinti taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą, pirmiausia turi **turėti teisę** tai daryti. Kad MVĮ turėtų teisę į tai, jos **metinė apyvarta Sąjungoje** einamaisiais kalendoriniais metais ir praėjusiais kalendoriniais metais neturi viršyti 100 000 EUR (žr. 4.1 skirsnį).

Be to, MVĮ turi atitikti šias sąlygas:

1. Jos **ekonominės veiklos buveinė (arba, fizinio asmens atveju, nuolatinis adresas) yra valstybėje narėje** (žr. 2.1 skirsnį).
2. Ji vykdo **sandorius, kuriems taikoma MVĮ schema** (žr. 2 skirsnį). Mažoji įmonė gali vykdyti prekių tiekimą ar paslaugų teikimą, kuriam taikoma MVĮ schema, ir kitokį prekių tiekimą ar paslaugų teikimą, kuriam MVĮ schema netaikoma.
3. **Valstybėje narėje (-ėse), kurioje (-iose) ji nori naudotis tarpvalstybiniu neapmokestinimu PVM, jos tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų vertė** nei einamaisiais kalendoriniais metais, nei praėjusiais kalendoriniais metais (arba dvejais praėjusiais kalendoriniais metais, jei taip nustatė atitinkama valstybė narė) neviršija atitinkamoje valstybėje narėje (-ėse) taikomos nacionalinės ar konkrečiam sektoriui nustatytos metinės ribinės vertės (žr. 4.2 skirsnį).

Galiausiai, MVĮ turi įvykdyti formalųjį reikalavimą:

4. Ji turi pateikti išankstinį pranešimą savo įsisteigimo valstybėje narėje (4.3 skirsnis), jame nuroydamą valstybes nares, kuriose ji nori naudotis tarpvalstybiniu MVĮ neapmokestinimu PVM.

MVĮ gali pradėti neapmokestinti PVM savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų valstybėse narėse, kurios nurodytos jos išankstiniame pranešime, kai jos įsisteigimo valstybė narė, patvirtinusi jos teisę taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą, suteikia jai vieną **atskirą identifikacinį numerį** („EX“ numerį), skirtą naudoti MVĮ schemoje, ir patvirtina, kad atitinkama valstybė narė (-ės) patvirtino galimybę naudotis šia schema pagal atitinkamą jų jurisdikciją.

4.1. Metinė apyvarta Sąjungoje: teisės taikyti MVĮ schemą patikrinimas

Kad MVĮ turėtų teisę naudotis tarpvalstybiniu neapmokestinimu PVM pagal MVĮ schemą, jos **metinė apyvarta Sąjungoje** einamaisiais kalendoriniais metais (Y) ir praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1) **turi neviršyti 100 000 EUR** ⁽⁶⁶⁾. Metinė apyvarta Sąjungoje yra **metinės apyvartos visose 27 valstybėse narėse suma** ⁽⁶⁷⁾: tos valstybės narės yra įsisteigimo valstybė narė (ĮVN), valstybė narė (-ės), kurioje (-iose) MVĮ nori taikyti MVĮ schemą (neapmokestinančioji valstybė narė (-ės), NVN), ir visos kitos valstybės narės.

Metinė apyvarta Sąjungoje yra metinės apyvartos visose 27 valstybėse narėse suma, neatsižvelgiant į tai, ar mažoji įmonė nori taikyti MVĮ schemą visose valstybėse narėse, ar ne. Ši priemonė veikia kaip apsaugos priemonė siekiant užtikrinti, kad MVĮ schemą taikytų tik mažosios įmonės. Tai tos įmonės, kurių bendra metinė apyvarta Europos Sąjungoje neviršija 100 000 EUR.

Jei metinė apyvarta Sąjungoje viršija 100 000 EUR, mažoji įmonė negali taikyti tarpvalstybinio neapmokestinimo PVM jokioje valstybėje narėje, išskyrus įsisteigimo valstybę narę. Pastarojoje valstybėje narėje (ĮVN) ji gali toliau taikyti nacionalinę MVĮ schemą, jeigu jos metinė apyvarta neviršija ĮVN nustatytos nacionalinės metinės ribinės vertės (žr. 3 skirsnį).

Kai viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė, MVĮ nebegali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema. Tačiau MVĮ vis dar galėtų taikyti nacionalinę MVĮ schemą, jeigu jos metinė apyvarta neviršija jos įsisteigimo valstybės narės nustatytos nacionalinės metinės ribinės vertės.

⁽⁶⁶⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 2 dalies a punktas.

⁽⁶⁷⁾ Žr. Aiškinamųjų pastabų dėl metinės apyvartos apskaičiavimo (*Explanatory Notes on the calculation of the annual turnover*) 2.4 skirsnį.

17 pavyzdys

Valstybės narės	Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)	Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)	Rezultatas
ĮVN	30 000	15 000	PALANKUS Metinė apyvarta Sąjungoje einamaisiais ir praėjusiais kalendoriniais metais neviršija 100 000 EUR.
1 NVN	35 000	30 000	
2 NVN	15 000	20 000	
Kitos 24 valstybės narės, kuriose MVĮ schema netaikoma	15 000	17 000	
Visos 27 valstybės narės	95 000	82 000	

25 paveikslas. Metinės apyvartos Sąjungoje apsauginės ribos taikymas – A scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ turėtų teisę taikyti tarpvalstybinę schemą, nes jos metinė apyvarta Sąjungoje neviršija apsauginės 100 000 EUR ribos.

18 pavyzdys

Valstybės narės	Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)	Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)	Rezultatas
ĮVN	30 000	20 000	NEPALANKUS MVĮ neturi teisės taikyti tarpvalstybinės MVĮ schemos einamaisiais kalendoriniais metais (Y), nes metinė apyvarta Sąjungoje einamaisiais kalendoriniais metais (Y) viršija 100 000 EUR.
1 NVN	35 000	30 000	
2 NVN	15 000	40 000	
Kitos 24 valstybės narės, kuriose MVĮ schema netaikoma	15 000	17 000	
Visos 27 valstybės narės	95 000	107 000	

26 paveikslas. Metinės apyvartos Sąjungoje apsauginės ribos taikymas – B scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ neturi teisės taikyti tarpvalstybinės schemos. MVĮ vis dar galėtų taikyti nacionalinę MVĮ schemą, jeigu jos metinė apyvarta neviršija jos įsisteigimo valstybės narės nustatytos nacionalinės metinės ribinės vertės.

19 pavyzdys

Valstybės narės	Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)	Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)	Rezultatas
LVN	30 000	15 000	NEPALANKUS MVĮ negali taikyti tarpvalstybinės MVĮ schemos einamaisiais kalendoriniais metais (Y), nes metinė apyvarta Sąjungoje praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1) viršija 100 000 EUR.
1 NVN	35 000	30 000	
2 NVN	15 000	20 000	
Kitos 24 valstybės narės, kuriose MVĮ schema netaikoma	35 000	17 000	
Visos 27 valstybės narės	115 000	82 000	

27 paveikslas. Metinės apyvartos Sąjungoje apsauginės ribos taikymas – C scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ vis dar galėtų taikyti nacionalinę MVĮ schemą, jeigu jos metinė apyvarta neviršija jos įsisteigimo valstybės narės nustatytos nacionalinės metinės ribinės vertės.

4.2. Nacionalinė metinė ribinė vertė

Ne tik mažosios įmonės metinė apyvarta Sąjungoje turi neviršyti 100 000 EUR, bet ir jos metinė apyvarta valstybėje narėje (-ėse), kurioje (-iose) ji nori naudotis tarpvalstybinio neapmokestinimo PVM, turi neviršyti nacionalinės metinės ribinės vertės (arba taikytinos konkrečiam sektoriui nustatytos ribinės vertės) atitinkamoje valstybėje narėje einamaisiais kalendoriniais metais (Y) ir praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1).

Valstybės narės gali išplėsti šios sąlygos taikymą, kad būtų apimami ir vieni prieš praėjusius kalendorinius metus ėję metai (Y – 2) ⁽⁶⁸⁾. Valstybės narės tą pačią sąlygą dėl praėjusių kalendorinių metų (Y – 1) arba dvejų praėjusių kalendorinių metų (Y – 1 ir Y – 2) turi vienodai taikyti MVĮ, įsisteigusioms jų teritorijoje, ir MVĮ, neįsisteigusioms jų teritorijoje.

⁽⁶⁸⁾ MVĮ skirtame interneto portale galite sužinoti, kurios valstybės narės reikalauja, kad MVĮ atitiktų šią sąlygą.

20 pavyzdys

Toliau pateikiamas MVĮ teisės taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą praktinis pavyzdys. MVĮ padėtis visada yra tokia:

MVĮ nori naudotis tarpvalstybiniu neapmokestinimu PVM savo įsisteigimo valstybėje narėje (JVN) ir dviejose kitose valstybėse narėse – 1-ojoje NVN ir 2-ojoje NVN. Be to, MVĮ vykdo ekonominę veiklą ketvirtoje valstybėje narėje (4-oji NVN) ir nenori joje naudotis neapmokestinimu PVM. MVĮ nevykdo ekonominės veiklos jokioje iš kitų 23 valstybių narių.

Valstybės narės / Sąjunga	Metinė ribinė vertė (EUR)	Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)	Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)	Ar yra teisė taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą
JVN	85 000	30 000	10 000	Taip
1 NVN	20 000	15 000	5 000	Taip
2 NVN	30 000	20 000	10 000	Taip
4 VN	netaikoma	20 000	10 000	-
Kitos 23 valstybės narės	netaikoma	0	0	-
Sąjunga	100 000	85 000	35 000	Taip

28 paveikslas. Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – A scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ nusprendžia taikyti MVĮ schemą nuo einamųjų kalendorinių metų vidurio. Metinė apyvarta Sąjungoje praėjusiais kalendoriniais metais (85 000 EUR) ir einamaisiais kalendoriniais metais (35 000 EUR) neviršija 100 000 EUR. Nacionalinė metinė apyvarta JVN, 1-ojoje NVN ir 2-ojoje NVN einamaisiais kalendoriniais metais ir praėjusiais kalendoriniais metais neviršija nacionalinių ribinių verčių šiose valstybėse narėse. Taigi MVĮ galėtų taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą JVN, 1-ojoje NVN ir 2-ojoje NVN.

21 pavyzdys

Valstybės narės / Sąjunga	Nacionalinė ribinė vertė (EUR)	Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)	Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)	Ar yra teisė taikyti MVĮ schemą
ĮVN	35 000	36 000	0	Ne
1 NVN	85 000	20 000	0	Taip
2 NVN	60 000	10 000	0	Taip
4 VN	netaikoma	15 000	0	-
Kitos 23 valstybės narės	netaikoma	0	0	-
Sąjunga	100 000	81 000	0	-

29 paveikslas. Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – B scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ pateikia savo išankstinį pranešimą dėl tarpvalstybinės MVĮ schemos taikymo einamųjų kalendorinių metų (Y) sausio 1 d. MVĮ negali taikyti MVĮ schemos ĮVN, nes jos metinė apyvarta praėjusiais kalendoriniais metais (36 000 EUR) viršijo ĮVN nacionalinę metinę ribinę vertę (35 000 EUR). Tačiau MVĮ vis dar galėtų taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje ir 2-ojoje NVN, nes Sąjungos metinė ribinė vertė neviršyta nei einamaisiais kalendoriniais metais (0 EUR), nei praėjusiais kalendoriniais metais (81 000 EUR), ir šios MVĮ metinė apyvarta 1-ojoje ir 2-ojoje NVN nei einamaisiais kalendoriniais metais, nei praėjusiais kalendoriniais metais neviršijo šių valstybių narių nacionalinių metinių ribinių verčių.

22 pavyzdys

Valstybės narės / Sąjunga	Nacionalinė ribinė vertė (EUR)	Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)	Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)	Ar yra teisė taikyti MVĮ schemą
ĮVN	35 000	30 000	20 000	Taip
1 NVN	85 000	20 000	25 000	Taip
2 NVN	15 000	15 000	30 000	Ne
4 VN	netaikoma	15 000	20 000	-
Kitos 23 valstybės narės	netaikoma	0	0	-
Sąjunga	100 000	80 000	95 000	-

30 paveikslas. Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – C scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ nusprendžia taikyti MVĮ schemą einamųjų kalendorinių metų (Y) viduryje. MVĮ negali taikyti tarpvalstybinės MVĮ schemos 2-ojoje NVN, nes jos metinė apyvarta einamaisiais kalendoriniais metais (30 000 EUR) viršija 2-osios NVN nacionalinę metinę ribinę vertę (15 000 EUR). Tačiau MVĮ vis dar galėtų taikyti MVĮ schemą ĮVN ir 1-ojoje NVN, nes Sąjungos metinė ribinė vertė neviršyta nei einamaisiais kalendoriniais metais (95 000 EUR), nei praėjusiais kalendoriniais metais (80 000 EUR), ir šios MVĮ metinė apyvarta ĮVN ir 1-ojoje NVN nei einamaisiais kalendoriniais metais, nei praėjusiais kalendoriniais metais neviršijo šių valstybių narių nacionalinių metinių ribinių verčių.

23 pavyzdys

Valstybės narės / Sąjunga	Nacionalinė ribinė vertė (EUR)	Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)	Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)	Ar yra teisė taikyti MVĮ schemą
ĮVN	35 000	30 000	0	Taip
1 NVN	85 000	50 000	0	Ne
2 NVN	60 000	15 000	0	Ne
4 VN	netaikoma	15 000	0	-
Kitos 23 valstybės narės	netaikoma	0	0	-
Sąjunga	100 000	110 000	0	-

31 paveikslas. Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – D scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ negali taikyti tarpvalstybinės MVĮ schemos 1-ojoje ir 2-ojoje NVN, nes praėjusiais kalendoriniais metais viršyta Sąjungos metinė ribinė vertė (110 000 EUR). Ši Sąjungos ribinė vertė yra apsaugos priemonė siekiant užtikrinti, kad tik mažosios įmonės galėtų naudotis tarpvalstybiniu neapmokestinimu PVM. **Jei viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė, mažajai įmonei tarpvalstybinis neapmokestinimas PVM netaikomas visose valstybėse narėse, išskyrus ĮVN**, net jei metinė apyvarta valstybėse narėse, kuriose ji nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą (1-ojoje ir 2-ojoje NVN), nesiekia nacionalinės metinės ribinės vertės.

Vienintelė valstybė narė, kurioje MVĮ vis dar galėtų taikyti MVĮ schemą, yra jos įsisteigimo valstybė narė, jeigu yra įvykdytos neapmokestinimo PVM šalies viduje sąlygos (žr. 3 skirsnį). Sąjungos metinės ribinės vertės viršijimas iš tiesų nereiškia, kad MVĮ nebegali taikyti MVĮ schemos savo įsisteigimo valstybėje narėje (nacionalinės MVĮ schemos). Tik tuo atveju, jei viršijama įsisteigimo valstybės narės nustatyta nacionalinė metinė ribinė vertė, MVĮ gali netekti galimybės naudotis nacionaline MVĮ schema.

24 pavyzdys

Pagal šį scenarijų 1-oji NVN ir 4-oji VN reikalauja, kad mažosios įmonės pateiktų su jų metine apyvarta einamaisiais kalendoriniais metais (Y) ir dvejais praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1 ir Y – 2) susijusią informaciją. Mažoji įmonė vis dar nenori taikyti MVĮ schemos 4-ojoje VN.

Valstybės narės / Sąjunga	Nacionalinė ribinė vertė (EUR)	Metinė apyvarta (EUR) prieš praėjusius kalendorinius metus ėjusiais metais (Y – 2)	Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)	Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)	Ar yra teisė taikyti MVĮ schemą
ĮVN	35 000	netaikoma	30 000	20 000	Taip
1 NVN	85 000	80 000	20 000	25 000	Taip
2 NVN	15 000	netaikoma	15 000	12 000	Taip
4 VN	netaikoma	13 000	15 000	20 000	-
Kitos 23 valstybės narės	netaikoma	netaikoma	0	0	-
Sąjunga	100 000	netaikoma	80 000	77 000	-

32 paveikslas. Nacionalinės metinės ribinės vertės taikymas – E scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ turi teisę taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą ĮVN, 1-ojoje NVN ir 2-ojoje NVN, nes Sąjungos metinė ribinė vertė neviršyta nei einamaisiais kalendoriniais metais (77 000 EUR), nei praėjusiais kalendoriniais metais (80 000 EUR). MVĮ gali taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą ĮVN ir 2-ojoje NVN, nes jos metinė apyvarta nei einamaisiais kalendoriniais metais, nei praėjusiais kalendoriniais metais neviršija šių valstybių narių atitinkamų nacionalinių metinių ribinių verčių.

Šiame pavyzdyje apibūdintu atveju MVĮ galėtų taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje NVN, nes jos metinė apyvarta Sąjungoje einamaisiais kalendoriniais metais ir praėjusiais kalendoriniais metais neviršija Sąjungos metinės ribinės vertės ir jos metinė apyvarta einamaisiais kalendoriniais metais ir dvejais praėjusiais kalendoriniais metais neviršija 1-osios NVN nacionalinės metinės ribinės vertės.

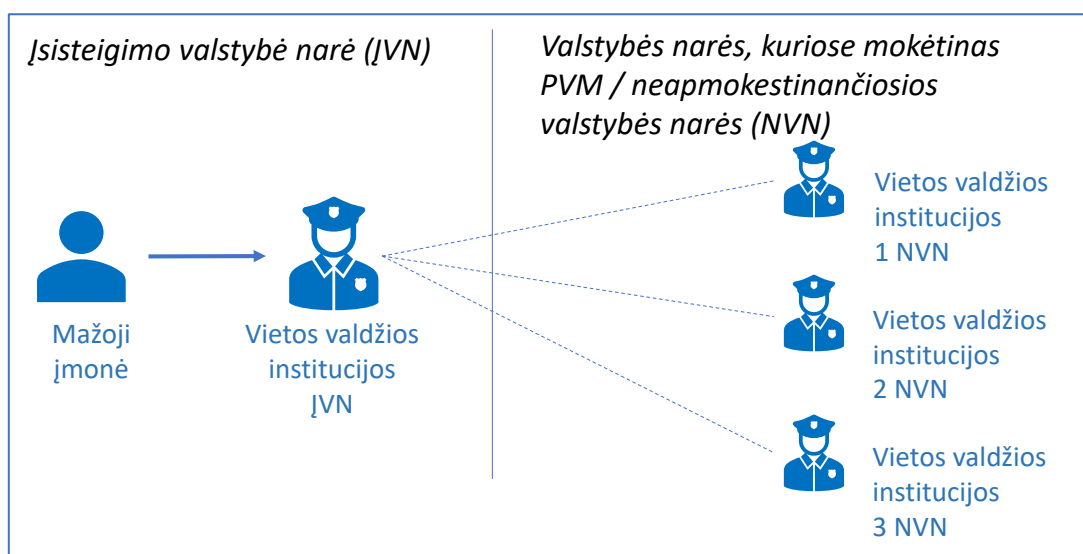
Nors ši mažoji įmonė nenori taikyti MVĮ schemos 4-ojoje VN, ji turi išankstiniame pranešime informuoti ir apie savo metinę apyvartą tais metais, kurie ėjo prieš praėjusius kalendorinius metus (Y – 2), nes 4-ajai VN reikia šios informacijos.

Mažosios įmonės gali MVĮ skirtame interneto portale, naudodamosi modeliavimo priemone ⁽⁶⁹⁾, patikrinti galimybę taikyti MVĮ schemą. Naudojantis šia modeliavimo priemone gaunama tik orientacinio pobūdžio informacijos, taigi vien naudojimasis ja nesuteikia teisės dalyvauti MVĮ scheme jokiame valstybėje narėje.

4.3. Išankstinis pranešimas

Kad galėtų dalyvauti **tarptvalstybinėje MVĮ scheme**, mažoji įmonė pirma turi įsiregistruoti pateikdama **išankstinį pranešimą** savo įsisteigimo valstybėje narėje ⁽⁷⁰⁾.

Siekiant supaprastinti administracines prievoles, mažoji įmonė turi užpildyti ir pateikti tik **vieną bendrą** registracijos formą – **išankstinį pranešimą** – savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN), kuri veikia kaip **vienas bendras kontaktinis punktas**. ĮVN palaiko ryšius su kitų valstybių narių, kuriose MVĮ nori taikyti neapmokestinimą PVM, mokesčių administratoriais, kaip parodyta toliau.

33 paveikslas. Įsisteigimo valstybėje narė – vienas bendras kontaktinis punktas palaikant ryšius tarp MVĮ ir kitų valstybių narių

Įsisteigimo valstybėje narė (ĮVN), tikrindama, ar metinė apyvarta Sąjungoje neviršija 100 000 EUR, nustato, ar mažoji įmonė turi teisę taikyti tarptvalstybinę schemą. Neapmokestinančioji valstybė narė (-ės) (NVN) patikrina atitiktį kitoms sąlygoms, pavyzdžiui, ar mažosios įmonės metinė apyvarta neviršija jos (jų) nustatytos nacionalinės metinės ribinės vertės.

⁽⁶⁹⁾ [Modeliavimo priemonė – Europos Komisija \(europa.eu\)](http://europa.eu)

⁽⁷⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

Atitinkama neapmokestinančioji valstybė narė visada sprendžia, ar mažoji įmonė atitinka MVĮ schemos taikymo pagal jos jurisdikciją sąlygas.

Jeigu neapmokestinimo PVM sąlygos yra įvykdytos, neapmokestinančiosios valstybės narės mokesčių administratorius perduos šią informaciją įsisteigimo valstybės narės mokesčių administratoriui. Tada įsisteigimo valstybė narė mažajai įmonei suteiks vieną atskirą identifikacinį numerį⁽⁷¹⁾ su sufiksu „EX“ (toliau – „EX“ numeris). Šis vienas bendras „EX“ numeris galios visose MVĮ pasirinktose valstybėse narėse, kuriose ji atitinka MVĮ schemos taikymo sąlygas. Neapmokestinimas PVM gali būti taikomas tik kai mažoji įmonė iš įsisteigimo valstybės narės gauna patvirtinimą, kad ji gali naudoti „EX“ numerį atitinkamoje neapmokestinančiojoje valstybėje narėje. Šis patvirtinimas atliekamas atskirai dėl kiekvienos valstybės narės, kurioje mažoji įmonė nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą.

Jeigu mažoji įmonė jau taiko MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje (nacionalinę MVĮ schemą) ir nori išplėsti jos taikymą, kad ji būtų taikoma ir kitose valstybėse narėse (tarpvalstybinė MVĮ schema), ji turės pateikti išankstinį pranešimą savo ĮVN. Jeigu ĮVN neidentifikuoja mažųjų įmonių, taikančių vien nacionalinę MVĮ schemą, schemos taikymo išplėtimas į kitas valstybes nars lems, kad mažoji įmonė bus identifikuojama MVĮ schemos taikymo tikslais visose valstybėse narėse, kuriose taikoma ši schema, įskaitant įsisteigimo valstybę narę. Tai reiškia, kad „EX“ numeris bus naudojamas ir dėl prekių tiekimo bei paslaugų teikimo ĮVN pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą.

4.3.1. Išankstinio pranešimo turinys

Išankstinis pranešimas turi būti pateiktas tik įsisteigimo valstybėje narėje ir jame turėtų būti pateikta bent ši informacija⁽⁷²⁾:

- a) mažosios įmonės pavadinimas, veikla, juridinis statusas ir adresas;
- b) valstybė narė (-ės), kurioje (-iose) mažoji įmonė nori taikyti neapmokestinimą PVM pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą;
- c) įsisteigimo valstybėje narėje ir kiekvienoje kitoje valstybėje narėje einamaisiais kalendoriniais metais ir praėjusiais kalendoriniais metais (arba, jei konkreiti valstybė narė to reikalauja, dvejais praėjusiais kalendoriniais metais) tiektų prekių ir (arba) teiktų paslaugų bendra vertė.

⁽⁷¹⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 3 dalis.

⁽⁷²⁾ PVM direktyvos 284a straipsnio 1 dalis.

Be informacijos, reikalingos atitinkamam apmokestinamajam asmeniui identifikuoti (a punktas), išankstiniame pranešime būtina **nurodyti, kurioje valstybėje narėje (-ėse) bus naudojamasi neapmokestinimu PVM** (b punktas). Neapmokestinimas PVM bus taikomas tik toje valstybėje narėje (-ėse) ir tik jei mažoji įmonė turi teisę naudotis neapmokestinimu PVM ir atitinka visas tokio neapmokestinimo sąlygas.

Be to, jeigu mažoji įmonė jau yra įregistruota PVM mokėtoja valstybėje narėje, kurioje ji nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą, ji išankstiniame pranešime nurodo bet kokį su tuo susijusį PVM mokėtojo kodą.

25 pavyzdys

MVĮ netaiko MVĮ schemos jokioje valstybėje narėje. 2025 m. sausio 1 d. ji nusprendžia taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1 valstybėje narėje ir 2 valstybėje narėje, kuriose ji nėra įsisteigusi. Ji nenori taikyti tarpvalstybinės MVĮ schemos savo įsisteigimo valstybėje narėje (JVN).

MVĮ turi pateikti išankstinį pranešimą savo įsisteigimo valstybėje narėje, taip informuodama, kad nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1 ir 2 valstybėse narėse. Įsisteigimo valstybė narė patikrins, ar tos mažosios įmonės metinė apyvarta Sąjungoje 27 valstybėse narėse einamaisiais kalendoriniais metais ir praėjusiais kalendoriniais metais neviršija 100 000 EUR. Jei metinė apyvarta Sąjungoje neviršija 100 000 EUR, JVN perduos prašymą 1 ir 2 valstybėms narėms. Jei metinė apyvarta Sąjungoje viršija 100 000 EUR, MVĮ prašymas bus atmestas.

Jei metinė apyvarta Sąjungoje neviršija 100 000 EUR, 1 ir 2 valstybės narės patikrins, ar yra įvykdytos tarpvalstybinės MVĮ schemos taikymo atitinkamos jų jurisdikcijos teritorijose sąlygos, pavyzdžiui, ar MVĮ metinė apyvarta neviršija nacionalinės metinės ribinės vertės. Tai atlikusios jos informuos JVN, ar ta mažoji įmonė turi teisę taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą atitinkamos jų jurisdikcijos teritorijose, ar ne. JVN praneš mažajai įmonei apie kiekvienos valstybės narės sprendimą. Jei bus nustatyta, kad mažoji įmonė turi teisę taikyti šią schemą, jai bus suteiktas vienas bendras „EX“ numeris ir bus patvirtinta, kad ji gali naudoti tą numerį 1 ir 2 valstybėse narėse. Jei mažoji įmonė neatitiktų tarpvalstybinės MVĮ schemos taikymo 1 ir (arba) 2 valstybėje narėje sąlygų, JVN apie tai informuos šią MVĮ.

Įsisteigimo valstybė narė visada dalyvauja atliekant MVĮ registracijos procedūrą ir teisės taikyti šią schemą patikrinimus, net jei MVĮ nenori taikyti šios schemos savo įsisteigimo valstybėje narėje.

26 pavyzdys

MVĮ netaiko MVĮ schemos jokioje valstybėje narėje. 2025 m. sausio 1 d. ji nusprendžia taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1 ir 2 valstybėse narėse, kuriose ji nėra įsisteigusi, taip pat savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN).

MVĮ turi pateikti išankstinį pranešimą savo įsisteigimo valstybėje narėje, taip informuodama, kad nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1 ir 2 valstybėse narėse ir ĮVN. Įsisteigimo valstybė narė patikrins, ar tos mažosios įmonės metinė apyvarta Sąjungoje 27 valstybėse narėse einamaisiais ir praėjusiais kalendoriniais metais neviršija 100 000 EUR. Jei metinės apyvartos Sąjungoje riba nebus viršijama, ĮVN perduos prašymą 1 ir 2 valstybėms narėms.

Jei metinės apyvartos Sąjungoje riba viršijama, MVĮ prašymas leisti taikyti šią schemą 1 ir 2 valstybėse narėse bus atmestas. Jei MVĮ turi teisę taikyti MVĮ schemą ĮVN, ji laikosi ĮVN nustatytų nacionalinės MVĮ schemos taisyklių ir procedūrų (žr. 3 skirsnį).

Jei metinės apyvartos Sąjungoje riba neviršijama, 1 ir 2 valstybės narės patikrins, ar yra įvykdytos tarpvalstybinės MVĮ schemos taikymo pagal atitinkamą jų jurisdikciją sąlygos, pavyzdžiui, ar MVĮ metinė apyvarta neviršija nacionalinės metinės ribinės vertės. Tai atlikusios jos informuos ĮVN, ar ta mažoji įmonė turi teisę taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą pagal atitinkamą jų jurisdikciją, ar ne. ĮVN praneš mažajai įmonei apie kiekvienos valstybės narės sprendimą. Ji taip pat atliks tam tikrus patikrinimus dėl MVĮ schemos taikymo ĮVN. Jei bus nustatyta, kad mažoji įmonė turi teisę taikyti šią schemą, jai bus suteiktas vienas bendras „EX“ numeris ir bus patvirtinta, kad ji gali naudoti tą numerį 1 ir 2 valstybėse narėse ir ĮVN. Jei mažoji įmonė neatitiktų tarpvalstybinės MVĮ schemos taikymo 1 ir (arba) 2 valstybėje narėje sąlygų, ĮVN apie tai informuos šią MVĮ.

Į išankstinį pranešimą taip pat turi būti įtraukta informacija apie **praeityje tiekų prekių bei teiktų paslaugų ir šiuo metu tiekiamų prekių bei teikiamų paslaugų** – ne tik įsisteigimo valstybėje narėje ir valstybėje narėje (-ėse), kurioje (-iose) MVĮ nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą, bet ir **visose kitose valstybėse narėse – bendrą vertę** (c punktas). Tai reikalinga tam, kad įsisteigimo valstybė narė galėtų įsitikinti, kad einamaisiais kalendoriniais metais ir praėjusiais kalendoriniais metais neviršyta metinės apyvartos Sąjungoje ribinė vertė.

4.3.2. Praneštinios sumos

Sumos, kurias reikia pranešti išankstiniame pranešime, yra mažosios įmonės metinę apyvartą atitinkančios sumos, kaip išdėstyta 2.4 skirsnyje. Jos turėtų būti nurodomos **be PVM** ⁽⁷³⁾:

- a) tiktų prekių ir teiktų paslaugų, kurios kitaip būtų apmokestintos pagal standartinę PVM tvarką, vertė;
- b) sandorių, kurie neapmokestinami suteikiant teisę atskaityti anksčiau sumokėtą PVM pagal PVM direktyvos 98 straipsnio 2 dalį arba 105a straipsnį, vertė;
- c) sandorių, susijusių su neapmokestinamu eksportu, tarptautiniu transportu ir susijusiu tarpininkavimo paslaugų teikimu, vertė ⁽⁷⁴⁾;
- d) PVM neapmokestinamų ES viduje tiekiamų prekių vertė ⁽⁷⁵⁾;
- e) nekilnojamojo turto sandorių, PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b–g punktuose nurodytų finansinių sandorių ir draudimo bei perdraudimo paslaugų, jei tie sandoriai nėra pagalbiniai, vertė.

Prekių, kurios yra mažosios įmonės veiklai skirtas turto dalis, perdavimas į kitą valstybę narę turi būti laikomas prekių tiekimu už atlygį ⁽⁷⁶⁾. Taip perduodamų prekių vertė atitinka pirkimo kainą arba, jei pirkimo kainos nėra, tų prekių savikainą ⁽⁷⁷⁾. Ta vertė turėtų būti įskaičiuota į sumą, nurodytą dėl tiktų prekių.

Sandoriai, kurie nenurodomi išankstiniame pranešime:

- Prekių pervežimas į ES nepriklausančią šalį: jei prekės eksportuojamos nevykdant tiekimo (taip gali būti, kai jos tiesiog perkeliamos į **atsargas ES nepriklausančioje šalyje**), su tuo susijusios apyvartos nesusidaro, taigi tų prekių kiekis neturėtų būti įtrauktas.
- **MVĮ ilgalaikio materialiojo arba nematerialiojo turto perleidimas**: į tai neturėtų būti atsižvelgiama apskaičiuojant metinę apyvartą.
- **Neapmokestinamas prekių tiekimas ar paslaugų teikimas tam tikrai vykdomai su visuomenės interesais susijusiai veiklai** ⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷³⁾ PVM direktyvos 288 straipsnis.

⁽⁷⁴⁾ PVM direktyvos 146–149 straipsniai ir 151, 152 ir 153 straipsniai.

⁽⁷⁵⁾ PVM direktyvos 138 straipsnis.

⁽⁷⁶⁾ PVM direktyvos 17 straipsnis.

⁽⁷⁷⁾ PVM direktyvos 76 straipsnis.

⁽⁷⁸⁾ PVM direktyvos 132 straipsnis.

4.3.3. Išankstinio pranešimo pildymas: metinė apyvarta ir ribinės vertės

Pagal bendrąją valstybėms narėms taikomą taisyklę turi būti nustatyta viena nacionalinė metinė ribinė vertė, kuri negali būti aukštesnė nei 85 000 EUR. Vis dėlto valstybė narė gali būti įvairiems verslo sektoriams nustačiusi skirtingas metines ribines vertes ⁽⁷⁹⁾. Jei valstybė narė taiko daugiau kaip vieną nacionalinę metinę ribinę vertę, tos ribinės vertės laikomos sektoriams nustatytais ribinėmis vertėmis. Jos turi būti pagrįstos objektyviais kriterijais ir nė viena iš jų negali viršyti 85 000 EUR.

Toliau pateikiama praktinių pavyzdžių, kaip MVĮ turėtų išankstiniame pranešime nurodyti savo metinę apyvartą, priklausomai nuo to, ar valstybės narės taiko vieną nacionalinę metinę ribinę vertę, ar sektoriams nustatytas ribines vertes.

27 pavyzdys

Išankstinis pranešimas pateikiamas įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN) 2025 m. rugsėjo 1 d. Mažoji įmonė nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje ir 1 valstybėje narėje (1-oji VN). ĮVN reikalauja, kad mažosios įmonės pateiktų informaciją apie metinę apyvartą einamaisiais kalendoriniais metais (Y) ir praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1). 1-oji VN reikalauja pateikti informaciją apie metinę apyvartą einamaisiais kalendoriniais metais (Y) ir dvejais praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1 ir Y – 2).

Iš likusių 25 valstybių narių, kuriose mažoji įmonė nenori taikyti MVĮ schemos ir dėl kurių ji taip pat turės išankstiniame pranešime pateikti informaciją apie savo metinę apyvartą, 4 valstybė narė (4-oji VN) yra vienintelė valstybė narė, kuri taiko tą pačią taisyklę kaip ir 1-oji VN ir reikalauja, kad mažosios įmonės pateiktų informaciją apie einamųjų kalendorinių metų (Y) ir dvejų praėjusių kalendorinių metų (Y – 1 ir Y – 2) metinę apyvartą.

Dėl 1-osios VN ir 4-osios VN mažoji įmonė savo išankstiniame pranešime turi nurodyti per visus 2023 m. (Y – 2), per visus 2024 m. (Y – 1) ir 2025 m. (Y) nuo sausio 1 d. iki rugpjūčio 31 d. teiktų prekių ir teiktų paslaugų bendrą vertę. Jei per vienus ar kitus iš šių metų jokios apyvartos nesusidarė, nurodoma bendra vertė yra „0“.

Dėl ĮVN ir kitų 24 valstybių narių mažoji įmonė turi nurodyti per visus 2024 m. (Y – 1) ir 2025 m. (Y) nuo sausio 1 d. iki rugpjūčio 31 d. teiktų prekių ir teiktų paslaugų bendrą vertę. Jei per vienus ar kitus iš šių metų jokios apyvartos nesusidarė, nurodoma bendra vertė yra „0“.

⁽⁷⁹⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 1 dalis.

28 pavyzdys

Mažoji įmonė nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1 valstybėje narėje (1-oji VN). Ši valstybė narė taiko vieną nacionalinę metinę ribinę vertę, kuri yra 60 000 EUR. 2 valstybė narė (2-oji VN) taiko nacionalinę metinę ribinę vertę, kuri yra 30 000 EUR, tačiau mažoji įmonė toje valstybėje narėje nevykdo jokios ekonominės veiklos, todėl jai nereikia ten naudotis MVĮ schema.

MVĮ metinė apyvarta 1-ojoje VN einamaisiais kalendoriniais metais (Y) yra 10 000 EUR, o metinė apyvarta praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1) – 55 000 EUR. MVĮ turėtų išankstiniame pranešime pranešti apie savo metinę apyvartą taip*:

Išankstinis pranešimas			
<i>Valstybės narės</i>	<i>Nacionalinė metinė ribinė vertė (EUR)</i>	<i>Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)</i>	<i>Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)</i>
1 valstybė narė	60 000	55 000	10 000
2 valstybė narė	30 000	0	0

34 paveikslas. Išankstinis pranešimas – viena nacionalinė ribinė vertė

* Šiame pavyzdyje parodytas tik 1 ir 2 valstybių narių atvejis. Į išankstinį pranešimą taip pat įtraukiama metinė apyvarta visose kitose 25 valstybėse narėse, arba, jeigu ekonominės veiklos jose nevykdoma, įrašomas nulis (0).

Kai bet kuri valstybė narė taiko daugiau kaip vieną ribinę vertę, išankstiniame pranešime dėl tos valstybės narės pranešama bendra vertė turės būti išskaidyta pagal tas ribines vertes⁽⁸⁰⁾. Pranešami metinės apyvartos pagal sektoriams nustatytas ribines vertes duomenys teikia galimybę nustatyti, kurią konkrečiam sektoriui nustatytą ribinę vertę turėtų taikyti mažoji įmonė, ir stebėti, kaip ji taikoma.

⁽⁸⁰⁾ PVM direktyvos 284c straipsnio c punktas.

29 pavyzdys

2 valstybė narė (2-oji VN) taiko skirtingas ribines vertes šiems verslo sektoriams: vieną ribą – statybos sektoriui (30 000 EUR), kitą ribą – visiems kitiems veiklos sektoriams (40 000 EUR). MVĮ bendra metinė apyvarta 2-ojoje VN einamaisiais kalendoriniais metais (Y) yra 30 000 EUR, praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1) – 33 000 EUR. Mažoji įmonė išankstinio pranešimo langeliuose turi atskirai nurodyti savo metinę apyvartą kiekviename sektoriuje, kaip parodyta toliau.

1 scenarijus

Pagal šį scenarijų bendra metinė MVĮ apyvarta einamaisiais kalendoriniais metais (30 000 EUR) ir praėjusiais kalendoriniais metais (33 000 EUR) susidaro statybos sektoriuje. Tokiu atveju visa metinė apyvarta turėtų būti nurodyta langelyje prie „statybos“ ribinės vertės, o „kitos“ ekonominės veiklos“ langelyje turėtų būti įrašytas nulis (0).

Išankstinis pranešimas			
<i>Valstybė narė</i>	<i>Nacionalinė metinė ribinė vertė (EUR)</i>	<i>Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)</i>	<i>Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)</i>
2 valstybė narė			
- Statyba	30 000	30 000	33 000
- Kita	40 000	0	0

35 paveikslas. Išankstinis pranešimas – įvairiems sektoriams nustatytos ribinės vertės, 1 scenarijus

2 scenarijus

Pagal šį scenarijų dalis MVĮ metinės apyvartos susidaro statybos sektoriuje (10 000 EUR praėjusiais kalendoriniais metais ir 15 000 EUR einamaisiais kalendoriniais metais), o kita dalis yra susijusi su kita ekonomine veikla (20 000 EUR praėjusiais kalendoriniais metais ir 18 000 EUR einamaisiais kalendoriniais metais). MVĮ turi išskaidyti savo metinę apyvartą pagal nustatytas ribas, kaip parodyta toliau.

Išankstinis pranešimas			
<i>Valstybė narė</i>	<i>Nacionalinė metinė ribinė vertė (EUR)</i>	<i>Metinė apyvarta (EUR) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)</i>	<i>Metinė apyvarta (EUR) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)</i>
2 valstybė narė			
- Statyba	30 000	10 000	15 000
- Kita	40 000	20 000	18 000

36 paveikslas. Išankstinis pranešimas – įvairiems sektoriams nustatytos ribinės vertės, 2 scenarijus

Jeigu 2-oji VN manytų, kad MVĮ gali taikyti MVĮ schemą jos jurisdikcijos teritorijoje, ji apie tai informuos ĮVN ir nurodys, kurią iš sektoriams nustatytų ribinių verčių turi taikyti MVĮ⁽⁸¹⁾, nes MVĮ, kurios prekių tiekimui ir paslaugų teikimui gali būti tinkama taikyti kelias sektoriams nustatytas ribines vertes, gali taikyti tik vieną iš jų. ĮVN atitinkamai perduos iš NVN gautą informaciją mažajai įmonei.

Kiekviena įsisteigimo valstybė narė gali nuspręsti, kaip turi būti pateiktas išankstinis pranešimas pagal jos jurisdikciją, t. y. išankstinis pranešimas iš esmės turėtų būti pateiktas elektroninėmis priemonėmis, tačiau įsisteigimo valstybė narė neprivalo nustatyti tokios prievolės⁽⁸²⁾. Jeigu įsisteigimo valstybė narė reikalauja, kad išankstinis pranešimas būtų pateiktas elektroninėmis priemonėmis, jo pateikimui elektroninėmis priemonėmis taikomos atitinkamos valstybės narės nustatytos sąlygos.

4.3.4. Kalba

Įsisteigimo valstybė narė gali nuspręsti, kokia kalba išankstinį pranešimą turi pateikti jos teritorijoje įsisteigusios MVĮ.

4.3.5. Valiuta

Apyvarta, kurią sudaro įvykdytų sandorių vertės, turi būti išankstiniame pranešime nurodoma eurais (EUR)⁽⁸³⁾.

Euro neįsivedusios valstybės narės gali reikalauti, kad vertės būtų išreikštos jų nacionaline valiuta. Jei už tiekiamas prekes ar teikiamas paslaugas mokėta kitomis valiutomis, valiutos perskaičiavimas atliekamas taikant Europos Centrinio Banko pirmąją

⁽⁸¹⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 1 dalis.

⁽⁸²⁾ PVM direktyvos 284c straipsnio 2 dalis.

⁽⁸³⁾ PVM direktyvos 284c straipsnio 1 dalies b punktas.

tų kalendorinių metų dieną paskelbtą valiutos kursą, o jei tą dieną kursas neskelbtas, pagal kitą dieną paskelbtą valiutos kursą ⁽⁸⁴⁾.

30 pavyzdys

MVĮ nori taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN), kurios nacionalinė valiuta yra YYY, ir 1 valstybėje narėje, kurios nacionalinė valiuta yra euras (EUR). Tai MVĮ nereikia taikyti tarpvalstybinės MVĮ schemos kitose 25 valstybėse narėse, nes ji nė vienoje iš jų nevykdo ekonominės veiklos.

20XX m. sausio 1 d. MVĮ pateikia išankstinį pranešimą savo įsisteigimo valstybėje narėje. Jos praėjusių kalendorinių metų (20XX – 1) metinė apyvarta ĮVN yra 200 000 YYY, o einamųjų kalendorinių metų (20XX) metinė apyvarta ĮVN yra lygi nuliui (0). Jos praėjusių kalendorinių metų (20XX – 1) metinė apyvarta 1 valstybėje narėje yra 20 000 EUR, o einamųjų kalendorinių metų (20XX) metinė apyvarta 1 valstybėje narėje yra lygi nuliui (0).

ĮVN reikalauja, kad MVĮ išankstiniame pranešime nurodytų vertes YYY valiuta. Tos valiutos kursas 20XX – 1 metų sausio 1 d. buvo 1 YYY = 0,25 EUR. Valiutos perskaičiavimo dėl einamųjų kalendorinių metų neatliekama, nes metinė apyvarta tais metais yra lygi nuliui (0); valiutos perskaičiavimo neatliekama ir dėl kitų valstybių narių, nes kiekvienų kalendorinių metų suma, kurią dėl kiekvienos iš jų reikia nurodyti, yra lygi nuliui (0).

MVĮ turėtų pateikti išankstinį pranešimą tokia tvarka:

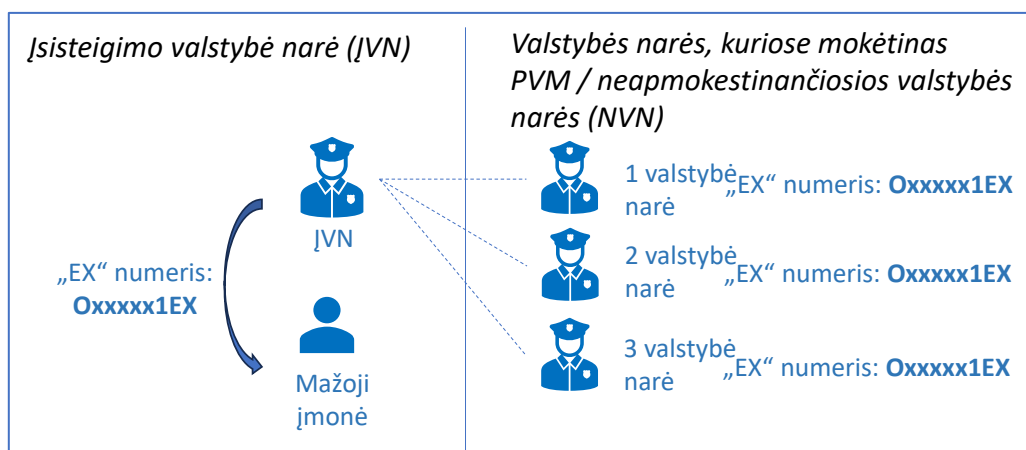
<i>Valstybė narė</i>	<i>Vertė (YYY) praėjusiais kalendoriniais metais (Y – 1)</i>	<i>Vertė (YYY) einamaisiais kalendoriniais metais (Y)</i>
ĮVN	200 000	0
1 valstybė narė	80 000	0
Kitos 25 valstybės narės	0	0

37 paveikslas. Išankstinis pranešimas, kai nacionalinė valiuta yra kita nei euras

⁽⁸⁴⁾ PVM direktyvos 284c straipsnio 1 dalies c punktas.

4.4. Vienas atskiras identifikacinis numeris („EX“ numeris)

Įsisteigimo valstybė narė privalo ⁽⁸⁵⁾ identifikuoti bet kurią mažąją įmonę, kuri, pateikusi išankstinį pranešimą, laikoma turinčia teisę taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą ir atitinka neapmokestinimo PVM sąlygas. Identifikavimas reikalingas tik pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą, o ne nacionalinę MVĮ schemą. Atskiras identifikacinis numeris, suteikiamas MVĮ, yra su sufiksu „EX“. Įsisteigimo valstybė narė suteikia mažajai įmonei „EX“ numerį, kuriuo mažoji įmonė galės naudotis visose valstybėse narėse, kuriose ji gali taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą. „EX“ numeris nėra PVM mokėtojo kodas. Jis naudojamas tik tarpvalstybinės MVĮ schemos veikimo tikslais.

38 paveikslas. Vienas atskiras identifikacinis „EX“ numeris

„EX“ numeris galios tose valstybėse narėse, kuriose mažoji įmonė taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą. Pirmiau pateiktame paveiksle parodyta, kad „EX“ numeris galios ĮVN, 1 valstybėje narėje, 2 valstybėje narėje ir 3 valstybėje narėje.

Jeigu mažajai įmonei suteikiama galimybė naudotis MVĮ schema valstybėje narėje, kurioje ji jau įregistruota PVM mokėtoja, atitinkama NVN imasi visų reikiamų priemonių užtikrinti, kad prekių tiekimo ir paslaugų teikimo toje valstybėje narėje pagal MVĮ schemą atžvilgiu ta mažoji įmonė nebebūtų joje įregistruota PVM mokėtoja.

⁽⁸⁵⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 3 dalies b punktas.

4.5. Registracijos procedūra

4.5.1. Terminai

Registracijos procedūrą inicijuoja mažoji įmonė, teikdama išankstinį pranešimą savo įsisteigimo valstybėje narėje. Ir įsisteigimo valstybė narė, ir valstybė narė (-ės), kurioje (-iose) mažoji įmonė nori naudotis neapmokestinimu PVM, atliks tam tikrus patikrinimus, kuriais bus nustatyta, ar ta mažoji įmonė gali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema ir taikyti neapmokestinimą PVM. Visas **registracijos procesas neturėtų trukti ilgiau kaip 35 darbo dienas** ⁽⁸⁶⁾ nuo tos dienos, kai įsisteigimo valstybė narė gauna išankstinį pranešimą.

ĮVN turi atlikti patikrinimus per 15 darbo dienų. Jeigu mažoji įmonė turi teisę taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą, nes jos metinė apyvarta Sąjungoje praėjusiais kalendoriniais metais ir einamaisiais kalendoriniais metais neviršija 100 000 EUR, ĮVN perduos jos prašymą neapmokestinančiajai valstybei narei (-ėms). Jeigu mažoji įmonė neturi teisės taikyti šios schemos, ĮVN nusiųs tai mažajai įmonei pranešimą, kad jos prašymas atmetas. Prašymo leisti taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą atmetimas reiškia, kad mažoji įmonė negali neapmokestinti PVM savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų jokioje iš valstybių narių, kuriose ji vykdo ekonominę veiklą, ir ji turės atlikti PVM prievolės pagal standartinę PVM tvarką (arba pagal supaprastintą procedūrą). Alternatyva standartinę PVM tvarkai galėtų būti vieno langelio principu grindžiamos Sąjungos sistemos (OSS) taikymas ⁽⁸⁷⁾ (žr. 7 skirsnį). Vienintelė valstybė narė, kurioje mažoji įmonė galėtų taikyti MVĮ schemą, yra jos ĮVN, jei ši mažoji įmonė atitinka nacionalinės MVĮ schemos taikymo sąlygas.

Neapmokestinančiosios valstybės narės turi per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai gauna ĮVN prašymą, atlikti patikrinimus, pavyzdžiui, patikrinti, ar apyvarta neviršija nacionalinės arba taikytinos konkrečiam sektoriui nustatytos ribinės vertės. Jeigu mažoji įmonė atitinka tarpvalstybinės MVĮ schemos taikymo sąlygas, neapmokestinančioji valstybė narė (-ės) apie tai informuos ĮVN, o ĮVN informuos mažąją įmonę, kad ji gali taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą atitinkamoje valstybėje narėje (-ėse). Jei mažoji įmonė neatitinka sąlygų, neapmokestinančioji valstybė narė (-ės) apie tai informuos ĮVN, o ĮVN tai mažajai įmonei nusiųs pranešimą apie jos prašymo atmetimą. Prašymo atmetimas reiškia, kad ta mažoji įmonė negali neapmokestinti PVM savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų valstybėje narėje (-ėse), kurioje (-iose) ji neatitinka neapmokestinimo PVM sąlygų, ir ji vietoj to turės atlikti PVM prievolės toje valstybėje

⁽⁸⁶⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 5 dalis.

⁽⁸⁷⁾ PVM direktyvos XII antraštinės dalies 6 skyrius.

narėje (-ėse). Mažoji įmonė gali, kaip alternatyvą, rinktis taikyti vieno langelio principu grindžiamą sistemą (OSS) (žr. 7 skirsinį).

Jei konkrečiais atvejais valstybei narei reikia daugiau laiko patikrinimams atlikti, kad būtų užkirstas kelias mokesčių slėpimui ar vengimui, procesas gali trukti ilgiau. Tokiu atveju neapmokestinančioji valstybė narė turi informuoti įsisteigimo valstybę narę, kad reikia daugiau laiko. Taip suteikiama galimybė ĮVN informuoti mažąją įmonę, kad procesas užtruks.

Jeigu ĮVN negauna informacijos apie mažosios įmonės neatitiktį tarpvalstybinio neapmokestinimo PVM taikymo sąlygoms ir NVN jai nepraneša, kad reikia daugiau laiko patikrinimams atlikti, ĮVN gali daryti prielaidą, kad ta mažoji įmonė turi teisę į neapmokestinimą PVM, tačiau tik tinkamu laiku, kad būtų laikomasi 35 darbo dienų termino, skaičiuojamo nuo išankstinio pranešimo pateikimo dienos.

Darbo dienos yra⁽⁸⁸⁾ visos dienos, išskyrus švenčių dienas, šeštadienius ir sekmadienius⁽⁸⁹⁾. 15 darbo dienų laikotarpiu, kuriuo įsisteigimo valstybė narė turėtų patikrinti išankstiniame pranešime pateiktą informaciją, „darbo dienos“ suprantamos kaip įsisteigimo valstybės narės darbo dienos, o 15 darbo dienų laikotarpiu, kuriuo neapmokestinančioji valstybė narė (-ės) atlieka patikrinimus, „darbo dienos“ yra kiekvienos atitinkamos neapmokestinančiosios valstybės narės darbo dienos.

39 paveikslas. Įprastos registracijos procedūros terminai

4.5.2. Taikymo pradžios data

Mažoji įmonė gali pradėti neapmokestinti PVM savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų pagal MVĮ schemą konkrečioje valstybėje narėje nuo tos dienos, kai įsisteigimo valstybė narė tą mažąją įmonę informuoja arba jai patvirtina, kad jos vienas bendras „EX“ numeris gali būti naudojamas toje valstybėje narėje. Mažajai įmonei suteikiamas vienas bendras „EX“ numeris, kurį galima naudoti visose valstybėse narėse, kuriose ji nori taikyti MVĮ schemą ir kurios yra patvirtinusios, kad jose galima taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą. Kiekviena atitinkama valstybė narė turi patvirtinti, kad mažoji įmonė

⁽⁸⁸⁾ 1971 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, nustatantis terminams, datoms ir laikotarpiams taikytinas taisykles, (OL L 124, 1971 6 8, p. 1).

⁽⁸⁹⁾ Kaip apibrėžta Reglamento Nr. 1182/71 2 straipsnio 2 dalyje.

atitinka šios schemos taikymo pagal jos jurisdikciją sąlygas, ir atitinkamai informuoti įsisteigimo valstybę narę. Taigi šios schemos taikymo pradžios data įvairiose valstybėse narėse gali skirtis. Mažoji įmonė turi dėl kiekvienos valstybės narės palaukti iki gaus patvirtinimą, kad galėtų pradėti taikyti šią schemą toje valstybėje narėje.

Valstybės narės, kuriose MVĮ nori taikyti MVĮ schemą, privalo pranešti įsisteigimo valstybei narei, ar ta MVĮ atitinka tarpvalstybinio neapmokestinimo PVM taikymo pagal jų jurisdikciją sąlygas. Jeigu įsisteigimo valstybė narė iš potencialios neapmokestinančiosios valstybės narės negauna atsakymo per 15 darbo dienų nuo to momento, kai ĮVN perdavė MVĮ prašymą potencialiai (-ioms) NVN, tai reikėtų suprasti taip, kad įsisteigimo valstybė narė gali leisti mažajai įmonei naudotis MVĮ schema toje valstybėje narėje nuo visos registracijos procedūros 35 darbo dienų termino pabaigos.

Šios taisyklės išimtis daroma, kai neapmokestinančioji valstybė narė prašo įsisteigimo valstybės narės skirti daugiau laiko papildomiems patikrinimams atlikti tuo atveju, kai kyla įtarimų dėl galimo mokesčių slėpimo ar vengimo. Šiuo atveju įsisteigimo valstybė narė praneša mažajai įmonei, kad reikia daugiau laiko iki bus patvirtinta jos galimybė naudotis tarpvalstybine MVĮ schema.

Kad nebūtų uždelsta leisti naudotis tarpvalstybinio neapmokestinimo PVM, ĮVN turėtų suteikti „EX“ numerį arba jį atnaujinti iškart, kai tik gauna bet kurios NVN patvirtinimą (vėliau gali būti gauta naujesnės informacijos), ir turėtų informuoti mažąją įmonę apie galimybę naudotis neapmokestinimu PVM toje NVN, kaip paaiškinta toliau pateiktame pavyzdyje. Jeigu NVN informuoja ĮVN, kad neapmokestinimo PVM sąlygos nėra įvykdytos, ĮVN turėtų laikytis tokio paties požiūrio ir pranešti mažajai įmonei apie sprendimą atmesti jos prašymą.

31 pavyzdys

MVĮ šiuo metu netaiko MVĮ schemas. Ji nori naudotis neapmokestinimu PVM pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN) ir dvejose neapmokestinančiose valstybėse narėse – 1-ojoje NVN ir 2-ojoje NVN. 2025 m. vasario 3 d. MVĮ pateikia išankstinį pranešimą savo ĮVN. ĮVN, 1-oji NVN ir 2-oji NVN laiko, kad ta MVĮ gali taikyti MVĮ schemą.

Kai tik ĮVN gauna kiekvienos kitos atitinkamos valstybės narės sprendimą, ji patvirtina tos MVĮ atskirą identifikacinį „EX“ numerį. Šiame pavyzdyje tai reiškia, kad schemas taikymo pradžios data ĮVN yra vasario 15 d., 2-ojoje NVN – vasario 24 d., 1-ojoje NVN – kovo 5 d.

	Išankstinio pranešimo pateikimo data	Diena, kurią ĮVN gauna patikrinimų rezultatus iš atitinkamų valstybių narių	MVĮ informavimas, jos „EX“ numerio patvirtinimas	Schemas taikymo pradžios data
ĮVN	2025 m. vasario 3 d.	***	2025 m. vasario 15 d.	2025 m. vasario 15 d.
1 NVN	netaikoma	2025 m. kovo 4 d.	2025 m. kovo 5 d.	2025 m. kovo 5 d.
2 NVN	netaikoma	2025 m. vasario 20 d.	2025 m. vasario 24 d.	2025 m. vasario 24 d.

40 paveikslas. Taikymo pradžios data

*** ĮVN atlieka savo patikrinimus.

4.6. Išankstinio pranešimo atnaujinimas

MVĮ turi iš anksto informuoti savo įsisteigimo valstybę narę apie bet kokį išankstiniame pranešime pateiktos informacijos pakeitimą⁽⁹⁰⁾. Šis informacijos atnaujinimas gali būti susijęs su bet kokia išankstiniame pranešime pateikta informacija.

4.6.1. Su MVĮ susijusios informacijos pakeitimas

Išankstinį pranešimą pateikusias mažosios įmonės gali pateikti atnaujintą išankstinį pranešimą, jame informuodamos apie bet kokius savo pavadinimo, juridinio statuso, veiklos, adreso ar kitus pokyčius. Informacija, kuri buvo iš pradžių pateikta išankstiniame pranešime, bus pakeista atnaujintame išankstiniame pranešime pateikiama informacija.

⁽⁹⁰⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 4 dalis.

4.6.2. Schemos taikymo išplėtimas, įtraukiant papildomą valstybę narę (-es)

Jeigu mažoji įmonė nori naudotis neapmokestinimu PVM pagal MVĮ schemą kitoje valstybėje narėje (-ėse) nei tos, kurios nurodytos išankstiniame pranešime, ji turėtų pateikti atnaujintą išankstinį pranešimą. Į atnaujintą pranešimą neturėtų būti įtraukta informacija, kuri jau pateikta pirmiau pateiktose ataskaitose⁽⁹¹⁾, išskyrus atskirą MVĮ suteiktą identifikacinį „EX“ numerį, jeigu jis suteiktas iki atnaujinto išankstinio pranešimo pateikimo.

Atnaujinant išankstinį pranešimą teikiamas prašymas išplėsti tarpvalstybinės MVĮ schemos taikymą, kad ji būtų taikoma papildomose valstybėse narėse, bus išnagrinėtas baigus nagrinėti pradinį išankstinį pranešimą. Tai reiškia, kad net jeigu atnaujintas išankstinis pranešimas pateikiamas anksčiau nei mažajai įmonei suteikiamas „EX“ numeris, atnaujintas išankstinis pranešimas bus nagrinėjamas tik baigus nagrinėti pradinį išankstinį pranešimą. Pats procesas yra toks pats kaip ir teikiant išankstinį pranešimą: visa procedūra neturėtų trukti ilgiau kaip 35 darbo dienas. Įsisteigimo valstybė narė praneša mažajai įmonei apie jos prašymo priėmimą arba atmetimą. Jeigu prašymas leisti naudotis neapmokestinimu PVM papildomoje valstybėje narėje (-ėse) yra priimamas, neapmokestinimas PVM tose valstybėse narėse bus taikomas nuo tos dienos, kai mažoji įmonė gaus patvirtinimą, kad ji gali toje papildomoje valstybėje narėje (-ėse) naudoti jau turimą vieną atskirą identifikacinį „EX“ numerį.

4.6.3. Reikšmingos iki „EX“ numerio suteikimo aptiktos klaidos

Jeigu mažoji įmonė, prieš jai suteikiant „EX“ numerį, aptinka reikšmingų klaidų išankstiniame pranešime pateiktoje informacijoje, ji turi galimybę ištaisyti išankstinį pranešimą, pateikdama antrą išankstinį pranešimą. Šis antras išankstinis pranešimas bus laikomas pataisa. Pataisytame išankstiniame pranešime pateikiama informacija, kuria pakeičiama pradiniam išankstiniame pranešime pateikta informacija. Šiuo atveju 35 darbo dienų laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo pataisyto išankstinio pranešimo pateikimo dienos.

Reikšmingos klaidos yra su mažąja įmone susijusios informacijos (pavadinimo ir kt.), tiktų prekių ir teiktų paslaugų, apie kurias pranešta, verčių ir atsisakymo taikyti tarpvalstybinę schemą vienoje ar keliose valstybėse narėse klaidos.

⁽⁹¹⁾ PVM direktyvos 284a straipsnio 2 dalis.

4.6.4. Po „EX“ numerio suteikimo atliekamos pataisos ir aptinkamos klaidos

Pataisos turėtų būti atliekamos pateikiant atnaujintą išankstinį pranešimą. Tai daroma ir dėl klaidų, aptiktų po mažosios įmonės įtraukimo į MVĮ schemą.

Atnaujintame išankstiniame pranešime visada turėtų būti nurodomas MVĮ jau suteiktas atskiras identifikacinis „EX“ numeris ir turėtų būti pateikiama informacija, kurios dar nepateikta išankstiniame pranešime. Atnaujintame išankstiniame pranešime pateikiama informacija, kuria pakeičiama pradiniam išankstiniame pranešime pateikta informacija. Atnaujintas išankstinis pranešimas bus laikomas gautu tik kai išankstinis pranešimas jau bus išnagrinėtas visų atitinkamų NVN atžvilgiu ir mažoji įmonė bus informuota apie rezultatą.

Jeigu, remiantis nauja informacija, pateikta atnaujintame išankstiniame pranešime, paaiškėtų, kad mažoji įmonė neturi teisės dalyvauti tarpvalstybinėje MVĮ schemoje arba iš tiesų niekada neatitiko dalyvavimo joje sąlygų, ji bus pašalinta iš MVĮ schemas, tai taikant atgaline data. Tai reiškia, kad mažoji įmonė bus laikoma nuo pradinio išankstinio pranešimo pateikimo dienos neturėjusia teisės naudotis tarpvalstybine MVĮ schema ir nuo tos dienos savo tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms privalės taikyti standartinę PVM tvarką arba supaprastintas procedūras. Jeigu mažoji įmonė, remdamasi pradinio išankstinio pranešimo pateikimo rezultatu, bus neapmokestinusi PVM savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų vienoje ar keliose valstybėse narėse, ji turės susisiekti su atitinkamomis valstybėmis narėmis, kad sureguliuotų savo PVM padėtį.

4.7. Ketvirčio ataskaita

Reikalavimų laikymosi prievolės yra supaprastintos: mažoji įmonė turi savo įsisteigimo valstybėje narėje teikti vieną bendrą ketvirčio ataskaitą dėl visų **visose valstybėse narėse** tiekiamų prekių ir teiktų paslaugų.

Ketvirčio ataskaitos paskirtis dvejopa: a) ji teikia įsisteigimo valstybei narei galimybę stebėti mažosios įmonės metinę apyvartą Sąjungoje ir b) ji teikia kiekvienai neapmokestinančiajai valstybei narei galimybę tikrinti, ar ir toliau laikomasi neapmokestinimo PVM sąlygų. Taigi MVĮ turi pranešti apie savo **apyvartą** (žr. 2.4 skirsnį) kiekvieną kalendorinį ketvirtį ⁽⁹²⁾ visose valstybėse narėse, įskaitant ir tas valstybes nares, kuriose ta mažoji įmonė netaiko MVĮ schemas, nepriklausomai nuo to, ar ji ten vykdo ekonominę veiklą.

⁽⁹²⁾ PVM direktyvos 284b straipsnis.

Ketvirčio ataskaita įsisteigimo valstybėje narėje turi būti pateikta per mėnesį nuo to kalendorinio ketvirčio pabaigos.

Kalendoriniai ketvirčiai		Ketvirčio ataskaitos teikimo laikotarpis
I k.	Sausis, vasaris, kovas	Balandis
II k.	Balandis, gegužė, birželis	Liepa
III k.	Liepa, rugpjūtis, rugsėjis	Spalis
IV k.	Spalis, lapkritis, gruodis	Sausis

41 paveikslas. Ataskaitiniai laikotarpiai ir ataskaitos pateikimo terminas

Mažoji įmonė turėtų teikti ataskaitą naudodama savo vieną identifikacinį „EX“ numerį. Tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertė turi būti nurodoma pagal valstybes nares ir išreiškiama eurai⁽⁹³⁾. Tačiau euro neįsivedusios valstybės narės gali reikalauti, kad vertė būtų išreikšta jų nacionaline valiuta. Tokiu atveju perskaičiuojant valiutą mažosios įmonės naudojamas valiutos kursas yra Europos Centrinio Banko pirmąją tų kalendorinių metų dieną paskelbtas valiutos kursas, o jei tą dieną kursas neskelbiamas, turi būti naudojamas kitą dieną paskelbtas valiutos kursas.

Jei valstybė narė, leidžianti taikyti neapmokestinimą PVM, taiko daugiau kaip vieną ribinę vertę, MVĮ turėtų atskirai pagal kiekvieną iš tų ribinių verčių nurodyti tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertę. Tai padeda stebėti, ar konkrečiam sektoriui nustatyta ribinė vertė yra tinkamai taikoma.

⁽⁹³⁾ PVM direktyvos 284c straipsnio 1 dalis.

32 pavyzdys

Mažoji įmonė, vykdanči nuotolinę prekybą prekėmis galutiniams vartotojams, taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje (JVN) ir 1 valstybėje narėje. Ji nevykdo jokios ekonominės veiklos kitose valstybėse narėse. JVN taiko vieną nacionalinę metinę ribinę vertę, o 1 valstybė narė taiko dvi sektoriams nustatytas ribines vertes: viena iš jų nustatyta statybos sektoriui, kita – visiems kitiems verslo sektoriams. MVĮ turi nurodyti kiekvieną kalendorinį ketvirtį kiekvienoje valstybėje narėje tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertę. Jeigu valstybė narė taiko sektoriams nustatytas ribines vertes, tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertės turi būti išskaidomos pagal sektoriams nustatytas ribines vertes, o jeigu jokių prekių netiekta ir paslaugų neteikta, įrašomas nulis (0).

II ketvirtį JVN tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertė sudaro 6 000 EUR, o 1 valstybėje narėje „kitos“ veiklos sektoriuje tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertė – 10 000 EUR. Mažoji įmonė neužsiima jokia veikla statybos sektoriuje, taigi šiam sektoriui nustatyta ribinė vertė netaikoma jokioms jos tiektyms prekėms ar teiktoms paslaugoms. Duomenys apie tiekty prekes ir teiktas paslaugas turėtų būti pateikiami ketvirčio ataskaitoje, kaip parodyta toliau:

Ketvirčio ataskaita už II ketv.	
<i>Valstybė narė</i>	<i>Vertė (EUR)</i>
JVN	6 000
1 valstybė narė:	
- Statyba	0
- Kita	10 000
Kitos 25 valstybės narės:	0

42 paveikslas. Ketvirčio ataskaitos teikimo pavyzdys

Mažoji įmonė turi atskirai pagal kiekvieną ribinę vertę nurodyti tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertę⁽⁹⁴⁾. Jei mažoji įmonė per kalendorinį ketvirtį netiekė jokių prekių ir neteikė jokių paslaugų, kurioms taikytina viena ar visos ribinės vertės, ji turėtų ataskaitoje įrašyti nulį (0).

⁽⁹⁴⁾ PVM direktyvos 284c straipsnio c punktas.

Kiekviena įsisteigimo valstybė narė gali nuspręsti, kaip ataskaitos turi būti teikiamos jos jurisdikcijos teritorijoje. Gali būti reikalaujama pateikti informaciją elektroninėmis priemonėmis, tačiau įsisteigimo valstybė narė neprivalo nustatyti tokios prievolės ⁽⁹⁵⁾. Jeigu įsisteigimo valstybė narė reikalauja, kad ketvirčio ataskaita būtų pateikta elektroninėmis priemonėmis, jos pateikimui elektroninėmis priemonėmis taikomos tos valstybės narės nustatytos sąlygos.

4.7.1. Įtrauktinos vertės

Į ketvirčio ataskaitą įtraukiamos tos pačios vertės, kurios pateiktos išankstiniame pranešime (žr. 4.3 skirsnį, kuriame taip pat daroma nuoroda į bendrąjį 2.4 skirsnį dėl metinės apyvartos). Vertės turėtų būti nurodomos be PVM ⁽⁹⁶⁾.

MVĮ turėtų vienoje bendroje ketvirčio ataskaitoje nurodyti bendrą visose valstybėse narėse tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertę. Jei kurioje nors valstybėje narėje netiekta jokių prekių ir netiekta jokių paslaugų, MVĮ turėtų ataskaitoje įrašyti nulį (0).

4.7.2. Ypatingas atvejis – pirmoji ketvirčio ataskaita

Nuo išankstinio pranešimo pateikimo dienos iki neapmokestinimo PVM taikymo pradžios dienos (kai MVĮ suteikiamas „EX“ numeris) gali susidaryti pirmojoje ketvirčio ataskaitoje nurodomos apyvartos spraga arba dubliavimas, palyginti su išankstiniame pranešime pateiktais duomenimis. Siekiant tai ištaisyti, į pirmąją ketvirčio ataskaitą turėtų būti įtraukiamas toliau apibūdintas prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, kaip aprašyta toliau pateiktuose pavyzdžiuose.

⁽⁹⁵⁾ PVM direktyvos 284c straipsnio 2 dalis.

⁽⁹⁶⁾ PVM direktyvos 288 straipsnis.

33 pavyzdys

2025 m. kovo 4 d. MVĮ pateikia išankstinį pranešimą. Išankstiniame pranešime nurodoma praėjusių kalendorinių metų (Y – 1) metinė apyvarta ir einamųjų kalendorinių metų (Y) metinė apyvarta, kuri šiame pavyzdyje yra apyvarta nuo sausio 1 d. iki kovo 3 d. Balandžio 11 d. MVĮ iš savo įsisteigimo valstybės narės gauna atskirą identifikacinį „EX“ numerį. Nuo balandžio 11 d. mažoji įmonė gali pradėti neapmokestinti PVM savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų.

Pirmoji išsami ketvirčio ataskaita, kurią turi pateikti MVĮ, yra II ketvirčio ataskaita ir apima balandžio, gegužės ir birželio mėnesiais įvykdytus sandorius. Ji turėtų būti pateikta laikotarpiu nuo liepos 1 d. iki liepos 31 d.

Siekiant, kad nesusidarytų spragų ir būtų užfiksuoti sandoriai, įvykdyti nuo išankstinio pranešimo pateikimo dienos (kovo 4 d.) iki pirmojo kalendorinio ketvirčio pabaigos (kovo 31 d.), kurie įtraukiami į metinę apyvartą, MVĮ taip pat pateikia ketvirčio ataskaitą už I ketvirtį, kuri apima tik laikotarpiu nuo kovo 4 d. iki kovo 31 d. įvykdytus sandorius. Nuo sausio 1 d. iki kovo 3 d. įvykdyti sandoriai jau yra įtraukti į išankstinį pranešimą.

34 pavyzdys

Liepos 15 d. MVĮ pateikia išankstinį pranešimą. Išankstiniame pranešime nurodoma praėjusių kalendorinių metų (Y – 1) metinė apyvarta ir einamųjų kalendorinių metų (Y) metinė apyvarta, kuri šiame pavyzdyje yra apyvarta nuo sausio 1 d. iki liepos 14 d. Rugpjūčio 7 d. MVĮ suteikiamas „EX“ numeris.

Pirmoji ketvirčio ataskaita, kurią turi pateikti MVĮ, yra III ketvirčio ataskaita ir apima liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais įvykdytus sandorius. Ji turėtų būti pateikta laikotarpiu nuo spalio 1 d. iki spalio 31 d.

Siekiant išvengti išankstiniame pranešime nurodytos metinės apyvartos, kuri jau apima iki liepos 14 d. (imtina) įvykdytus sandorius, dubliavimo, į pirmąją ketvirčio ataskaitą turėtų būti įtraukti tik laikotarpiu nuo liepos 15 d. iki rugsėjo 30 d. įvykdyti sandoriai.

35 pavyzdys

20YY metų gruodžio 20 d. MVĮ pateikia išankstinį pranešimą. Išankstiniame pranešime nurodoma praėjusių kalendorinių metų (Y – 1) metinė apyvarta ir einamųjų kalendorinių metų (Y) metinė apyvarta, kuri šiame pavyzdyje yra apyvarta nuo sausio 1 d. iki gruodžio 19 d. 20YY + 1 metų sausio 16 d. MVĮ suteikiamas „EX“ numeris.

Pirmoji išsami ketvirčio ataskaita, kurią turi pateikti MVĮ, yra 20YY + 1 metų I ketvirčio ataskaita ir apima 20YY + 1 metų sausio, vasario ir kovo mėnesiais įvykdytus sandorius. Ji turėtų būti pateikta laikotarpiu nuo balandžio 1 d. iki balandžio 30 d.

Kad būtų užfiksuoti sandoriai, įvykdyti nuo išankstinio pranešimo pateikimo dienos (20YY metų gruodžio 20 d.) iki 20YY metų ketvirtojo kalendorinio ketvirčio pabaigos (gruodžio 31 d.), MVĮ taip pat pateikia ketvirčio ataskaitą už IV ketvirtį, kuri apima tik laikotarpiu nuo 20YY metų gruodžio 20 d. iki gruodžio 31 d. įvykdytus sandorius.

4.7.3. Ypatingu atveju, kai viršijama metinės apyvartos Sąjungoje ribinė vertė, pateikiama galutinė ataskaita

Jei viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė – 100 000 EUR, mažoji įmonė turi per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai viršyta Sąjungos metinė ribinė vertė, apie tai informuoti savo įsisteigimo valstybę narę. Tai daroma pateikiant **galutinę ataskaitą**, kurioje pateikiama ši informacija:

- nuo to kalendorinio ketvirčio pradžios iki metinės apyvartos Sąjungoje ribinės vertės viršijimo dienos įsisteigimo valstybėje narėje tiekų prekių ir teiktų paslaugų bendra vertė;
- nuo to kalendorinio ketvirčio pradžios iki metinės apyvartos Sąjungoje ribinės vertės viršijimo dienos visose kitose valstybėse narėse tiekų prekių ir teiktų paslaugų bendra vertė.

Priešingai nei taikant nacionalinę metinę ribinę vertę, **nėra leidimo nukrypti ar pereinamojo laikotarpio** nuo to momento, kai viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė, iki to momento, kai mažoji įmonė netenka galimybės taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą. Daugiau informacijos pateikta 4.8 skirsnyje.

36 pavyzdys

2025 m. rugsėjo 1 d. MVĮ viršija Sąjungos metinę ribinę vertę ir per 15 darbo dienų informuoja savo ĮVN apie šią padėtį, pateikdama galutinę ataskaitą. MVĮ turi faktiškai nustoti taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 2025 m. rugsėjo 1 d., nuo to sandorio, dėl kurio metinė apyvarta viršija Sąjungos ribinę vertę. Galutinėje ataskaitoje turėtų būti nurodyta nuo 2025 m. liepos 1 d. iki rugsėjo 1 d. (imtinai) (iki sandorio, dėl kurio metinė apyvarta Sąjungoje viršijo Sąjungos metinę ribinę vertę) tiekty prekių ir teiktų paslaugų vertė ir ši ataskaita turi būti pateikta per 15 darbo dienų, skaičiuojant nuo 2025 m. rugsėjo 1 d.

Viršijusi Sąjungos metinę ribinę vertę – 100 000 EUR, MVĮ visose valstybėse narėse, leidusiose taikyti neapmokestinimą PVM, netenka galimybės naudotis tarpvalstybine MVĮ schema. MVĮ gali toliau naudotis nacionaline MVĮ schema savo įsisteigimo valstybėje narėje, jeigu atitinka neapmokestinimo PVM toje valstybėje narėje sąlygas (išsamiau apie tai žr. 4.8 skirsnyje).

Mažoji įmonė vis dar galėtų apsvarstyti galimybę (jeigu atitinka sąlygas) taikyti specialią vieno langelio principu grindžiamą sistemą (OSS) prekių tiekimui ir paslaugų teikimui valstybėse narėse, kitose nei įsisteigimo valstybė narė, kuriose ji vykdo ekonominę veiklą, už kurią deklaruotinas ir mokėtinas PVM ⁽⁹⁷⁾.

Sąjungos metinės ribinės vertės – 100 000 EUR – viršijimas lemia, kad mažoji įmonė nebegali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema visose valstybėse narėse, išskyrus įsisteigimo valstybę narę. Mažoji įmonė netenka galimybės naudotis MVĮ schema ĮVN, kai viršija ĮVN nacionalinę metinę ribinę vertę. Išsamiau apie tai skaitykite 4.8 skirsnyje.

4.7.4. Pataisos

Pagal bendrąjį principą, nustatant bet kokią ataskaitų teikimo prievolę, suteikiama galimybė atlikti pataisas. Mažosios įmonės turi galimybę pataisyti ketvirčio ataskaitas, nors tai nėra konkrečiai reglamentuojama MVĮ direktyvoje. Pataisos gali būti atliekamos dėl klaidų arba dėl sandorių atšaukimo, pavyzdžiui, prekių grąžinimo.

Ketvirčio ataskaita, kuri jau pateikta, pataisoma pakartotinai pateikiant pradinę ketvirčio ataskaitą. Pakartotinai teikiamoje ketvirčio ataskaitoje pateikiama informacija, kuria

⁽⁹⁷⁾ [Vieno langelio principu grindžiama apmokestinimo PVM sistema \(OSS\) – Europos Komisija \(europa.eu\)](http://europa.eu)

pakeičiama pradinėje ataskaitos versijoje pateikta informacija ⁽⁹⁸⁾. Terminas, per kurį galima pataisyti ketvirčio ataskaitą, yra treji metai.

4.7.5. Kitos supaprastintos prievolės

Valstybės narės turi galimybę atleisti mažąsias įmones nuo pareigos atlikti kai kurias prievoles ⁽⁹⁹⁾, pavyzdžiui, išrašyti sąskaitas faktūras. Jeigu valstybė narė reikalauja, kad MVĮ išrašytų sąskaitą faktūrą, tai turėtų būti **supaprastinta sąskaita faktūra** ⁽¹⁰⁰⁾. Į supaprastintą sąskaitą faktūrą turi būti įtraukti bent šie elementai:

- a) supaprastintos sąskaitos faktūros išrašymo data,
- b) mažosios įmonės „EX“ numeris,
- c) tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų rūšies identifikavimo duomenys,
- d) tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų kiekis,
- e) įrašas, kad tiekiamos prekės ar teikiamos paslaugos yra neapmokestinamos PVM pagal MVĮ schemą,
- f) jeigu pradinė supaprastinta sąskaita faktūra yra pataisyta – nuoroda į tą pradinę supaprastintą sąskaitą faktūrą.

Daugiau informacijos apie jūsų įsisteigimo valstybėje narėje ir visose kitose valstybėse narėse taikomas taisykles yra prieinama MVĮ skirtame interneto portale ⁽¹⁰¹⁾.

4.7.6. Prievolių nevykdymo padariniai

Kai mažoji įmonė daugiau kaip 30 dienų vėluoja pateikti ketvirčio ataskaitą arba kai vėluojama pateikti iš eilės dvi ar daugiau ketvirčio ataskaitų ⁽¹⁰²⁾, bet kuri NVN gali reikalauti, kad, nukrypstant nuo pagrindinės taisyklės, tokia įmonė atliktų PVM prievoles, kaip antai įsiregistruoti PVM mokėtoju ir teikti periodines PVM deklaracijas ⁽¹⁰³⁾ savo valstybėje narėje. Jeigu MVĮ taiko MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje, įVN tokiais atvejais taip pat gali nustatyti MVĮ prievolę įsiregistruoti PVM mokėtoja ir teikti periodines PVM deklaracijas.

⁽⁹⁸⁾ Po 2023 m. lapkričio 20 d. įvykusio 123-iojo posėdžio pateiktos gairės: *Document D – taxud.c.1(2024)4333871 – 1078*.

⁽⁹⁹⁾ PVM direktyvos 292d straipsnis.

⁽¹⁰⁰⁾ PVM direktyvos 220a straipsnio 1 dalies c punktas ir 226b straipsnis.

⁽¹⁰¹⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu/>

⁽¹⁰²⁾ Po 2023 m. lapkričio 20 d. įvykusio 123-iojo posėdžio pateiktos gairės: *Document D – taxud.c.1(2024)4333871 – 1078*.

⁽¹⁰³⁾ PVM direktyvos 284d straipsnio 3 dalis.

Nors, kai nevykdomos prievolės, bet koks su PVM susijęs supaprastinimas panaikinamas, iš apmokestinamojo asmens negali būti atimta galimybė taikyti patį neapmokestinimą PVM. Jeigu MVĮ neapmokestinimas PVM taptų netaikytinas dėl formaliųjų reikalavimų nesilaikymo, tai prieštarautų esminiams bendriesiems PVM sistemos principams.

37 pavyzdys

MVĮ taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą 1 valstybėje narėje ir 2 valstybėje narėje. Ji iki termino nepateikia ĮVN ketvirčio ataskaitos už III ketvirtį.

Priklausomai nuo to, kokių veiksmų ĮVN imasi dėl vėlavimo teikti kitas ataskaitas ar deklaracijas pagal jos jurisdikciją, ĮVN gali pirmiausia nusiųsti priminimą MVĮ, suteikdama papildomą ketvirčio ataskaitos pateikimo terminą.

Jei MVĮ daugiau kaip 30 dienų vėluoja pateikti ketvirčio ataskaitą arba jei vėluojama pateikti iš eilės dvi ar daugiau ketvirčio ataskaitų, 2 valstybė narė gali (nors neprivalo) nuspręsti laikinai sustabdyti PVM supaprastinimo, susijusio su MVĮ schema, taikymą, reikalaujama, kad MVĮ įsiregistruotų PVM mokėtoja pagal jos jurisdikciją ir teiktų PVM deklaraciją.

Pagal šį scenarijų:

- MVĮ vis dar galėtų savo tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų neapmokestinti PVM pagal tarpvalstybinę MVĮ schemą 2 valstybėje narėje,
- MVĮ vis vien privalėtų savo įsisteigimo valstybėje narėje teikti ketvirčio ataskaitas dėl visose valstybėse narėse tiekiamų prekių ir teiktų paslaugų,
- be to, nukrypstant nuo pagrindinės taisyklės, MVĮ privalo įsiregistruoti PVM mokėtoja ir teikti PVM deklaracijas 2 valstybėje narėje. Kadangi sandoriai bus neapmokestinami PVM, NVN prireikus pateiks mažajai įmonei gairių, kaip teikti PVM deklaracijas.

Jeigu MVĮ neįsiregistruoja PVM mokėtoja ir neteikia PVM deklaracijos 2 valstybėje narėje dėl to, kad nepateikė ketvirčio ataskaitos už III ketvirtį, 2 valstybė narė gali nuspręsti taikyti nuobaudas arba sankcijas už tai, kad neįsiregistruota PVM mokėtoja ir neteikiama periodinių PVM deklaracijų 2 valstybėje narėje. Tokios sankcijos ar nuobaudos gali būti taikomos tik jei 2 valstybė narė pirmiau nustatė mažosios įmonės prievolę įsiregistruoti PVM mokėtoja ir teikti PVM deklaracijas 2 valstybėje narėje, tačiau mažoji įmonė tos prievolės neįvykdė.

Kai MVĮ, laiku pateikdama ketvirčio ataskaitas, įrodo, kad laikosi prievolių teikti ataskaitas, 2 valstybė narė turėtų atleisti tą MVĮ nuo prievolės įsiregistruoti PVM mokėtoja ir teikti PVM deklaracijas pagal jos jurisdikciją.

Tuo atveju, kai viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė – 100 000 EUR – ir mažoji įmonė apie tai neinformuoja savo ĮVN per 15 darbo dienų pateikdama galutinę ataskaitą, ĮVN gali tai mažajai įmonei taikyti sankcijas.

4.8. Pasitraukimas iš tarpvalstybinės MVĮ schemos

4.8.1. Savanoriškas šios schemos taikymo nutraukimas

Šios schemos taikymas nutraukiamas šiomis aplinkybėmis:

- a) kai MVĮ nusprendžia kai kuriose arba visose valstybėse narėse nebetaikyti neapmokestinimo PVM pagal MVĮ schemą;
- b) kai MVĮ nusprendžia nebetaikyti tarpvalstybinės MVĮ schemos, tačiau toliau taikyti nacionalinę MVĮ schemą tik savo įsisteigimo valstybėje narėje;
- c) kai MVĮ nutraukia savo ekonominę veiklą.

Kiekvienomis iš minėtų aplinkybių mažoji įmonė privalo informuoti savo įsisteigimo valstybę narę pateikdama atnaujintą išankstinį pranešimą⁽¹⁰⁴⁾. **Schemos taikymo nutraukimas įsigalios nuo kito kalendorinio ketvirčio**, eisiančio po MVĮ atnaujintos informacijos gavimo, **pirmosios dienos**.

38 pavyzdys

MVĮ taiko tarpvalstybinę schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje, 1 valstybėje narėje ir 2 valstybėje narėje. Ji nusprendžia nustoti taikyti MVĮ schemą 2 valstybėje narėje, nes toje valstybėje narėje nebetieks prekių ir nebeteiks paslaugų. Gegužės 15 d. (II ketvirčio antrąjį mėnesį) ji savo įsisteigimo valstybėje narėje pateikia atnaujintą išankstinį pranešimą, kuriame informuoja apie šią naują padėtį. 2 valstybėje narėje neapmokestinimas PVM nebebus taikomas nuo liepos 1 d. (III ketvirčio pirmojo mėnesio) ir nuo tos dienos 2 valstybėje narėje nebegalios „EX“ numeris.

⁽¹⁰⁴⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 4 dalis.

Kai informacija apie schemos taikymo nutraukimą **gaunama per paskutinį kalendorinio ketvirčio mėnesį**, jos taikymo nutraukimas įsigalioja nuo **kito kalendorinio ketvirčio antrojo mėnesio pirmosios dienos**.

39 pavyzdys

MVĮ taiko tarpvalstybinę schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje, 1 valstybėje narėje ir 2 valstybėje narėje. Ji nusprendžia nustoti taikyti MVĮ schemą 2 valstybėje narėje, nes toje valstybėje narėje nebetieks prekių ir nebeteiks paslaugų. Birželio 15 d. (II ketvirčio trečiąjį mėnesį) ji savo įsisteigimo valstybėje narėje pateikia atnaujintą išankstinį pranešimą, kuriame informuoja apie šią naują padėtį. 2 valstybėje narėje neapmokestinimas PVM nebebus taikomas nuo rugpjūčio 1 d. (III ketvirčio antrojo mėnesio) ir nuo tos dienos 2 valstybėje narėje nebegalios „EX“ numeris.

Jei MVĮ nuspręstų nebetaikyti MVĮ schemos kurioje nors valstybėje narėje, ji turėtų apie tai informuoti savo įsisteigimo valstybę narę, pateikdama atnaujintą išankstinį pranešimą. Tokiu atveju ĮVN nedelsdama sustabdys „EX“ numerio galiojimą visose valstybėse narėse.

4.8.2. Nebegalėjimas naudotis šia schema

Mažoji įmonė nebegali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema šiomis aplinkybėmis:

- a) kai viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė –100 000 EUR, arba
- b) kai viršijama nacionalinė metinė ribinė vertė valstybėje narėje, leidusioje taikyti neapmokestinimą PVM (arba pereinamasis laikotarpis yra pasibaigęs),
- c) kai yra numanoma, kad MVĮ nutraukė savo ekonominę veiklą, tačiau ji apie tai nepranešė ĮVN,
- d) kai mažosios įmonės vykdyta apmokestinamoji veikla nedelsiant nutraukiama dėl bankroto.

4.8.2.1. Metinės apyvartos Sąjungoje ribinės vertės viršijimas

Kai per kalendorinius metus viršijama metinės apyvartos Sąjungoje ribinė vertė – 100 000 EUR, mažoji įmonė nuo to momento nebegali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema visose valstybėse narėse, išskyrus įsisteigimo valstybę narę, jei pastarojoje valstybėje narėje nacionalinė metinė ribinė vertė neviršijama. „Nuo to momento“ praktiškai reiškia dieną, kurią viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė, **nuo to prekių**

tiekinimo ar paslaugų teikimo, dėl kurio viršyta Sąjungos metinė ribinė vertė – 100 000 EUR. Priešingai nei tada, kai viršijamos valstybių narių nustatytos nacionalinės metinės ribinės vertės, viršijus Sąjungos metinę ribinę vertę pereinamojo laikotarpio nėra.

Viršijus Sąjungos metinę ribinę vertę, „EX“ numeris nustoja galioti visose neapmokestinančiose valstybėse narėse ir mažoji įmonė įpareigojama atlikti PVM prievolės (mokėti PVM, įsiregistruoti PVM mokėtoju, teikti periodines PVM deklaracijas ir kt.) visose valstybėse narėse, kuriose ji vykdo ekonominę veiklą (išskyrus įsisteigimo valstybę narę, jeigu nacionalinė metinė ribinė vertė toje valstybėje narėje nėra viršyta). Kaip alternatyva standartinei PVM tvarkai arba supaprastintoms procedūroms gali būti taikoma vieno langelio principu grindžiama sistema (OSS) (žr. 7 skirsnį).

40 pavyzdys

MVĮ taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje, 1 valstybėje narėje ir 2 valstybėje narėje. Ji taip pat tiekia prekes 3 valstybėje narėje, kurioje ji netaiko MVĮ schemas. 2028 m. III ketvirtį labai padidėja prekių tiekimo 3 valstybėje narėje apimtis. Iki 2028 m. rugsėjo 2 d. šios MVĮ metinė apyvarta Sąjungoje yra 99 900 EUR. Rugsėjo 3 d. ji dar kartą tiekia prekes, kurių vertė 105 EUR, 1 valstybėje narėje. Taigi, metinė apyvarta Sąjungoje 2028 m. rugsėjo 3 d. viršija 100 000 EUR (ji yra 100 005 EUR).

	Metinė ribinė vertė (EUR)	Ketvirčio ataskaita už I ketv. (EUR)	Ketvirčio ataskaita už II ketv. (EUR)	Sandoriai nuo liepos 1 d. iki rugsėjo 2 d. (EUR)	Bendra metinė apyvarta (iki rugsėjo 3 d.) (EUR)
ĮVN	32 000	5 000	7 000	6 000	18 000
1 valstybė narė	40 000	5 000	5 000	3 000	13 105*
2 valstybė narė	85 000	10 000	7 000	3 000	20 000
3 valstybė narė	netaikoma	15 000	5 000	28 900	48 900
Kitos 23 valstybės narės	netaikoma	0	0	0	0
Sąjunga (iš viso)	100 000	35 000	24 000	40 900	100 005

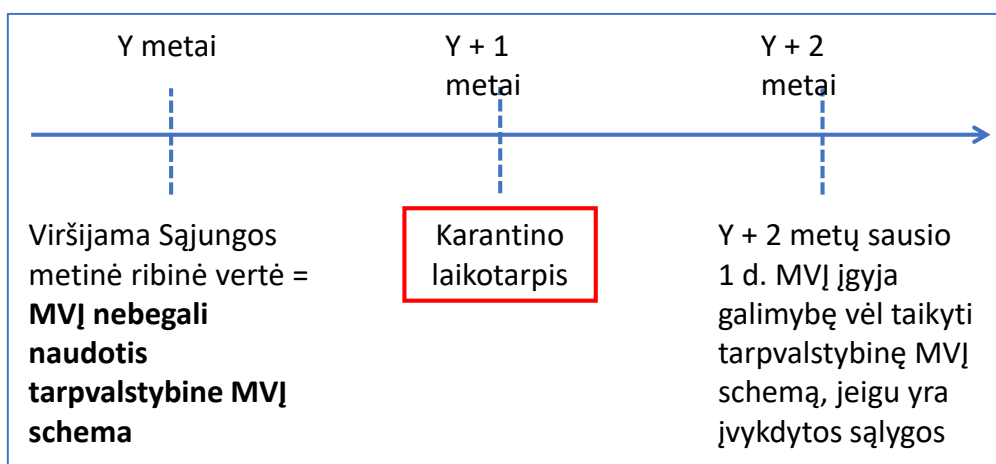
43 paveikslas. Nebegalėjimas naudotis šia schema, kai viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė

* $(5\,000 + 5\,000 + 3\,000 + 105 = 13\,105)$

Šiame pavyzdyje apibūdintu atveju MVĮ nuo 2028 m. rugsėjo 3 d. nebegali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema visose neapmokestinančiose valstybėse narėse (šiam pavyzdyje tai yra 1 ir 2 valstybės narės). Nebegalėjimas naudotis šia schema lemia, kad MVĮ šiose valstybėse narėse turėtų taikyti standartinę PVM tvarką arba supaprastintas procedūras (arba, kaip alternatyvą, vieno langelio principu grindžiamą sistemą (OSS)). MVĮ vis dar galėtų taikyti nacionalinę MVĮ schemą ĮVN, jeigu jos metinė apyvarta ĮVN neviršija toje valstybėje narėje taikomos nacionalinės metinės ribinės vertės.

Kai viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė, tarpvalstybine MVĮ schema nebegalima naudotis visose valstybėse narėse, kuriose ta MVĮ vykdo ekonominę veiklą. Tai reiškia, kad MVĮ jokioje valstybėje narėje (išskyrus ĮVN) negali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema vienu metų trukmės karantino laikotarpiu nuo tada, kai netenka galimybės naudotis šia schema (žr. 44 paveikslą).

Kai MVĮ netenka galimybės naudotis tarpvalstybine MVĮ schema, taikomas karantino laikotarpis iki MVĮ vėl galės naudotis tarpvalstybiniu neapmokestinimu PVM. Tuo atveju, kai viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė, karantino laikotarpis taikomas visose valstybėse narėse, išskyrus įsisteigimo valstybę narę, jeigu yra laikomasi nacionalinės MVĮ schemas taikymo pagal jos jurisdikciją sąlygų. Kai viršijama Sąjungos metinė ribinė vertė, karantino laikotarpio trukmė yra vieni kalendoriniai metai. Tuo karantino laikotarpiu mažoji įmonė negali pateikti atnaujinto išankstinio pranešimo siekdama vėl naudotis tarpvalstybine MVĮ schema kurioje nors valstybėje narėje.

44 paveikslas. Karantino laikotarpis, taikomas, kai viršijama metinės apyvartos Sąjungoje ribinė vertė

Praktiškai, kad mažoji įmonė galėtų vėl taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą, ji turėtų palaukti iki Y + 2 metų sausio 1 d., kai galės pateikti atnaujintą išankstinį pranešimą.

41 pavyzdys

MVĮ taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje, 1 valstybėje narėje ir 2 valstybėje narėje. Ta MVĮ nuo 2028 m. (Y metų) rugsėjo 3 d. nebegali naudotis tarpvalstybine MVĮ schema 1 ir 2 valstybėse narėse. Karantino laikotarpis taikomas per visus 2029 kalendorinius metus (Y + 1 metus). Jei MVĮ norėtų ateityje vėl pradėti naudotis tarpvalstybine MVĮ schema, dėl taikomo karantino laikotarpio ji galėtų prašyti leisti dalyvauti tarpvalstybinėje MVĮ schemoje tik nuo 2030 m. (Y + 2 metų) sausio 1 d., pateikdama išankstinį pranešimą. Išankstiniame pranešime turėtų būti nurodytas ankstesnis mažosios įmonės „EX“ numeris.

Jeigu MVĮ metinė apyvarta Sąjungoje einamaisiais kalendoriniais metais (2030 m.) ir praėjusiais kalendoriniais metais (2029 m.) neviršija Sąjungos metinės ribinės vertės ir jeigu MVĮ atitinka kitas tarpvalstybinės MVĮ schemos taikymo sąlygas, jai gali būti leista naudotis šia schema.

Karantino laikotarpis reiškia, kad MVĮ negali prašyti leisti naudotis tarpvalstybine MVĮ schema jokioje valstybėje narėje Y + 1 metais (2029 m.). Jei MVĮ nori taikyti MVĮ schemą 3 valstybėje narėje (tai yra valstybė narė, kurioje ji anksčiau netaikė tarpvalstybinės MVĮ schemos), dėl taikomo karantino laikotarpio jai taip pat tektų laukti iki 2030 m. sausio 1 d., kai galės pateikti išankstinį pranešimą, kuriame bus prašoma leisti naudotis tarpvalstybine MVĮ schema 3 valstybėje narėje.

4.8.2.2. Nacionalinės metinės apyvartos ribinės vertės viršijimas

Jei per kalendorinius metus metinės apyvartos Sąjungoje ribinė vertė neviršijama, tačiau vienoje ar keliose neapmokestinančiose valstybėse narėse viršijama nacionalinė metinės apyvartos ribinė vertė, mažoji įmonė toje valstybėje narėje (-ėse) nebegali taikyti MVĮ schemos, tačiau galėtų toliau taikyti neapmokestinimą PVM kitoje neapmokestinančiojoje valstybėje narėje (-ėse). Jos „EX“ numeris nebegalios valstybėje narėje (-ėse), kurioje (-iose) viršijama nacionalinė metinė ribinė vertė, tačiau tebegalios kitose neapmokestinančiose valstybėse narėse.

42 pavyzdys

MVĮ taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje, 1 valstybėje narėje, kurioje pereinamasis laikotarpis nenumatytas, ir 2 valstybėje narėje. Ji taip pat tiekia prekes 3 valstybėje narėje, kurioje ji netaiko MVĮ schemas. 2028 m. III ketvirtį labai padidėja prekių tiekimo 1 valstybėje narėje apimtis. Rugsėjo 3 d. MVĮ patiekia 1 000 EUR vertės prekių, taigi metinė apyvarta toje valstybėje narėje viršija nacionalinę metinę ribinę vertę. Kita vertus, metinė apyvarta Sąjungoje neviršija Sąjungos metinės ribinės vertės.

	Metinė ribinė vertė (EUR)	Ketvirčio ataskaita už I ketv. (EUR)	Ketvirčio ataskaita už II ketv. (EUR)	Sandoriai nuo liepos 1 d. iki rugsėjo 2 d. (EUR)	Bendra metinė apyvarta (iki rugsėjo 3 d.) (EUR)
ĮVN	32 000	5 000	7 000	4 000	16 000
1 valstybė narė	40 000	5 000	5 000	30 000	41 000*
2 valstybė narė	85 000	10 000	7 000	3 000	20 000
3 valstybė narė	netaikoma	5 000	0	5 000	10 000
Kitos 23 valstybės narės	netaikoma	0	0	0	0
Sąjunga (iš viso)	100 000	25 000	19 000	42 000	87 000

45 paveikslas. Nebegalėjimas naudotis šia schema, kai viršijama nacionalinė metinė ribinė vertė

*** (5 000 + 5 000 + 30 000 + 1 000 = 41 000)**

Šiame pavyzdyje apibūdintu atveju MVĮ nebegali taikyti neapmokestinimo PVM 1 valstybėje narėje, nes jos metinė apyvarta toje valstybėje narėje (41 000 EUR) viršija nacionalinę metinę ribinę vertę 1 valstybėje narėje (40 000 EUR). Ji turėtų susipažinti su savo PVM prievolėmis 1 valstybėje narėje, susijusiomis su įsiregistravimu PVM mokėtoju ir PVM deklaracijų teikimu. Vis dėlto, kadangi metinė apyvarta Sąjungoje (87 000 EUR) neviršija Sąjungos metinės ribinės vertės (100 000 EUR), MVĮ gali toliau taikyti MVĮ schemą ĮVN ir 2 valstybėje narėje.

Įsigaliojimo data, nuo kurios MVĮ turi nustoti taikyti MVĮ schemą valstybėje narėje, kai viršijama nacionalinė metinė ribinė vertė, priklauso nuo kiekvienos valstybės narės pasirinkto varianto. Valstybės narės turi galimybę taikyti pereinamąjį laikotarpį, kaip paaiškinta 3.3.4 skirsnyje ir pakartota toliau:

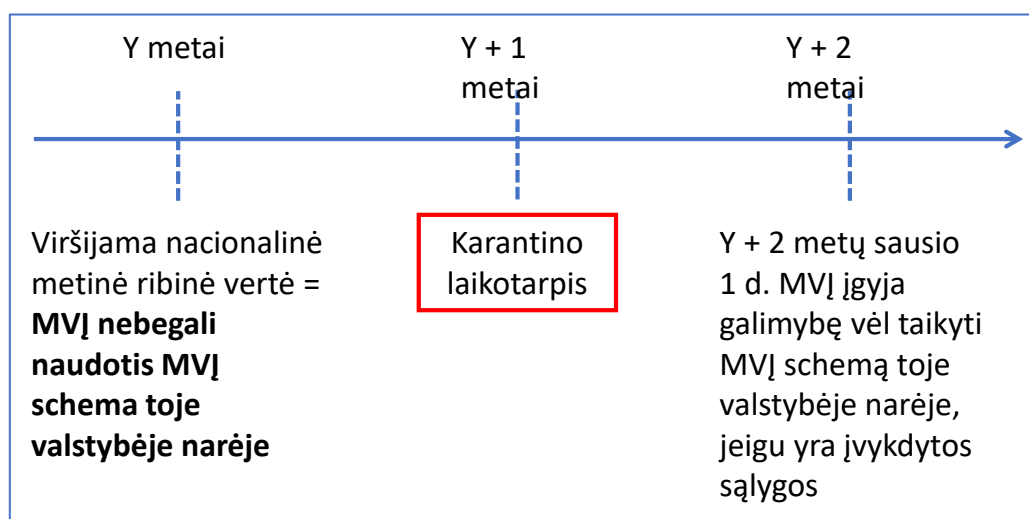
- a) leisti MVĮ toliau taikyti neapmokestinimą PVM pagal MVĮ schemą, jeigu nacionalinė metinė ribinė vertė viršijama ne daugiau kaip 10 proc., bet ne ilgiau kaip iki tų kalendorinių metų pabaigos, arba

- b) leisti MVĮ toliau taikyti neapmokestinimą PVM pagal MVĮ schemą, jeigu nacionalinė metinė ribinė vertė viršijama ne daugiau kaip 25 proc., bet ne ilgiau kaip iki tų kalendorinių metų pabaigos, arba
- c) jei konkreti viršutinė riba netaikoma – leisti MVĮ toliau taikyti neapmokestinimą PVM pagal MVĮ schemą iki 100 000 EUR ribos, bet ne ilgiau kaip iki tų kalendorinių metų pabaigos.

Valstybės narės taip gali rinktis alternatyvą – netaikyti pereinamojo laikotarpio (0 proc.). Tokiu atveju neapmokestinimas PVM turi būti nebetaikomas nuo to momento, kai viršijama nacionalinė metinė ribinė vertė. Praktiškai tai ta diena, kurią viršijama nacionalinė metinė ribinė vertė, **nuo to momento, kai tiekta prekės arba teiktos paslaugos, dėl kurių nacionalinė metinė ribinė vertė (arba taikytina konkrečiam sektoriui nustatyta ribinė vertė) yra viršijama**. Pereinamojo laikotarpio taikymo pavyzdžių pateikta 3.3.4 skirsnyje.

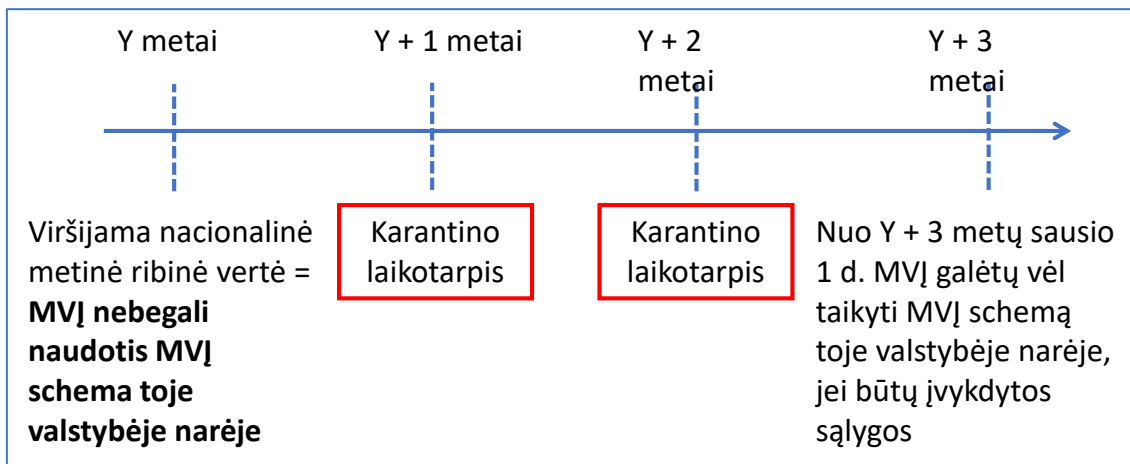
Nacionalinis pereinamasis laikotarpis taikomas, jeigu neviršijama metinės apyvartos Sąjungoje riba. Kai metinė apyvarta Sąjungoje viršija 100 000 EUR, MVĮ nebegali taikyti tarpvalstybinės MVĮ schemos jokiose neapmokestinančiose valstybėse narėse ir nėra pereinamojo laikotarpio, kaip paaiškinta 4.8.2.1 skirsnyje.

MVĮ, kuri nebegali taikyti MVĮ schemos tam tikroje valstybėje narėje, vienu kalendorinių metų laikotarpį negalės pradėti vėl dalyvauti šioje schemoje toje valstybėje narėje. Praktiškai, mažoji įmonė, norėdama vėl taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą toje valstybėje narėje, turėtų palaukti iki Y + 2 metų sausio 1 d., kai galės pateikti atnaujintą išankstinį pranešimą.

46 paveikslas. Karantino laikotarpis, kurio trukmė – vieni kalendoriniai metai

Valstybės narės gali taikyti 2 kalendorinių metų trukmės karantino laikotarpį, kai nacionalinė metinė ribinė vertė viršijama, tačiau Sąjungos metinė ribinė vertė neviršijama.

47 paveikslas. Karantino laikotarpis, kurio trukmė – dveji kalendoriniai metai

4.8.2.3. Prielaida, kad ekonominė veikla nutraukta

Jei mažoji įmonė nesilaikys reikalavimų ir neteiks ketvirčio ataskaitų, ĮVN imsis reikiamų veiksmų padėčiai patikrinti (susisiekdama su mažąja įmone arba kitais būdais). Jei paaiškės, kad ekonominė veikla yra nutraukta, tačiau mažoji įmonė nepranešė ĮVN apie savo padėtį, arba ĮVN galės daryti prielaidą, kad ekonominė veikla yra nutraukta, tai mažajai įmonei nebebus leidžiama naudotis tarpvalstybine MVJ schema, o jos „EX“ numerio galiojimas bus nedelsiant sustabdytas.

Jei per 8 iš eilės kalendorinių ketvirčių laikotarpį nebus pranešta apie jokių prekių tiekimą ar paslaugų teikimą vienoje ar daugiau valstybių narių, bus daroma prielaida (jei nebus priešingos informacijos), kad mažoji įmonė nutraukė savo veiklą atitinkamoje valstybėje narėje (-ėse). Jos „EX“ numeris nebegalios šioje valstybėje narėje (-ėse). Jei nebus pranešta apie prekių tiekimą ar paslaugų teikimą jokiaje iš neapmokestinančiųjų valstybių narių, mažosios įmonės „EX“ numerio galiojimas bus sustabdytas.

4.8.2.4. Bankroto atvejis

Tuo atveju, kai mažosios įmonės vykdyta apmokestinamoji veikla nedelsiant nutraukiama dėl bankroto, ji nuo bankroto paskelbimo momento nebegali naudotis tarpvalstybine MVJ schema. Jeigu apmokestinamoji veikla tęsiama tol, kol vyksta bankroto procedūra, tarpvalstybinę MVJ schemą nustojama taikyti tik kai pateikiamas atnaujintas išankstinis pranešimas⁽¹⁰⁵⁾. Tokiu atveju tarpvalstybinę MVJ schemą nustojama taikyti nuo kito kalendorinio ketvirčio po to, kai gauta informacija iš mažosios

⁽¹⁰⁵⁾ PVM direktyvos 284 straipsnio 4 dalis.

įmonės (ar jos atstovo), pirmosios dienos, arba, kai tokia informacija gaunama per paskutinį kalendorinio ketvirčio mėnesį, nuo kito kalendorinio ketvirčio antrojo mėnesio pirmosios dienos.

4.9. Apeliaciniai skundai

Apeliaciniai skundai ⁽¹⁰⁶⁾ yra nacionalinis klausimas. Kiekviena valstybė narė pati nustato savo taisykles ir procedūras. Taikant MVĮ schemą, mažoji įmonė, kuriai atsisakyta leisti pradėti naudotis arba nebeleidžiama naudotis neapmokestinimu PVM pagal MVĮ schemą, turėtų adresuoti savo skundą juridiniam asmeniui, priėmusiam atitinkamą administracinį sprendimą. Taigi, kai tokio atsisakymo leisti naudotis MVĮ schema arba nebeleidimo ja naudotis priežastis yra ta, kad mažoji įmonė viršijo apyvartos Sąjungoje ribinę vertę, ji turėtų siekti apginti savo teises savo įsisteigimo valstybėje narėje. Kita vertus, tais atvejais, kai atsisakoma leisti naudotis MVĮ schema arba nebeleidžiama ja naudotis dėl to, kad mažoji įmonė viršijo nacionalinę arba taikytiną konkrečiam sektoriui nustatytą ribinę vertę arba neatitinka neapmokestinimo PVM sąlygų, ji turėtų siekti apginti savo teises atitinkamoje neapmokestinančiojoje valstybėje narėje.

Kad mažosios įmonės galėtų sužinoti, kur reikėtų siekti apginti savo teises, įsisteigimo valstybė narė turėtų imtis visų reikiamų priemonių užtikrinti, kad, kai atsisakoma leisti naudotis arba nebegalima naudotis neapmokestinimu PVM, atitinkama mažoji įmonė būtų informuota apie priežastį, dėl kurios priimtas toks sprendimas, ir kurioje valstybėje narėje būtų galima pagal tos valstybės narės nacionalines procedūras siekti apginti savo teises po tokio atsisakymo leisti naudotis MVĮ schema arba kai netenkama galimybės naudotis MVĮ schema.

⁽¹⁰⁶⁾ Po 2022 m. spalio 21 d. įvykusio 121-ojo posėdžio pateiktos gairės: *Document A – taxud.c.1(2023)3139286 – 1055*.

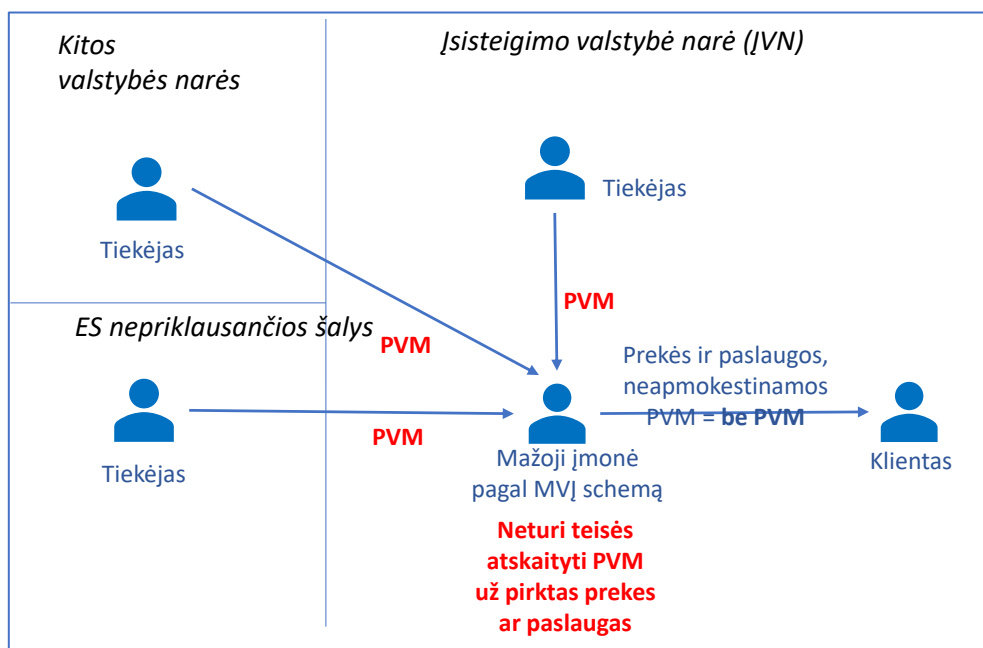
5. Pirkimo PVM atskaita

Šis skirsnis yra **bendras visiems lygmenims**, nepriklausomai nuo to, ar mažoji įmonė nori taikyti MVĮ schemą tik savo įsisteigimo valstybėje narėje (nacionalinis lygmuo), tik kitoje valstybėje narėje (-ėse) (tarpvalstybinis lygmuo) arba savo įsisteigimo valstybėje narėje ir kitoje valstybėje narėje (-ėse) (tarpvalstybinis lygmuo).

Mažoji įmonė, kurios tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos yra neapmokestinamos PVM pagal MVĮ schemą, negali atskaityti PVM, susidariusio perkant prekes ar paslaugas, naudojamas šioms prekėms tiekti ar paslaugoms teikti ⁽¹⁰⁷⁾ (žr. 2 paveikslą).

5.1. Nacionalinė MVĮ schema

Pagal nacionalinę MVĮ schemą mažoji įmonė negali atskaityti pirkimo PVM už pirktas prekes ar paslaugas, naudojamas neapmokestinamoms PVM prekėms tiekti ir (arba) paslaugoms teikti ⁽¹⁰⁸⁾.

48 paveikslas. Nacionalinė MVĮ schema ir teisė atskaityti PVM

⁽¹⁰⁷⁾ PVM direktyvos 289 straipsnis.

⁽¹⁰⁸⁾ Pagal PVM direktyvos 167–171 straipsnius ir 173–177 straipsnius.

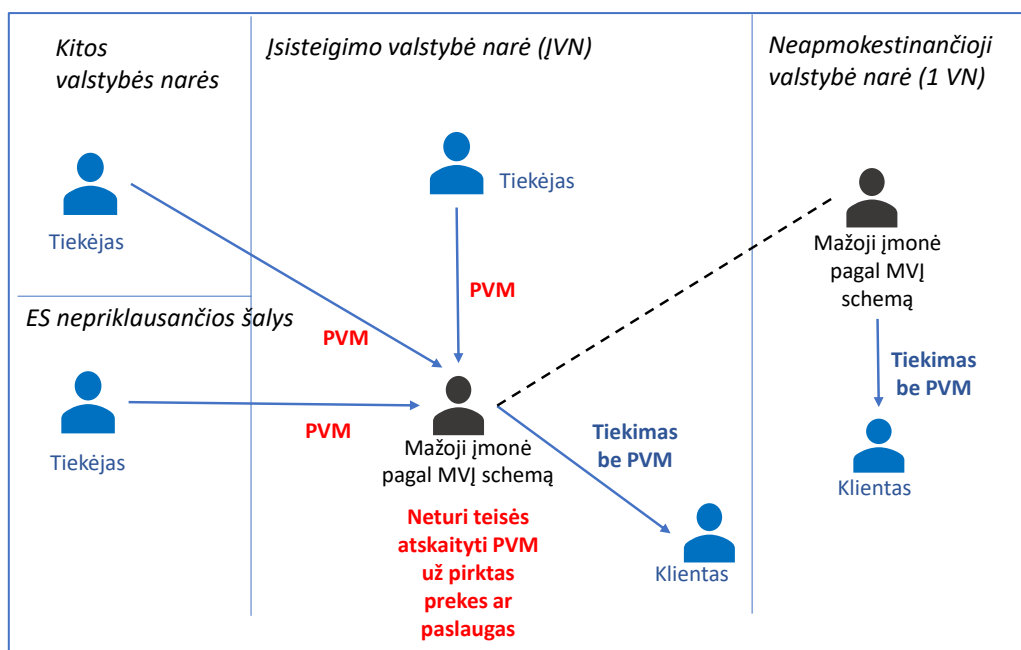
Jeigu mažoji įmonė vykdo tiek sandorius, kuriuos apima MVĮ schema, tiek sandorius, kurių neapima MVĮ schema jos valstybėje narėje ⁽¹⁰⁹⁾, ji turėtų pasikonsultuoti su savo valstybe nare, kad sužinotų, kokių padarinių tai gali turėti jos teisei atskaityti pirkimo PVM (pvz., gali būti taikomas proporcingas atskaitymas).

5.2. Tarpvalstybinė MVĮ schema

Šiame skirsnyje pateikiama PVM atskaitos pagal kelių atvejų scenarijus pavyzdžių.

43 pavyzdys

MVĮ taiko MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN) ir kitoje valstybėje narėje (1-ojoje VN). Ji ĮVN perka prekes ir paslaugas, kurios naudojamos prekėms tiekti ir paslaugoms teikti ĮVN, 1-ojoje VN arba ir ĮVN, ir 1-ojoje VN.

49 paveikslas. Tarpvalstybinė MVĮ schema ir PVM atskaita – A scenarijus

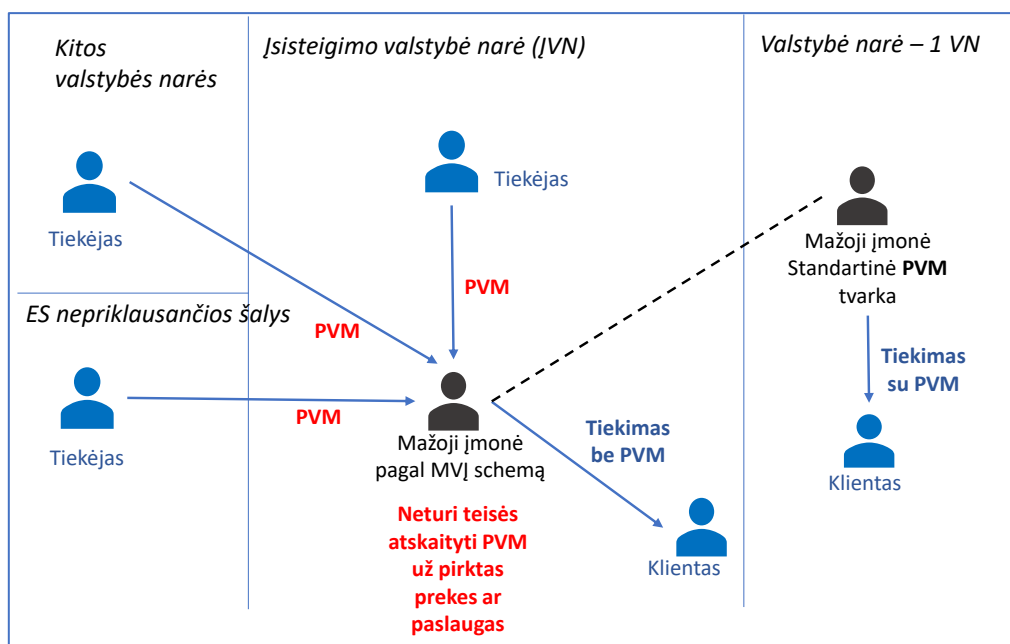
Pagal šį scenarijų MVĮ **neturi teisės** atskaityti pirkimo PVM už jokiais pirktas prekes ir paslaugas, naudojamas neapmokestinamoms PVM prekėms tiekti ir paslaugoms teikti ĮVN ir (arba) 1-ojoje VN.

⁽¹⁰⁹⁾ Žr. 3.3.3 skirsinį dėl sandorių, kurių neapima MVĮ schema.

44 pavyzdys

MVĮ taiko MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN). Ji taip pat vykdo ekonominę veiklą 1-ojoje VN, kurioje ji netaiko MVĮ schemos. 1-ojoje VN mažoji įmonė iš tiesų yra įregistruota PVM mokėtoja, renka vietos PVM iš savo klientų ir teikia periodines PVM deklaracijas.

Mažoji įmonė savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN) perka prekes ir paslaugas, kurias naudoja PVM neapmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti ĮVN, apmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti 1-ojoje VN arba prekėms ir paslaugoms, kurios yra neapmokestinamos ĮVN ir apmokestinamos 1-ojoje VN, tiekti ar teikti (mišrios išlaidos).

50 paveikslas. MVĮ schema ir PVM atskaita – B scenarijus

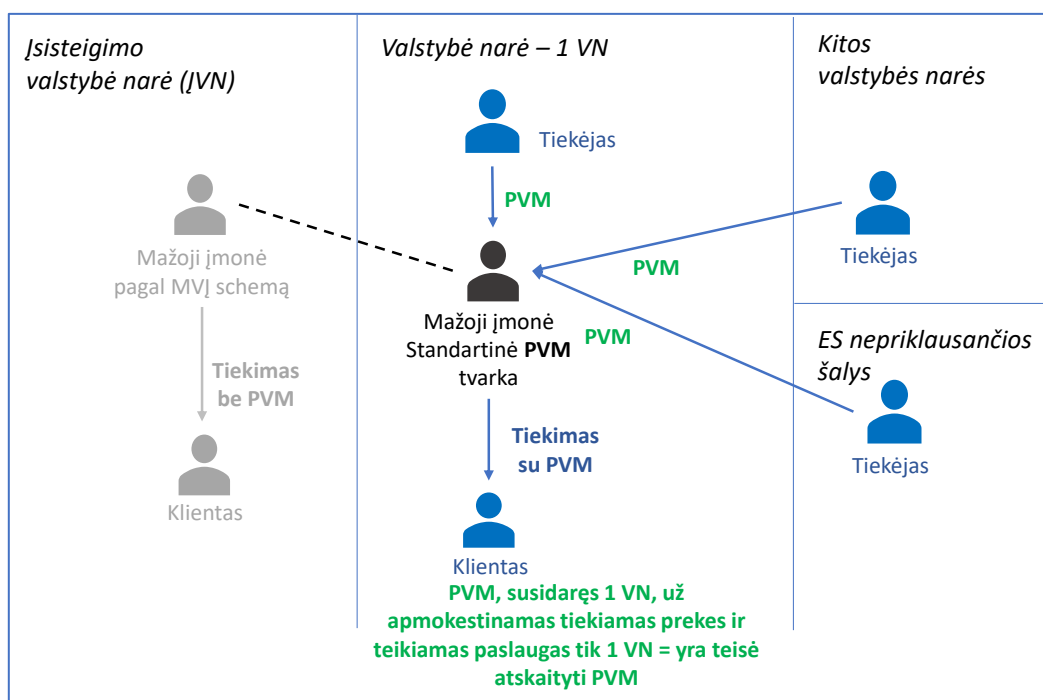
Pagal šį scenarijų MVĮ **neturi teisės** atskaityti pirkimo PVM, už bet kokias pirktas prekes ir paslaugas sumokėto savo įsisteigimo valstybėje narėje ⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹¹⁰⁾ ESTT sprendimas *Entertainment Bulgaria System EOOD*, C-507/16.

45 pavyzdys

MVĮ taiko MVĮ schemą savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN). Ji taip pat vykdo ekonominę veiklą 1-ojoje VN, kurioje ji netaiko MVĮ schemas. 1-ojoje VN ta mažoji įmonė iš tiesų yra įregistruota PVM mokėtoja, renka vietas PVM iš savo klientų ir teikia periodines PVM deklaracijas.

Mažoji įmonė 1-ojoje VN perka prekes ir paslaugas, kurias naudoja apmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti tos valstybės narės jurisdikcijos teritorijoje.

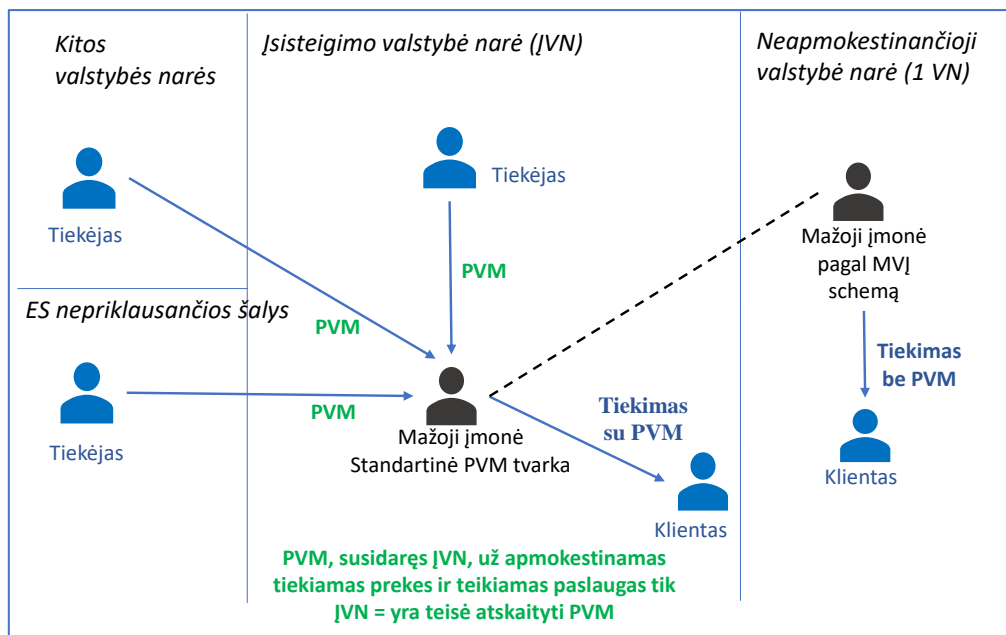

51 paveikslas. MVĮ schema ir PVM atskaita – C scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ turi teisę atskaityti pirkimo PVM, už šias pirktas prekes ir paslaugas sumokėtą 1-ojoje VN.

46 pavyzdys

MVĮ taiko standartinę PVM tvarką savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN). Ten ji yra įregistruota PVM mokėtoja, renka vietos PVM iš savo klientų ir teikia periodines PVM deklaracijas. Ši MVĮ taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje VN. Ji ĮVN perka prekes ir paslaugas, kurios bus naudojamos apmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti ĮVN.

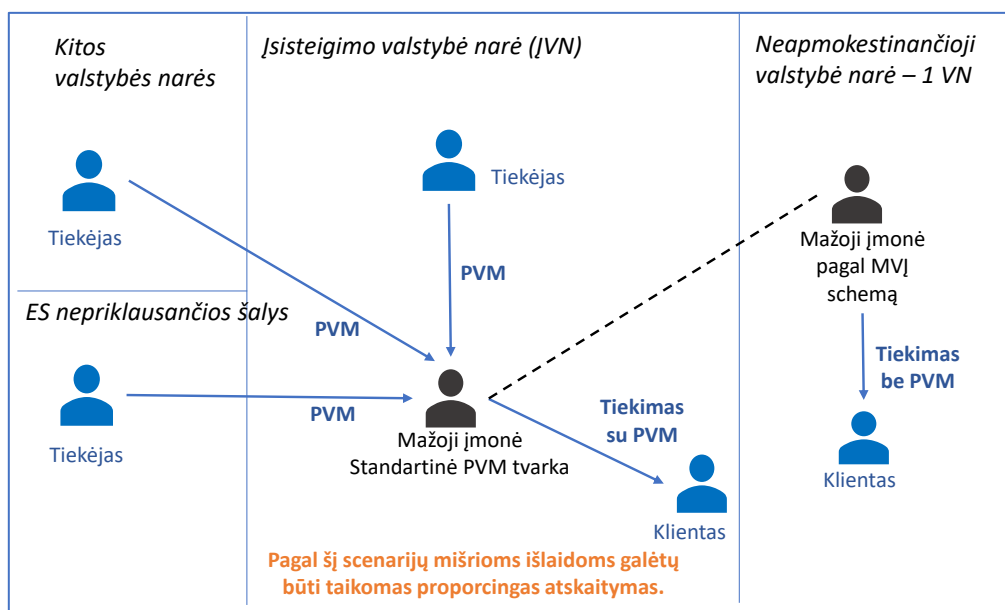

52 paveikslas. Tarpvalstybinė MVĮ schema ir PVM atskaita – D scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ turi teisę atskaityti pirkimo PVM, sumokėtą ĮVN už pirktas prekes ir paslaugas, kurios naudojamos apmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti ĮVN.

47 pavyzdys

MVĮ taiko standartinę PVM tvarką savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN). Ten ji yra įregistruota PVM mokėtoja, renka vietos PVM iš savo klientų ir teikia periodines PVM deklaracijas. Ši MVĮ taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje VN. Ji ĮVN perka paslaugas, kurios bus naudojamos tiek apmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti ĮVN, tiek neapmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti 1-ojoje VN (tai yra mišrios išlaidos).

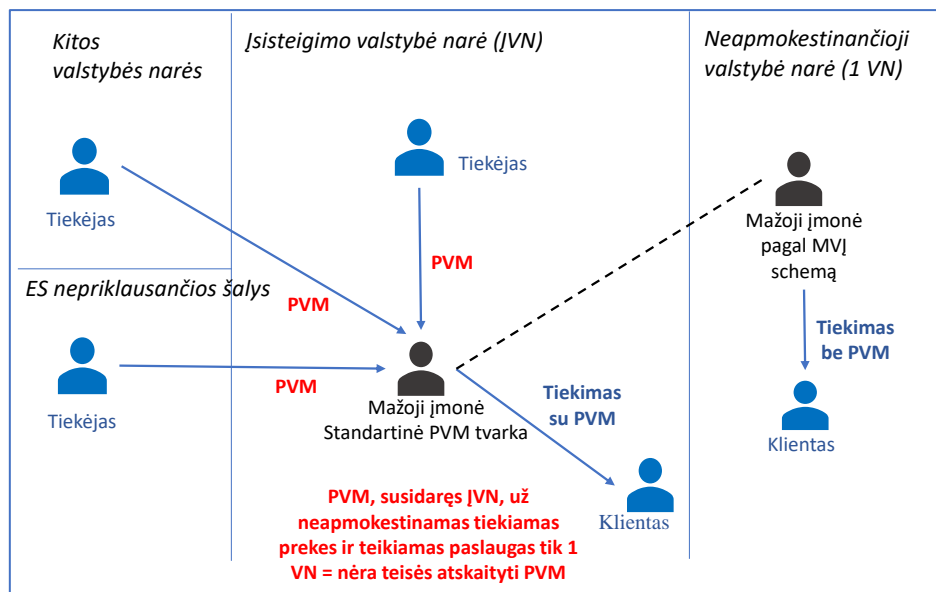

53 paveikslas. Tarpvalstybinė MVĮ schema ir PVM atskaita – E scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ turi teisę atskaityti pirkimo PVM, sumokėtą ĮVN už pirktas prekes ir paslaugas, kurios naudojamos apmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti ĮVN. Ji negali atskaityti pirkimo PVM, sumokėto ĮVN už pirktas prekes ir paslaugas, naudojamas neapmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti 1-ojoje VN. Mišrioms išlaidoms, naudojamos ir ĮVN apmokestinamoms, ir 1-ojoje VN neapmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti, taikomas proporcingas atskaitymas. Proporcingas (*pro rata*) atskaitymas reiškia, kad ĮVN gali būti atskaitytina tik dalis pirkimo PVM. Mažoji įmonė turėtų pasikonsultuoti su savo įsisteigimo valstybės narės mokesčių administratoriumi, kad gautų daugiau informacijos.

48 pavyzdys

MVĮ taiko standartinę PVM tvarką savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN). Ten ji yra įregistruota PVM mokėtoja, renka vietos PVM iš savo klientų ir teikia periodines PVM deklaracijas. Ši MVĮ taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje VN. Ji ĮVN perka prekes ir paslaugas, kurios bus naudojamos neapmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti 1-ojoje VN.

54 paveikslas. Tarpvalstybinė MVĮ schema ir PVM atskaita – F scenarijus

Pagal šį scenarijų MVĮ **neturi teisės** atskaityti pirkimo PVM, sumokėto ĮVN už pirktas prekes ir paslaugas, naudojamas neapmokestinamoms prekėms tiekti ir paslaugoms teikti 1-ojoje ĮVN.

6. Sąveika su standartine PVM tvarka

Šis skirsnis yra **bendras visiems lygmenims**, nepriklausomai nuo to, ar mažoji įmonė nori taikyti MVĮ schemą tik savo įsisteigimo valstybėje narėje (nacionalinis lygmuo), tik kitoje valstybėje narėje (-ėse) (tarpvalstybinis lygmuo) arba savo įsisteigimo valstybėje narėje ir kitoje valstybėje narėje (-ėse) (tarpvalstybinis lygmuo).

Neapmokestinimas PVM pagal MVĮ schemą taikomas tik mažosios įmonės prekių tiekimui ir paslaugų teikimui (pardavimo sandoriams). Mažosios įmonės vykdomam pirkimui (pirkimo sandoriams) MVĮ schema netaikoma. Taigi, gali būti taip, kad mažoji įmonė, taikanti MVĮ schemą savo tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms, dėl savo perkamų prekių ir paslaugų vis vien turi atlikti PVM prievolės pagal standartinę PVM tvarką. Gali būti ir taip, kad mažoji įmonė tiekia prekes ar teikia paslaugas, kurioms MVĮ schema netaikoma, ir kitas prekes ar paslaugas, kurioms ši schema taikoma. MVĮ schema bus taikoma prekių tiekimui ir paslaugų teikimui, kurį apima speciali schema, o standartinė PVM tvarka bus taikoma prekių tiekimui ir paslaugų teikimui, kurio speciali schema neapima. Taigi, gali būti pagal tą pačią jurisdikciją kartu taikoma standartinė PVM tvarka ir MVĮ schema.

6.1. Sandoriai, dėl kurių reikia įsiregistruoti PVM mokėtoju

Sandoriai, dėl kurių reikia įsiregistruoti PVM mokėtoju ir atsiranda prievolė deklaruoti ir sumokėti PVM, yra šie:

- PVM apmokestinamų prekių įsigijimas Bendrijos viduje,
- prekių importas,
- paslaugų, už kurias mažoji įmonė privalo sumokėti PVM, pirkimas (atvirkštinis apmokestinimas) ⁽¹¹¹⁾,
- paslaugų, už kurias PVM moka tik gavėjas (nors gali ir nebūti mokėtino PVM), teikimas kitos valstybės narės teritorijoje.

⁽¹¹¹⁾ PVM direktyvos 196 straipsnis.

49 pavyzdys

Mažoji įmonė yra įsikūrusi savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN) ir tiekia prekes tik joje esantiems vartotojams. Ji taiko nacionalinę MVĮ schemą. Kad galėtų tiekti šias prekes, mažoji įmonė perka prekes ir paslaugas iš ĮVN įsisteigusių tiekėjų ir iš kitose valstybėse narėse įsisteigusių tiekėjų.

Sandoriai, kuriems taikoma nacionalinė MVĮ schema

Jos prekių tiekimui vartotojams, esantiems ĮVN, taikoma MVĮ schema ir neapmokestinimas PVM ⁽¹¹²⁾. Tai yra pardavimo sandoriai.

Sandoriai, kuriems taikoma standartinė PVM tvarka

Prekių pirkimui iš kitose valstybėse narėse įsisteigusių tiekėjų (prekių įsigijimas Bendrijos viduje) ir paslaugų pirkimui iš kitose valstybėse narėse įsisteigusių paslaugų teikėjų taikoma standartinė PVM tvarka, nes tai yra pirkimo sandoriai. Taip perkantis asmuo, kuriam tenka prievolė deklaruoti ir sumokėti PVM, yra mažoji įmonė, taikant atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą. Taigi mažoji įmonė privalėtų įsiregistruoti PVM mokėtoja ir deklaruoti ir sumokėti PVM už šias ĮVN perkamas prekes ir paslaugas.

Kadangi jos tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos yra pagal MVĮ schemą neapmokestinamos PVM, ta mažoji įmonė negalėtų atskaityti pirkimo PVM už jokiais savo perkamas prekes ar paslaugas.

50 pavyzdys

Mažoji įmonė yra įsisteigusi ĮVN, kurioje jai taikoma standartinė PVM tvarka. Jai yra suteiktas „EX“ numeris, nes ji taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą 1 valstybėje narėje (1-oji VN) ir 2 valstybėje narėje (2-oji VN). Ji tiekia prekes 1-ojoje VN esantiems galutiniams vartotojams. Kad galėtų tiekti šias prekes, ji perka paslaugas 1-ojoje VN iš paslaugų teikėjo, kuris yra įregistruotas 1-ojoje VN, tačiau nėra joje įsisteigęs.

Sandoriai, kuriems taikoma tarpvalstybinė MVĮ schema

Vietos prekių tiekimas 1-ojoje VN esantiems galutiniams vartotojams neapmokestinamas PVM ⁽¹¹³⁾, nes šiems sandoriams taikoma tarpvalstybinė MVĮ schema.

⁽¹¹²⁾ PVM direktyvos 284 straipsnis.

⁽¹¹³⁾ PVM direktyvos 284 straipsnis.

Sandoriai, kuriems taikoma standartinė PVM tvarka

Prekių tiekimui ir paslaugų teikimui, vykdomam įVN, taikoma standartinė PVM tvarka. Mažoji įmonė turi būti įVN įregistruota PVM mokėtoja, taigi deklaruoti ir sumokėti PVM už ten tiekias prekes ar teiktas paslaugas.

Iš paslaugų teikėjų, įregistruotų 1-ojoje VN, tačiau joje neįsisteigusių, vietoje perkamoms paslaugoms taikoma standartinė PVM tvarka. Mažoji įmonė turi įsiregistruoti PVM mokėtoja ⁽¹¹⁴⁾ 1-ojoje VN, taigi deklaruoti pirkimą vietoje ir tvarkyti PVM apskaitą ⁽¹¹⁵⁾ dėl šių perkamų paslaugų pagal atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą. Kadangi mažoji įmonė taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje VN, ji negali atskaityti pirkimo PVM už savo pirkias paslaugas ⁽¹¹⁶⁾ (žr. 45 pavyzdį).

Kadangi MVĮ schema yra neprivaloma, pati mažoji įmonė turi įvertinti, kuri tvarka – standartinė PVM tvarka ar MVĮ schema – yra tinkamesnė jos ekonominei veiklai.

6.2. Sandoriai, kuriems MVĮ schema netaikoma

Kaip išsamiai išdėstyta pirmiau 3.3.3 skirsnyje, MVĮ schemas taikymo sritis neapima kai kurių sandorių:

- prekių tiekimo ar paslaugų teikimo, kuris atliekamas ne nuolat ⁽¹¹⁷⁾,
- naujų transporto priemonių tiekimo iš vienos valstybės narės į kitą valstybę narę ⁽¹¹⁸⁾,
- kitų sandorių, kuriems valstybės narės nusprendžia netaikyti MVĮ schemas ⁽¹¹⁹⁾.

Jeigu mažoji įmonė sudarytų sandorius, kuriems MVĮ schema netaikoma, ir sandorius, kuriems taikoma ši speciali schema, tai mažajai įmonei būtų leidžiama (jeigu ji atitiktų reikiamas sąlygas) neapmokestinti PVM pagal MVĮ schemą tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų, tačiau ji privalėtų įsiregistruoti PVM mokėtoja ir deklaruoti sandorius, kuriems MVĮ schema netaikoma (ir sumokėti už juos PVM).

⁽¹¹⁴⁾ PVM direktyvos 214 straipsnio 1 dalies d punktas.

⁽¹¹⁵⁾ PVM direktyvos 196 straipsnis.

⁽¹¹⁶⁾ PVM direktyvos 289 straipsnis.

⁽¹¹⁷⁾ Prekių tiekimas ir paslaugų teikimas pagal PVM direktyvos 12 straipsnį.

⁽¹¹⁸⁾ Tiekimas laikantis PVM direktyvos 138 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies a punkte nustatytų sąlygų.

⁽¹¹⁹⁾ PVM direktyvos 283 straipsnio 2 dalis.

7. Sąveika su kitomis specialiomis schemomis

Šis skirsnis yra **bendras visiems lygmenims**, nepriklausomai nuo to, ar mažoji įmonė nori taikyti MVĮ schemą tik savo įsisteigimo valstybėje narėje (nacionalinis lygmuo), tik kitoje valstybėje narėje (-ėse) (tarpvalstybinis lygmuo) arba savo įsisteigimo valstybėje narėje ir kitoje valstybėje narėje (-ėse) (tarpvalstybinis lygmuo).

7.1. MVĮ schemas ir vieno langelio principu grindžiamos sistemos (OSS) sąveika

Vieno langelio principu grindžiama sistema (OSS) – elektroninė sistema, kuria naudodamiesi apmokestinamieji asmenys, kaip antai mažosios įmonės, gali deklaruoti ir sumokėti visose ES valstybėse narėse mokėtiną PVM vienoje valstybėje narėje – toje, kurioje įsteigtas verslas.

OSS apima toliau nurodytą prekių tiekimą ir paslaugų teikimą:

- paslaugų (įskaitant telekomunikacijų, transliavimo ir elektronines (TTE) paslaugas) teikimą Bendrijos viduje galutiniams ES vartotojams,
- nuotolinę prekybą Bendrijos viduje prekėmis ES galutiniams vartotojams,
- prekių tiekimą ES galutiniams vartotojams šalies viduje, kurį vykdo tiekėju laikomas asmuo ⁽¹²⁰⁾.

7.1.1. MVĮ schemas ir OSS Sąjungos sistemos galimas taikymas kartu

MVĮ schema ir OSS Sąjungos sistema gali būti taikomos kartu. Reikalavimus atitinkanti mažoji įmonė gali pagal MVĮ schemą neapmokestinti PVM savo prekių tiekimo ir paslaugų teikimo, vykdomo įsisteigimo valstybėje narėje ⁽¹²¹⁾ ir (arba) kitose neapmokestinančiose valstybėse narėse, ir tuo pat metu būti registruota dalyvauti OSS Sąjungos sistemoje ir deklaruoti prekių tiekimą ir paslaugų teikimą tose valstybėse

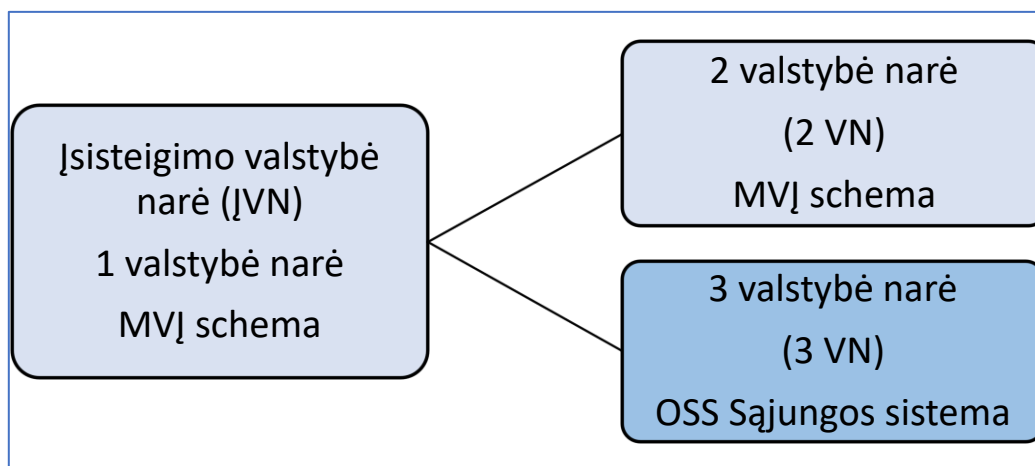
⁽¹²⁰⁾ PVM direktyvos 14a straipsnio 2 dalis.

⁽¹²¹⁾ Įsisteigimo valstybė narė – ta valstybė narė, kurioje yra mažosios įmonės ekonominės veiklos buveinė.

narėse, kuriose ta mažoji įmonė netaiko MVĮ schemas, kaip parodyta toliau. Kita vertus, negalima kartu taikyti MVĮ schemas ir OSS Sąjungos sistemos pagal tą pačią jurisdikciją.

51 pavyzdys

Mažoji įmonė vykdo ekonominę veiklą savo įsisteigimo valstybėje narėje (ĮVN, 1 valstybė narė), 2 valstybėje narėje (2-oji VN) ir 3 valstybėje narėje (3-ioji VN). Kitose valstybėse narėse ji nevykdo jokios ekonominės veiklos. Ji taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą ĮVN ir 2-ojoje VN, tačiau jos netaiko 3-iojoje VN.

55 paveikslas. MVĮ schema ir OSS

Pagal šį scenarijų mažoji įmonė gali taikyti OSS Sąjungos sistemą 3-iojoje valstybėje narėje deklaruodama ir mokėdama PVM už prekių tiekimą ir paslaugų teikimą 3-iojoje VN, nes toje valstybėje narėje ji netaiko tarpvalstybinės MVĮ schemas. OSS deklaracija turės būti pateikta ĮVN; į ją turėtų būti įtrauktas tik 3-iojoje VN vykdomas prekių tiekimas ir paslaugų teikimas.

Mažoji įmonė taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje ir 2-ojoje VN, taigi prekių tiekimas ir paslaugų teikimas šiose dviejose valstybėse narėse neapmokestinamas PVM. Mažoji įmonė turi ĮVN teikti ketvirčio ataskaitą, kurioje nurodoma jos apyvarta visose 27 valstybėse narėse, įskaitant 3-iąją VN. Apyvarta valstybėse narėse, kuriose ta mažoji įmonė nevykdo ekonominės veiklos, nurodoma lygi nuliui (0).

7.1.2. Nuotolinė prekyba prekėmis ir telekomunikacijų, transliavimo bei elektroninėmis paslaugomis vartotojams: prekių tiekimo arba paslaugų teikimo vieta

Nuo prekių tiekimo ar paslaugų teikimo vietos priklauso, kurioje valstybėje narėje mažoji įmonė turėtų deklaruoti tą prekių tiekimą ar paslaugų teikimą. Nuotolinės prekybos prekėmis ir telekomunikacijų, transliavimo bei elektroninėmis paslaugomis (toliau – TTE paslaugos) vartotojams atveju bendra prekių tiekimo ar paslaugų teikimo vieta yra paskirties vieta, t. y. valstybė narė, kurioje yra galutinis vartotojas. Tačiau paslaugų teikimo vieta galėtų būti tiekėjo įsisteigimo valstybė narė, jeigu yra įvykdytos visos šios sąlygos ⁽¹²²⁾:

- a) tiekėjas yra įsisteigęs tik vienoje valstybėje narėje (t. y. neturi jokio nuolatinio padalinio kitoje valstybėje narėje) ir
- b) nuotolinės prekybos prekėmis ir TTE paslaugomis metinė apyvarta einamaisiais kalendoriniais metais ir praėjusiais kalendoriniais metais neviršija 10 000 EUR, ir
- c) tiekėjas nėra registruotas OSS ir nėra pasirinkęs apmokestinimo paskirties vietoje.

Toliau pateiktoje lentelėje siekiama pateikti praktinės informacijos (pavyzdžių) apie nuotolinės prekybos prekėmis ir TTE paslaugomis vartotojams vietą.

Scenarijai	Apmokestinimas įsisteigimo VN ⁽¹²³⁾ (1 VN)	Apmokestinimas paskirties vietoje (2 VN)
<p>1 scenarijus</p> <p>Mažoji įmonė yra įsisteigusi 1 valstybėje narėje (1-oji VN) ir vykdo nuotolinę prekybą prekėmis bei teikia TTE paslaugas vartotojams, esantiems 2 valstybėje narėje (2-oji VN). Jos apyvarta neviršija 10 000 EUR, ji nėra registruota OSS ir nėra pasirinkusi apmokestinimo paskirties vietoje.</p> <p>Pagal šį scenarijų prekių tiekimas ir paslaugų teikimas vartotojams, esantiems 2-ojoje VN, yra vykdomas 1-ojoje VN (mažosios įmonės</p>	Taip	Ne

⁽¹²²⁾ PVM direktyvos 59c straipsnis.

⁽¹²³⁾ PVM direktyvos 59c straipsnis.

<p>įsisteigimo valstybėje narėje). Jei mažoji įmonė taiko MVĮ schemą 1-ojoje VN, visos šios tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos yra neapmokestinamos PVM ir turėtų būti įtrauktos į MVĮ metinę apyvartą 1-ojoje VN.</p>		
<p>2 scenarijus</p> <p>Mažoji įmonė yra įsisteigusi 1-ojoje VN ir vykdo nuotolinę prekybą prekėmis bei teikia TTE paslaugas vartotojams, esantiems 2-ojoje VN. Jos apyvarta viršija 10 000 EUR ir ji nėra registruota OSS.</p> <p>Pagal šį scenarijų prekių tiekimas ir paslaugų teikimas vartotojams, esantiems 2-ojoje VN, yra vykdomas 2-ojoje VN (paskirties vietoje). Jei mažoji įmonė taikytų tarpvalstybinę MVĮ schemą 2-ojoje VN, tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos būtų neapmokestinamos PVM ir turėtų būti įtrauktos į MVĮ metinę apyvartą 2-ojoje VN, nurodomą ketvirčio ataskaitose, teikiamose 1-ojoje VN.</p> <p>Jei MVĮ netaikytų tarpvalstybinės MVĮ schemos 2-ojoje VN, tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos būtų apmokestinamos ir deklaruojamos nacionalinėje PVM deklaracijoje 2-ojoje VN, laikantis taisyklių pagal standartinę PVM tvarką, nes ta MVĮ nėra registruota OSS.</p>	<p>Ne</p>	<p>Taip</p>
<p>3 scenarijus</p> <p>Mažoji įmonė yra įsisteigusi 1-ojoje VN ir vykdo nuotolinę prekybą prekėmis bei teikia TTE paslaugas vartotojams, esantiems 2-ojoje VN. Jos apyvarta neviršija 10 000 EUR, tačiau ji yra registruota OSS.</p> <p>Pagal šį scenarijų minėtas prekių tiekimas ir paslaugų teikimas yra vykdomas 2-ojoje VN (paskirties vietoje). Kadangi mažoji įmonė yra registruota OSS, prekių tiekimas ir paslaugų teikimas 2-ojoje VN turėtų būti deklaruojamas OSS deklaracijoje.</p>	<p>Ne</p>	<p>Taip</p>

<p>Jei mažoji įmonė norėtų taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 2-ojoje VN, OSS schema nebebūtų taikoma 2-ojoje VN. Taikant MVĮ schemą, 2-ojoje VN tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos būtų neapmokestinamos PVM ir turėtų būti MVĮ ketvirčio ataskaitose įtrauktos į apyvartą 2-ojoje VN.</p>		
<p>4 scenarijus</p> <p>Mažoji įmonė yra įsisteigusi 1-ojoje VN ir vykdo nuotolinę prekybą prekėmis bei teikia TTE paslaugas vartotojams, esantiems 2-ojoje VN. Jos apyvarta neviršija 10 000 EUR, tačiau ji yra pasirinkusi apmokestinimą paskirties vietoje.</p> <p>Pagal šį scenarijų minėtas prekių tiekimas ir paslaugų teikimas yra vykdomas 2-ojoje VN. Jei mažoji įmonė taikytų tarpvalstybinę MVĮ schemą 2-ojoje VN, tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos būtų neapmokestinamos PVM ir turėtų būti MVĮ ketvirčio ataskaitose įtraukiamos į 2-ojoje VN susidariusią apyvartą. Jei mažoji įmonė norėtų vietoj to taikyti OSS schemą, tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos negalėtų būti neapmokestinamos PVM ir turėtų būti deklaruojamos 1-ojoje VN teikiamoje OSS deklaracijoje.</p>	<p>Ne</p>	<p>Taip</p>

56 paveikslas. Nuotolinė prekyba prekėmis ir TTE paslaugų teikimas galutiniams vartotojams

7.1.3. MVĮ schema ir Sąjungos OSS sistema: konkrečių atvejų scenarijai

1 scenarijus

Mažosios įmonės verslo vieta yra 1-ojoje VN. Ji parduoda knygas ir elektronines knygas galutiniams vartotojams 1-ojoje VN ir 2-ojoje VN, **kurioje ji turi nuolatinį padalinį.** Ji taip pat teikia spausdinimo paslaugas 1-ojoje VN įsikūrusiam klientui.

Y metais jos knygų ir elektroninių knygų pardavimo vidaus rinkoje metinė apyvarta 1-ojoje VN yra 15 000 EUR. Jos nuotolinės prekybos ir e. paslaugų teikimo metinė apyvarta 2-ojoje VN yra 9 500 EUR. Jos spausdinimo paslaugų metinė apyvarta Y metais yra

20 000 EUR, o Y – 1 metais – 40 000 EUR. Metinė ribinė vertė, iki kurios taikoma MVĮ schema, 1-ojoje VN yra 85 000 EUR, o 2-ojoje VN – 70 000 EUR.

a) Kur yra šių paslaugų teikimo vieta?

Knygų ir elektroninių knygų pardavimas vartotojams 1-ojoje VN, taip pat spausdinimo paslaugų teikimas klientui, įsikūrusiam 1-ojoje VN, vyksta 1-ojoje VN.

Kadangi mažoji įmonė turi nuolatinį padalinį kitoje valstybėje narėje (2-oji VN) nei įsisteigimo valstybė narė (1-oji VN), 59c straipsnio nuostata (apmokestinimas įsisteigimo valstybėje narėje) negali būti taikoma knygų ir elektroninių knygų pardavimui vartotojams 2-ojoje VN. Taigi, šios prekės tiekiamos 2-ojoje VN.

b) Ar galima naudotis OSS sistema?

Taip, OSS sistema gali būti naudojama **tik** deklaruojant knygų pardavimą vartotojams 2-ojoje VN (nuotolinį prekių pardavimą). Elektroninių knygų pardavimas vartotojams 2-ojoje VN (e. paslaugos) turėtų būti deklaruojamas nacionalinėje PVM deklaracijoje 2-ojoje VN, nes toje valstybėje narėje yra įmonės nuolatinis padalinys ⁽¹²⁴⁾.

OSS sistema netaikoma nei knygų ir elektroninių knygų tiekimui galutiniams vartotojams 1-ojoje VN, nei spausdinimo paslaugoms 1-ojoje VN įsikūrusiems klientams. Šių prekių tiekimas ir paslaugų teikimas turi būti įtrauktas į nacionalinę PVM deklaraciją 1-ojoje VN.

c) Ar mažoji įmonė gali taikyti nacionalinę MVĮ schemą?

Jei mažoji įmonė atitinka MVĮ schemos taikymo 1-ojoje VN sąlygas, ji gali ten taikyti nacionalinę MVĮ schemą.

Pagal šį scenarijų knygų ir elektroninių knygų tiekimas 1-ojoje VN esantiems vartotojams ir spausdinimo paslaugos 1-ojoje VN įsikūrusiems klientams būtų neapmokestinami PVM. Mažosios įmonės ataskaitų teikimo prievolės (jei yra) priklausytų nuo 1-ojoje VN taikomų taisyklių (žr. MVĮ skirtą interneto portalą).

Knygų ir elektroninių knygų tiekimui vartotojams 2-ojoje VN nebūtų taikoma nacionalinė MVĮ schema, nes jų tiekimo vieta yra 2-ojoje VN.

d) Ar mažoji įmonė gali taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą tik 2-ojoje VN?

Mažoji įmonė galėtų taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą tik 2-ojoje VN, jeigu atitinka sąlygas (žr. 4 skirsnį) ir išregistruoja savo nuolatinį padalinį iš PVM mokėtojų 2-ojoje VN.

⁽¹²⁴⁾ PVM direktyvos 369b straipsnio c punktas.

Jei mažoji įmonė atitinka tarpvalstybinės MVĮ schemos taikymo 2-ojoje VN sąlygas, knygų ir elektroninių knygų tiekimas 2-ojoje VN esantiems vartotojams būtų neapmokestinamas PVM. Apie visų prekių tiekimą ir paslaugų teikimą visose 27 valstybėse narėse turėtų būti pranešama MVĮ ketvirčio ataskaitose, kurios teikiamos 1 valstybėje narėje.

Jei mažoji įmonė taiko tarpvalstybinę MVĮ schemą 2-ojoje VN, OSS sistema negali būti taikoma 2-ojoje VN. Kadangi prekių tiekimas ir paslaugų teikimas 2-ojoje VN neapmokestinamas PVM, apie tai neturėtų būti pranešama OSS deklaracijoje.

Knygų ir elektroninių knygų pardavimas vartotojams 1-ojoje VN ir spausdinimo paslaugos klientams 1-ojoje VN būtų apmokestinami pagal standartinę PVM tvarką ir deklaruojami nacionalinėje PVM deklaracijoje 1-ojoje VN.

e) Ar MVĮ gali taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje ir 2-ojoje VN?

Mažoji įmonė gali taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje ir 2-ojoje VN tik jeigu ji atitinka sąlygas (žr. 4 skirsnį) ir savo nuolatinį padalinį 2-ojoje VN išregistruoja iš PVM mokėtojų.

Pagal šį scenarijų visos 1-ojoje ir 2-ojoje VN tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos būtų neapmokestinamos PVM. Knygų ir elektroninių knygų tiekimas vartotojams 1-ojoje VN ir spausdinimo paslaugų teikimas klientui, įsikūrusiam 1-ojoje VN, būtų MVĮ ketvirčio ataskaitoje įtraukiamas į 1-ojoje VN susidariusią apyvartą.

Knygų ir elektroninių knygų tiekimas vartotojams 2-ojoje VN turėtų būti įtrauktas į 2-ojoje VN susidariusią apyvartą.

Jeigu mažoji įmonė pasirenka taikyti MVĮ schemą, OSS sistema negali būti taikoma 2-ajai VN. Kadangi prekių tiekimas ir paslaugų teikimas 2-ojoje VN neapmokestinamas PVM, apie tas tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas neturėtų būti pranešama OSS deklaracijoje.

2 scenarijus

Mažosios įmonės verslo vieta yra 1-ojoje VN. Ji parduoda knygas ir elektronines knygas galutiniams vartotojams 1-ojoje VN ir 2-ojoje VN, **kurioje ji neturi nuolatinio padalinio**. Ji taip pat teikia spausdinimo paslaugas 1-ojoje VN įsikūrusiam klientui.

Y metais jos prekių pardavimo ir e. paslaugų teikimo vidaus rinkoje metinė apyvarta 1-ojoje VN yra 15 000 EUR. Jos nuotolinės prekybos ir e. paslaugų teikimo metinė apyvarta 2-ojoje VN yra 9 500 EUR. Jos spausdinimo paslaugų metinė apyvarta Y metais yra

20 000 EUR, o Y – 1 metais – 40 000 EUR. Metinė ribinė vertė, iki kurios taikoma MVĮ schema, 1-ojoje VN yra 85 000 EUR, o 2-ojoje VN – 70 000 EUR.

a) *Kur yra šių paslaugų teikimo vieta?*

Knygų ir elektroninių knygų pardavimas vartotojams 1-ojoje VN, taip pat spausdinimo paslaugų teikimas klientui, įsikūrusiam 1-ojoje VN, vyksta 1-ojoje VN.

Kadangi mažoji įmonė neturi nuolatinio padalinio kitoje valstybėje narėje (2-oji VN) nei įsisteigimo valstybė narė (1-oji VN), PVM direktyvos 59c straipsnio nuostata (apmokestinimas įsisteigimo valstybėje narėje) būtų taikoma knygų ir elektroninių knygų pardavimui vartotojams 2-ojoje VN. Taigi šių prekių tiekimo ir paslaugų teikimo vieta galėtų būti 1-ojoje VN (žr. 56 paveikslą, 1 scenarijų).

b) *Ar galima naudotis OSS sistema?*

Jei būtų taikomas PVM direktyvos 59c straipsnis, knygų ir elektroninių knygų, parduodamų vartotojams 2-ojoje VN, tiekimo vieta būtų 1-oji VN (įsisteigimo valstybė narė). 1 valstybė narė taip pat būtų knygų ir elektroninių knygų, parduodamų vartotojams 1-ojoje VN, tiekimo ir spausdinimo paslaugų 1-ojoje VN įsisteigusiam klientui teikimo vieta.

Pagal šį scenarijų OSS sistema negalėtų būti taikoma. Visos tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos turėtų būti deklaruojamos nacionalinėje PVM deklaracijoje 1-ojoje VN.

Jei mažoji įmonė pasirinktų apmokestinimą paskirties vietoje (56 paveikslas, 4 scenarijus), knygų ir elektroninių knygų pardavimas vartotojams 2-ojoje VN bus vykdomas 2-ojoje VN. Šioms tiekiamoms prekėms ir teikiamoms paslaugoms galėtų būti taikoma OSS sistema. Jos turėtų būti deklaruojamos 1-ojoje VN teikiamoje OSS deklaracijoje.

Knygų ir elektroninių knygų pardavimo vartotojams 1-ojoje VN ir spausdinimo paslaugų teikimo klientui 1-ojoje VN vieta tebebūtų 1-ojoje VN ir šios tiekiamos prekės bei teikiamos paslaugos turėtų būti deklaruojamos nacionalinėje PVM deklaracijoje 1-ojoje VN, nebent MVĮ 1-ojoje VN taikytų MVĮ schemą.

c) *Ar mažoji įmonė gali taikyti tik nacionalinę MVĮ schemą?*

Jei taikomas PVM direktyvos 59c straipsnis (apmokestinimas įsisteigimo valstybėje narėje) ir tai atitinka nacionalinės MVĮ schemos taikymo sąlygas (žr. 3 skirsnį), nacionalinė MVĮ schema galėtų būti taikoma visų prekių tiekimui ir paslaugų teikimui: knygų ir elektroninių knygų tiekimui vartotojams 1-ojoje VN, spausdinimo paslaugų teikimui klientui 1-ojoje VN ir knygų bei elektroninių knygų tiekimui vartotojams 2-ojoje VN. Visų šių prekių tiekimas ir paslaugų teikimas būtų neapmokestinamas PVM.

Mažosios įmonės reikalavimų laikymosi prievolės 1-ojoje VN priklausytų nuo šios valstybės narės nustatytų taisyklių.

Jei MVĮ taiko apmokestinimą paskirties vietoje, atleidimas nuo PVM pagal nacionalinę MVĮ schemą būtų taikomas tik knygų ir elektroninių knygų tiekimui vartotojams 1-ojoje VN ir spausdinimo paslaugų tiekimui klientui 1-ojoje VN.

d) *Ar mažoji įmonė gali taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 2-ojoje VN?*

Jei mažoji įmonė pasirenka pardavimo apmokestinimą paskirties vietoje, tarpvalstybinė MVĮ schema gali būti taikoma knygų ir elektroninių knygų tiekimui vartotojams tik 2-ojoje VN. Šis prekių tiekimas būtų neapmokestinamas PVM ir būtų nurodomas ketvirčio ataskaitose, teikiamose 1-ojoje VN.

e) *Ar mažoji įmonė gali taikyti tarpvalstybinę MVĮ schemą 1-ojoje VN ir 2-ojoje VN?*

Jei taikomas PVM direktyvos 59c straipsnis (apmokestinimas įsisteigimo valstybėje narėje), tarpvalstybinė MVĮ schema netaikoma.

Dėl atvejo, kai MVĮ renkasi pardavimo apmokestinimą paskirties vietoje, žr. pirmiau d punkte pateiktą atsakymą.

7.2. MVĮ schemas ir vieno langelio principu grindžiamos importo sistemos (IOSS) sąveika

MVĮ schema ir IOSS yra **tarpusavyje nesuderinamos**.

Pirma, teisę taikyti MVĮ schemą turi tik mažosios įmonės, kurių ekonominės veiklos buveinė yra kurioje nors valstybėje narėje.

Siekiant išvengti dvigubo neapmokestinimo rizikos ⁽¹²⁵⁾, apmokestinamasis asmuo, kuris naudojami neapmokestinimu PVM pagal MVĮ schemą, turėtų atsisakyti dalyvauti MVĮ schemoje, kad galėtų naudotis IOSS. Naudojant IOSS identifikacinį numerį iš tiesų gali būti PVM neapmokestinamos importuojamos prekės, kurių vertė neviršija 150 EUR, **bet kurioje** valstybėje narėje (net ir toje valstybėje narėje, kurioje MVĮ galėtų naudotis MVĮ schema), nors neleidžiama, kad į ES importuojamos prekės būtų visiškai jokių etapų neapmokestinamos PVM.

⁽¹²⁵⁾ Žr. [OSS vadovo](#) p. 21.

7.3. MVĮ schema ir vienodo tarifo ūkininkams schema

Vienodo tarifo ūkininkams schema ⁽¹²⁶⁾ yra speciali schema, kurią valstybės narės gali taikyti, kai taikant standartines PVM taisykles ūkininkams gali kilti sunkumų.

MVĮ schemas ir vienodo tarifo ūkininkams schemas taikymas negali sutapti. Vienodo tarifo ūkininkams schema yra skirta ūkininkams, ji yra alternatyva MVĮ schemai, bet vis vien taikoma tik smulkiesiems ūkininkams ⁽¹²⁷⁾.

7.4. MVĮ schema, kelionių agentūroms skirta schema ir naudotoms prekėms skirta schema

Pagal naudotoms prekėms skirtą schemą ⁽¹²⁸⁾ PVM apskaičiuojamas remiantis marža. Kyla klausimas, ar, kai remiantis apyvartos apskaičiavimu ⁽¹²⁹⁾ nustatoma, ar taikoma MVĮ schema, galima remtis apyvarta, susidariusia pagal naudotoms prekėms skirtą schemą, turint omenyje, kad ji apskaičiuojama remiantis tik gauta pelno marža. Šį klausimą išsprendė Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT), patvirtinęs ⁽¹³⁰⁾, kad šios schemas yra atskiros ir kad MVĮ schema, kuri yra skirta mažųjų įmonių kūrimui, veiklai ir konkurencingumui remti, neturėtų suteikti galimybių didesnėms įmonėms įgyti nepateisinamą konkurencinį pranašumą. Todėl, ESTT sprendimu, apyvarta turėtų būti apskaičiuojama pagal visas gautas arba gautinas sumas (be PVM), jos nesumažinant sumokėtų sumų atėmimu, kuris būtų atliekamas tuo atveju, jei vietoj to būtų remiamasi pelno marža. Tai aktualu ne tik naudotoms prekėms skirtai schemai, bet ir kelionių agentūroms skirtai schemai ⁽¹³¹⁾, pagal kurią apmokestinimas taip pat atliekamas remiantis pelno marža.

⁽¹²⁶⁾ PVM direktyvos 295–305 straipsniai.

⁽¹²⁷⁾ 2017 m. spalio 12 d. ESTT sprendimas *Shields & Sons Partnership*, C-262/16, EU:C:2017:756, 33 punktas.

⁽¹²⁸⁾ PVM direktyvos 311–343 straipsniai.

⁽¹²⁹⁾ Pagal PVM direktyvos 288 straipsnio pirmos pastraipos 1 punktą.

⁽¹³⁰⁾ 2019 m. liepos 29 d. ESTT sprendimas *B (naudotų automobilių prekybininko apyvarta)*, C-388/18, EU:C:2019:642.

⁽¹³¹⁾ PVM direktyvos 306–310 straipsniai.

7.5. MVĮ schema ir investicinio aukso schema

Investicinio aukso schema ⁽¹³²⁾ yra PVM schema, kurią valstybės narės privalo taikyti. Pagal ją taikomas neapmokestinimas PVM su teise į atskaitą.

Šių schemų taikymas gali iš dalies sutapti, tačiau tik jei apmokestinamasis asmuo taip pat vykdo veiklą, kuriai netaikoma investicinio aukso schema. Apyvarta turėtų būti apskaičiuojama remiantis visomis gautomis arba gautinomis sumomis (be PVM). Kaip ir kitų sandorių, kurie neapmokestinami PVM su teise į atskaitą, atveju, taip pat turėtų būti įtraukiamos sumos, gautos iš sandorių, kuriems taikoma investicinio aukso schema.

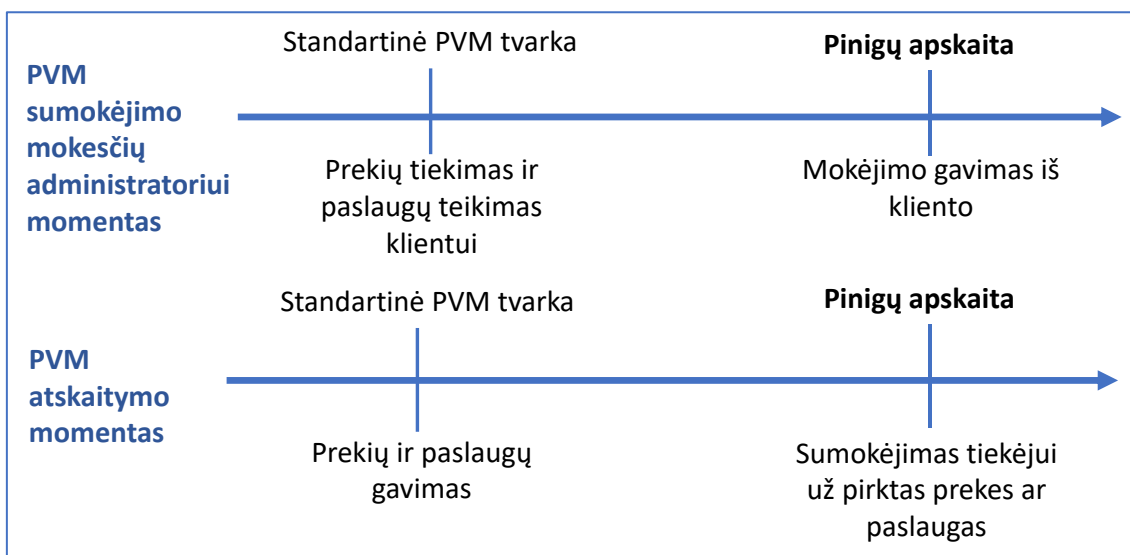
⁽¹³²⁾ PVM direktyvos 344–356 straipsniai.

8. Pinigų apskaita

Siekdamos padėti mažosioms įmonėms, kurioms kyla sunkumų sumokėti kompetentingam mokesčių administratoriui PVM, kol joms dar nėra sumokėję klientai, valstybės narės gali, taikydamos neprivalomą schemą, leisti apmokestinamiesiems asmenims tvarkyti PVM apskaitą naudojantis pinigų apskaitos sistema. Šia neprivalomąja pinigų apskaitos sistema gali naudotis tik apmokestinamieji asmenys, kurių metinė apyvarta neviršija tam tikros ribinės vertės.

Nauja taisykle ši ribinė vertė padidinama nuo 500 000 EUR iki 2 000 000 EUR ar lygiaverte suma nacionaline valiuta ir panaikinama valstybių narių prievolė pasikonsultuoti su PVM komitetu prieš nustatant ribinę vertę, didesnę nei 500 000 EUR.

Šios neprivalomos sistemos taikymas lieka toks pat: pagal PVM direktyvos 66 straipsnio b punktą, valstybės narės gali numatyti, kad tam tikrų sandorių atveju ar tam tikrų kategorijų apmokestinamiesiems asmenims prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda „ne vėliau kaip gavus apmokėjimą“. Kaip nustatyta PVM direktyvos 167a straipsnyje, pagal šią schemą apmokestinamieji asmenys gali atskaityti PVM tik kai sumoka savo tiekėjams.

57 paveikslas. Standartinė PVM tvarka ir pinigų apskaita

Priedas – Laipsniškos mokesčio lengvatos veikimas

Laipsniška mokesčio lengvata nebetaikoma nuo 2025 m. sausio 1 d.

Informavimo tikslais dėl laipsniškos mokesčių lengvatos veikimo pažymima, kad ši lengvata laipsniškai mažinama didėjant apyvartai, iki pasiekiami kiekvienos valstybės narės nustatyta riba. Ribinės vertės įvairiose valstybėse narėse skiriasi ir gali būti taikomos tam tikros sąlygos. Mažosios įmonės, kurios naudojami šia schema, turi įsiregistruoti PVM mokėtojomis ir teikti PVM deklaracijas.

PVM lengvata mažosioms įmonėms gali būti laikoma tam tikru mokesčių kreditu apmokestinamiesiems asmenims, kurie yra įsiregistravę PVM mokėtojais ir kurių metinis grynasis pardavimas nesiekia kiekvienos valstybės narės nustatytos ribinės vertės. Pavyzdžiui, jei A valstybė narė taiko 50 000 EUR metinę ribinę vertę, lengvata būtų taikoma taip:

- jei apmokestinamojo asmens grynasis metinis pardavimas yra 20 000 EUR arba mažesnis, apmokestinamajam asmeniui bus grąžinta visa sumokėto PVM suma, kuriai gali būti taikoma lengvata;
- Jei grynasis metinis pardavimas viršija 20 000 EUR, tačiau nesiekia 50 000 EUR, apmokestinamasis asmuo gaus dalinę PVM lengvatą.

